

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

Z obsahu:

Rozhovor s J. Šafránkem a Z. Becker

Diskuse v Českém centru

Jiří Menzel v New Yorku

Boj o rehabilitaci Hilsnera

Václav Havel vzkázal občanům

1 - 2 leden - únor 2000 19. ročník

Vážení čtenáři,

úvodem bychom Vám všem chtěli opožděně, ale přece jen popřát vše nejlepší do roku 2000, spokojenost, pracovní i soukromé úspěchy a pevné zdraví.

Chybět nesmí ani omluva za poslední číslo, jehož provedení bohužel neodpovídalo ani našim a patrně ani vašim představám. Vzhledem k úrazu naší redaktorky musely být její činnosti pověřeny jiné osoby, museli jsme se také obrátit na jinou tiskárnu, a s novou tiskárnou na Slovensku nefungovala komunikace podle našich představ.

Lednové číslo, které zpravidla tiskneme přes vánoce, se nám bohužel nepodařilo z technických důvodů vytisknout vůbec, a proto vám nyní předkládáme únorové dvojčíslo.

Tímto, vlastně prvním číslem v novém roce vám zároveň předkládáme zcela nově přepracovaný časopis s novým vzhledem i rozšířeným obsahem. Přiznáváme se, že jsme o tom hovořili a uvažovali již dlouho, ale vždy k tomu chyběl ten potřebný podnět, myšlenka...

Jak uvidíte již při prvním prolistování Klubu, máme více rubrik, a chtěli bychom přinášet více zpráv z života české menšiny ve Vídni a vůbec oživit náš časopis také příspěvky našich čtenářů. Proto vás touto cestou vyzýváme, abyste nám posílali případné informace o plánovaných nebo již úspěšně uskutečněných akcích, ale také vaše připomínky k naší práci, ať již pozitivní nebo negativní. Ty kladné nás potěší a ty záporné nás upozorní na naše chyby, které se pak samozřejmě budeme snažit odstranit.

Redakční rada Kulturního klubu

Vážení čtenáři

Kulturní klub pořádá 7. března ve 14,00 - v den 150. výročí narození T.G. Masaryka slavnostní položení věnce u pamětní desky umístěné v centru města Vídně na domě, ve kterém Masaryk v roce 1870-73 v době svých studií bydlel. Deska, která byla zřízena z podnětu Kulturního klubu, je umístěná na rohu náměstí Petersplatz - Junferngasse a byla slavnostně odhalena tehdejším spolkovým kancléřem Dr. Brunem Kreiskym 13. září 1982.

Počítáme s účastí českých a rakouských politiků. Pod vedením paní učitelky Křenkové krátce zazpívají děti české školy Komenský.

Podpořte prosím tento slavnostní akt Vaší návštěvou.

!!! VÝZVA ČTENÁŘŮM !!!

Naše kancelář je nepravidelně obsazená a proto prosíme o pochopení, když se nás nedovoláte. Namluvte Vaše přání na záznamník a mějte s námi několik dnů strpení, než se určitě ozve.

Další možnost je, že nám zprávu nafaxujete a nebo napíšete na e-mail adresu: kulturklubes@EUnet.at

Děkujeme

Výbor Kulturního klubu

Poradní sbor v novém složení

10. prosince byl nově sestaven český poradní sbor při spolkovém kancléřství. Tento sbor bude činný čtyři roky a skládá se z pěti zástupců české menšiny, dvou zástupců SPÖ, po jednom zástupci ÖVP a FPÖ a katolické církve. Odstupující předseda sboru František Buchal navrhl jako svého nástupce Ing. Karla Hanzla, který byl jednohlasně zvolen. Jeho zástupcem se stal Mag. Pavel Rodt.

Po volbě nového předsedy a jeho zástupce se dále rokovalo o subvencích pro menšinu, toto téma však zůstane otevřené až do té doby, kdy bude vytvořena nová rakouská vláda a odsouhlasen rozpočet. zs

Nový zákon v ČR

Podle informace deníku Kurier (7. 1. 2000), bude konečně už i v České republice oficiálně přípustné, aby ženy, nositelky neslovanských jmen užívaly i na tomto území formu přijmení, kterou "získaly" při narození či provdáním, tedy bez přípony -ová, popř. -á. Zůstanou tak nadále paní Clinton, paní Taylor či Loren a nebudou muset vysvětlovat, že Clintonová, Taylerová či Lorenová je někdo jiný. Je potěšující, že tuto možnost volby budou mít i české ženy, budou-li si to přát.

mb

Kulturní klub Čechů a Slováků Vás srdečně zve na písničkový večer se zpěvákem

Wabi Daňkem

Středa 23. února 2000
19.30 hod.

Gasthaus "Zur Böhmischen Kuchl"
Schlösselgasse 18, 1080 Wien

Wabi Daňek

(nar.1947) je písničkář, bez kterého si několik posledních let nelze představit žádnou folkovou akci. Stejně tak si lze jen velmi těžko představit táboryvový oheň bez jeho písničky Rosa na kolejích.

První úspěchy slavil se sokolovskými PLÍŽÁKY a z této doby jsou známy písničky Tommy a Hudsonské šify. Ve Zlíně pak dal dohromady skupinu Rosa a s písničkami Dawson, Mávej, Hejkal a Rosa na kolejích získal Portu v roce 1974.

Pro tato ocenění je znám více jako autor, což potvrzují i tři autorské Porty a Zlatá Porta jako ocenění jeho celkového přínosu v tramské a folkové písničce.

Svoji tvorbou se zařadil hned za průkopníky moderní tramské písničky Kpt. Kída, bratry Ryvolvy, Tony Linhartu a Žalmana.

Po krátkém autorském odmlčení osnil písničkami Ročník 47, Fram, Na cestě, Nevadí, které tvoří základ jeho první samostatné desky Rosa na kolejkách.

Od té doby vystupuje většinou sám. Jeho písně mají více folkové ladění, i když drsnost a zemitost, pravdivost a hlavně to zvláštní "fluidum", pro které se téměř každé písně zmocňují posluchači, aby ji hned příští sobotu sami přehrávali kamarádům, to jim zůstalo.

Na své druhé desce Vítr se představuje v rokovějším soundu, který možná mnohé převapil.

Je zbytečné lámat si hlavu, kam jeho písničky přesně zařadit. Od trampských ohňů se posunul k obšírnější výpovědi folkového písničkáře, velmi často inklinujícího ke kristoffersonovsky citěné moderní country, kterému však ani rock není cizí.

Wabi Daněk se svojí dvanáctistrunnou kytarou mluví svými písničkami z duše i do duše nejen svým vrstevníkům. A to je dobře....

František Ringo Čech - Komedie "Dívčí válka"

František Ringo Čech - Komedie "Dívčí válka"

Autor sám o této historické komedii říká: Dívčí válku jsem psal českému národu tak říkajíc "na míru". Jde především o jemu vlastní blízký styl humoru a o oblasti, kterých se dotýká (erotika, politika). V rámci tohoto projektu přinášíme kromě toho skutečně "hodokvas" těch nejkrásnějších žen, kterými naše zubožená vlast disponuje. Já vždy s trochou nadsázky říkám - tak Bůh vynahrazuje svým milým Čechům neúspěchy v tržní ekonomice". O úspěchu "Dívčí války" svědčí naplněné sály po celé republice.

Pro zajímavost : 60 repríz po celé ČR , 37 tis. diváků ke konci června 1999

Hraje soubor: Čechovo prozatímní osvobozené divadlo

Napsal: František Ringo Čech

Režie: Eduard Sedlář, obnovená premiéra R.R.Čech

Výprava, kostýmy: Ota Jirák

Hudba: historický archív

Premiéra březen 1986 Rokycany, obnovená premiéra : prosinec 1998 Zlín

Herecké obsazení:

Šárka - ctná panna / Iva Kubelíková, Alena Šeredová

Kazi - Libušina sestra / Kateřina Kornová

Vlasta - "bojovnice" / Jana Švandová, Uršula Kluková, Martina Hudečková

Ctirad - vladýka a panic / František Ringo Čech

Přemysl - kníže český / Oldřich Navrátil

Bivoj - manžel Kazi / Václav "Upír" Krejčí, Jan Kuželka

Lumír - božský pěvec / Mojmír Maděrič

Vojen a Čáslava / Ota Jirák a Ludmila Molínová

Okov Rakev / vynálezce Bedřich Marušík

Dva Češi při zahájení utkání All star

V zahajovací sestavě při utkání All Star kanadskoamerické NHL nebudou v mužstvu světa chybět ani zástupci České republiky. V brance by se měl objevit Dominik Hašek, který se zotavuje z dlouhodobého zranění třísel. V útoku bude Českou republiku reprezentovat hráč týmu Pittsburgh Pinguins Jaromír Jágr, který v hlasování hokejových fanoušků získal vůbec nejvíc hlasů a jejich počtem překonal bájnou hranici miliónu příznivců. Dobře se dařilo i dalším českým hráčům působícím v zámoří - mezi brankáři se na třetí místo prosadil R. Turek hrající za St. Louis, mezi obránci byl R. Hamrlík osmý a mezi centry si shodnou osmou příčku vybojoval v hlasování Martin Straka, Jágrův spoluhráč z Pittsburghu.

(MaFr)

Mladí Češi zlatí

Česká hokejová reprezentace do dvaceti let na mistrovství světa ve Švédsku udělala radost všem svým fanouškům a vybojovala titul, na který český ani dřívější československý tým mladíků nedosáhl. V napínavém finále s Ruskem, při kterém si udrželi oba brankáři čisté konto, nakonec rozhodovali trestné nájezdy. V těch zvítězili čeští mladíci 2:1 a získali tak zlaté medaile. Slovenská reprezentace nakonec v sérii s Ukrajinou odvrátila hrozbu sestupu z elitní skupiny a vybojovala deváté místo.

(MaFr)

Figurální malba nikdy nezmizí

Dokládají to nejen nesčetné malby historických údobí, ale i století naše. Možná právě dnes může někoho na současné figurální malbě rušit to, že zachycovaná figura není "kompletní", že je rozložena do řady úseků, různě posunuta atd. Jakoby tím figurální malíř vyjadřoval roztržitost a neutuchající pohyb a chvat dnešní doby. Ale i vedle těchto projevů zůstávají na plátnech motivy poklidu, rozvážnosti. O těchto a mnoha jiných zajímavých věcech jsem si povídala s dnešním hostem, malířem Janem Šafránkem.

Jak dlouho pobýváte už ve Vídni, popř. v Rakousku?

J. Šafránek: Do Vídně jsem se dostal vlastně náhodou, z donucení. Po podepsání Charty 77 jsem reagoval na asyl, který chartistům "nabídl" bývalý kancléř dr. B. Kreisky a emigroval jsem na jaře 1979. Díky tomuto asylu nebyly počátky tak katastrofální, měli jsem např. zajištěné ubytování, takže jsem takřka hned po příjezdu mohl malovat. Začal jsem v takové malé místnosti a o dva měsíce později jsem nastoupil na "Akademie f. angewandte Kunst", dnes je to "Universität f. angewandte Kunst", kde jsem studoval u prof. Karl Ungera. Ve Vídni se mi líbilo, neboť jsem zde našel jakési podobnosti s mou tematikou, i když Rakousko bylo demokratický stát a můj pohled na tematiku se začal měnit vlivem situace, a to nově nabyté svobody.

Iste tedy malíř profesionál. Chtěl jste se vždy věnovat malování?

J. Šafránek: Maloval jsem od útlého mládí, jako dítě školou povinné jsem navštěvoval kursy u jednoho lokálního akademického malíře v Hradci Králové, kde jsem se narodil. Maloval jsem v terénu i podle modelu. Později jsem měl malou přestávku v malování, dělal jsem různé grafické zkoušky. Nastoupil jsem pak po několika letech jako malíř filmových reklam, maloval jsem plakáty a markízy, tj. reklamy pro biograf. Po přestěhování do Prahy v roce 1974 jsem měl ateliér v Kateřinské ulici a působil jsem na volné noze. Byl jsem členem Fondu výtvarných umělců. Od počátku jsem tihnul ke skupině okolo Ivana M. Jirouse, která byla zaměřena proti oficiální

kultuře. Tato skupina pořádala také koncerty, dělal jsem pro ně nějaké scénické návrhy. Tematika mé vlastní tvorby odpovídala tomuto zaměření, maloval jsem kriticky zaměřené figurální obrazy, s osobním pohledem na situaci beznadějnosti lidí, kteří sedí v hospodách a zdánlivě se radují, ale v té "radosti" je silně patrný podtón falešnosti.

Čím je Vaše dílo nejvíce ovlivněno?

J. Šafránek: Tak jako každý jiný jsem nemohl cestovat a vidět, co se děje v mém oboru. Pochopitelně jsem znal spoustu věcí z reprodukcí. Velmi často jsem navštěvoval galerie, v Národní galerii je mnoho děl, která mě motivovala v mé tvorbě. Byl to především Brueghel, Toulouse-Lautrec.

Představují Vaši tvorbu díla spjatá s domovem, religiózní, anebo se jedná o sloučení různých motivů z různých oblastí reality?

J. Šafránek: Jedná se především o sloučení různých motivů z různých oblastí reality - kavárny, hospody, bary, trhy, ulice.

Jaká barva je pro Vaši paletu charakteristická?

J. Šafránek: Nemohu říci, která barva, ale mám rád jasné čisté barvy, které pracně míchám na paletě ze základních odstínů. Takže nějakou oblíbenou barvu jako takovou nemám.

Pocítil jste někdy nutnost "zapojit" se do tradičního zádatoevropského výtvarného schématu a namalovat např. Madonu s dítětem?

J. Šafránek: Samostatně religiózní dílo jsem nenamaloval, ale občas v rámci nějakého velkého obrazu, který je sestaven z jednotlivých výseků, mně to jakoby vše najednou "nestačilo" a objeví se tam výjevy jak z nebe, tak i z pekla. Na jednom obraze jsem namaloval Madonu s dítětem, ale to byl vlastně obraz v obraze, zachycující klid v reji obrazu.

Vaše obrazy tedy nemají klidné postavy, prostá gesta.

J. Šafránek: Ne, je zde napětí mezi figurami. Zachycují momenty, kdy něco mezi postavami nesouhlasí, postavy si nerozumějí. Někdy je tam postava, která jakoby zdánlivě do výjevu nepatřila, je v roli jakéhoši čumila, sedícího, stojícího stranou.

Vyjadřujete se na velkých plochách?

J. Šafránek: Maluji na různé formáty, mám obrazy malé, ale i plátna dva krát tři metry.

Navštívili-li hudebník jinou zemi, zaujme ho okamžitě melodie řeči i "jiná" hudební mluva. Co vnímáte jako první při návštěvě cizí země?

J. Šafránek: Jsem člověk vizuální, pozoruji lidi, chování lidí, kteří reagují jinak, i když je to v podstatě stejné, a okolí. Jinak reagují lidé na trhu, jinak ve vídeňské kavárně, v pražské hospodě, anebo v anglickém baru. Barevnost jednotlivých prostředí je odlišná. Vzpomínám si na svůj první dojem, když jsem přijel z totalitního Československa do demokratického Rakouska. Zdejší barevnost oproti šedosti a monotónnosti Prahy oblečením počínaje, chováním, vzhledem ulic atd., to byl nápadný kontrast.

Vaše cestování však neskončilo ve Vídni.

J. Šafránek: Pobyt v Rakousku mi umožnil cestovat a já jsem rád jezdil, protože jsem chtěl hodně vidět. Vydal jsem se do Austrálie, kde jsem žil devět let. Odtud jsem "lital" opět do Evropy, do USA, občas jsem jsem si udělal "přestávku", v tomto případě to byla Hawai nebo Fiji. Postupně jsem v Austrálii poznal, že se tam jakoby přenesla Evropa, překvapila mě zde jakási podobnost s Evropou. Jsou tam velké evropské komunity, např. italská, anebo řecká. Říká se, že Melbourne je největší řecké město. Tyto komunity drží velmi pospolu. Pochopitelně naprosto jiná kultura bylo Fiji. Zažít tyto kontrasty bylo velmi přínosné, neboť člověk porovnává a motivy se různě objevují v díle.

Proč je v telefonním seznamu u Vašeho příjmení uvedeno jméno John? Znít to exotičtěji než Jan?

J. Šafránek: Já jsem Jan stále, ale protože mám australské občanství, mám jméno John v pasu. Svě jméno jsem byl vlastně nucen změnit právě v době pobytu v Austrálii. Tam totiž mé jméno "Jan" chápali jako ženské jméno, tedy Jane, a soustavně jsem dostával dopisy titulované Miss nebo Mrs. Pokud bych chtěl být tam nazýván Jan, musel bych své jméno pozměnit na skotskou podobu Iain.

Takže pro úřady jsem John, ale v Evropě stále zůstávám Jan, pro známé Honza.

Máte ateliér, anebo pracujete takřka-jič "v kuchyni"?

J. Šafránek: Mám ateliér jak v Praze, tak ve Vídni, v obou pracuji.

Kolik spotřebujete zhruba za rok barev, pláten, papíru? Co stojí role malířského plátna?

J. Šafránek: To se dá velmi těžko odhadnout, protože si napínám plátna dopředu. Malířské potřeby jsou všeobecně velmi drahé. Jiná je cena plátna s podkladem, jiná plátina bez podkladu. Metr plátna s podkladem stojí v šilincích zhruba tři až čtyři sta. Role mají samozřejmě různé rozměry. Já maluji na lněné plátno, které je levnější. Občas nakupuji tyto potřeby v Praze, neboť pokud se jedná o české výrobky, jako např. plátna, jsou podstatně levnější. Barvy jsou tam stejně drahé jako zde.

Iste tvůrčí typ, který tvoří hned, "čistě", anebo předchází několik pokusů?

J. Šafránek: Ano, dosti často skicuji, tyto skici pak rozpracovávám v ateliéru. Jsem v podstatě ateliérový malíř. Někdy vznikne dlouhá řada záznamů, dělal jsem např. cyklus Kavárny a bary /vídeňské a pražské kavárny a italské bary/, takže jsem skutečně v oněch prostorách seděl a zaznamenával.

Vracíte se vícekrát k jednomu námětu?

J. Šafránek: Samozřejmě, ale ne ve smyslu, že bych opakoval již něco vytvořeného. Kromě tématu kavárny jsem se věnoval námětům venkovským, trhům, ulici atp.

Prodáváte svá díla sám, anebo prodej zajišťuje nějaká agentura? Uživí Vás malování či vykonáváte ještě nějaké vedlejší zaměstnání?

J. Šafránek: Obrazy si prodávám

sám, většinou v rámci výstavy přes galerii. Malování je mé jediné zaměstnání.

Kde jste vystavoval?

J. Šafránek: První výstavu jsem měl v Pardubicích, když mi bylo dvacet let. Po odchodu z Československa jsem měl mnoho samostatných výstav po světě, např. několikrát v Sydney, ve Vídni, velkou retrospektivní výstavu v Praze.

Setkáni s Vaším dílem ve Vídni je tentokrát už předem ozvláštněno dvěma skutečnostmi. Jednak místem instalace výstavy - téměř současná vernisáž v prostorách Slovenského inštitútu a Českého centra, pozornost upoutává i datum konání - 2. 2. 2000. Zvolil jste si toto datum sám, byla to náhoda?

J. Šafránek: Náhoda to není. Když jsem s ředitelem SI dr. J. Žárym domlouval výstavu, "vymysleli" jsme předběžně jako termín výstavy druhou polovinu února. Při pohledu do kalendáře jsme právě narazili na toto krásné datum, takže je to vlastně polonáhoda. Protože jsem v poslední době studijně procestoval střední Evropu - Čechy, Slovensko, severní Itálii, Rakousko, kde všude nacházím jisté podobnosti, rozšířil se mi tematicky region. Bylo proto logické prezentovat toto propojení české a slovenské tematiky také na půdě obou kulturních středisek, tedy jedna akce na dvou místech. Technicky to bude vypadat tak, že v 17. 00 hod. bude výstava zahájena slovenským velvyslancem ve Slovenském inštitútu /Wipplingerstrasse/, vernisáž potrvá do 18.30 hod., poté se návštěvníci přesunou do Českého centra /Herrengasse/, kde výstavu zahájí český velvyslanec. Po skončení výstavní doby putuje výstava do Prahy.

Co vše budete ze svého díla vystavovat?

J. Šafránek: Z prostorových důvodů

nelze vystavovat mnoho, výstava obsáhne práce z posledních dvou let. Zahnuje díla s motivy interiéru i exteriéru již zmíněné tematiky střední Evropy.

Podléháte magičnosti čísel - 3, 7, 13?

J. Šafránek: Ne.

Co dělá Jan Šafránek, když nemaluje?

J. Šafránek: Malování je můj život. Když nesedím v ateliéru a nemaluji, pak jsem někde venku, pozoruji, skicuji, takže opět maluji. Když opustím ateliér a zůstanu doma, rád čtu, beletrii, která není přímo dějová, nýbrž takovou, která ve mně vzbuzuje určité vizuální představy. Poslouchám klasickou hudbu, občas poslouchám i hudbu oné kategorie disco atp., ovšem ne z náruživosti, ale ze zvědavosti, abych věděl, co momentálně "letí".

Kdo je Váš vzor z českých nebo světových malířů?

J. Šafránek: Je to řada autorů, u kterých nalézám podobný náhled. Brueghelem počínaje, přes renesanční Itálii, benátskou školu, rodinu Bassanů, Toulouse-Lautreca v 19. století až po Ameriku 20. století - Francis Bacon. Z českých si cením fantastického Kubištu, Procházku - na něm mám rád práci s materiálem, rané věci Kupky a pak jeho práce z let 1911-12, které zachycují přechod z figury do abstrakce. V Praze je to dále několik malířů, kteří ve 20. letech tak trochu zasahují do Neue Sachlichkeit. V současné době je tam celá řada dobrých figurálních malířů.

Co byste si přál do budoucnosti?

J. Šafránek: Hlavně bych si přál, aby lidé neblbnuli, nejen v politice, ale obecně. Jinak bych rád stihl namalovat co nejvíce z toho, co jsem si připravil, jak ve formě skic, anebo co mám zatím jako nápad.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala Dr. M. Brandeis.

Mosty

Mosty jsou nejen přejezdy, ale v obrazném pojmenování jsou prostředníky spojení s lidmi, jsou pojátkem jednotlivců, skupin, národů, zemí. Tyto představy se snažila paní Zdenka Becker vždy uvádět v život. Sama je vlastně svým původem takovým prototypem pojátka kultur - slovenské, české a německé. Vedle těchto iniciativ se Z. Becker věnuje především literární a překladatelské činnosti. Její tvůrčí činnost byla mj. oceněna cenou Werkstattpreis f. Theaterautoren, Salzburg 1993, Theodor Körner-Preis 1995, Kulturpreis des Landes NÖ 1996. Je autorkou osmi divadelních her, její lyrická sbírka "Das einzige Licht die Mondfinsternis" byla přeložena do čtyř jazyků.

Co Vás přivedlo do Rakouska,?

Z. Becker: Důvod byl velmi prozaický. V říjnu 1974 jsem se do Rakouska provdala, v březnu následující roku jsem se za manželem přestěhovala. Takže tento "důvod" má za následek oslavu stříbrné svatby.

Často se říká, že jen velká města skýtají příležitosti k zajímavým činnostem, pozoruhodným činům apod. Ostatně je to "bolest" stále aktuální, již K. Čapek na ni upozornil svým fejetonem o malých poměrech. I když St. Pölten není malé město, není to přece jen Vídeň. Přesto se Vám podařilo nenechat se zmíněnými malými poměry "udusit", nýbrž vyvinout pozoruhodné aktivity ve směru rakousko-česko-slovenského sblížení.

Z. Becker: V St. Pöltenu jsem založila v roce 1998 kulturní organizaci "Die Brücke International". Počátky však spadají do doby hluboké totality, kdy jsem začínala navazovat kontakty se slovenskými spisovateli a překladateli. Občas jsem něco přeložila, publikovala, ale vše v legálních hranicích, protože jsem se docela pochopitelně obávala, že by mně mohl být odebrán pas. Ale i tak jsem od těchto slovenských partnerů často slyšela, že jsem jako by jejich most k Západu. Když jsem před dvěma lety přemýšlela o tom, že bych tuto činnost mohla vyvíjet mnohem aktivněji, rozhodla jsem se k založení kulturní organizace. Nazvala jsem ji "Die Brücke", ale při "přihlašování" organizace na patřičných úředních místech, mi bylo sděleno, abych si vymyslela nějaký jiný název, prý označení "Die Brücke" se vyskytuje u organizací s podobným zaměřením velmi často. Takže jsem název trochu rozšířila o rozměr "mezinárodní" a spolek byl evidován pod názvem "Die Brücke international".

Kdo tvoří tuto společnost?

Z. Becker: Celkem je nás šest v Rakousku a osm v zahraničí. Zahraničím se myslí Internationaler Beirat, např. máme zástupce v Paříži, Mexiku apod. Jsou to lidé, kteří nám pomohou, když organizujeme něco v zahraničí. Jako organizace nemáme žádnou kancelář, věci kolem spolku vykonávám doma.

Pokrývá činnost organizace jen vztahy česko-slovensko-rakouské?

Z. Becker: Organizace má sídlo v Dolním Rakousku a tam také zveme hosty ze zahraničí. Byli zde hosté

nejen ze Slovenska a Čech, ale i z Belgie, Srbska, Indie.

Kde získáváte finanční prostředky na realizaci této činnosti?

Z. Becker: Největší příspěvky získáváme z kulturního oddělení země Dolní Rakousko, menší část pak z ministerstva kultury. Malou částkou přispívá i samotné město St. Pölten, ale není to vždy jistý příspěvek. Např. v roce 1999 jsem pro organizaci od města nic nedostala.

Které akce organizace "Die Brücke international" považujete za nejúspěšnější?

Z. Becker: Akcí ještě nebylo příliš, ale všechny je považuji za úspěšné, jsou všechny jakoby "moje děti". Mí hosté byli vynikající lidé, vybírám si je sama, právě když se zúčastním různých kongresů. Víím tedy, že jde o pozoruhodné lidi, kteří jednak dobře píšou a mají nesmírný zájem o komunikaci ve světě. Jsou to lidé, pro které jsou mírová otázka, problémy životního prostředí záležitostmi prvořadými. Když tedy tyto lidi pozvu, je zaručeno, že se akce vydaří. Vůbec pak nezáleží na tom, zda-li se sejde početné či méně početné publikum. To se nám kupř. přihodilo v případě pořadu s jedním indickým spisovatelem. Tehdy přišlo relativně málo posluchačů, ale mezi nimi byl náhodou jeden žurnalista, který pak o pořadu napsal velmi dlouhou a pozitivní recenzi. Jako echo se nám pak dostávaly zprávy od těch, kteří tehdy na besedě nebyli přítomni a litovali, že nemohli slyšet a zažít to, co přítomní posluchači.

Existuje nějaký klíč, podle kterého vybíráte hosty k prezentaci?

Z. Becker: Bohužel naše finanční možnosti nám nedovolují pozvat si někoho na určitý termín. Když se totiž jedná o hosta ze zámoří, nebo i vzdálenější evropské země, musíme "čekat", až ona dotyčná osoba bude "mít cestu" do našich zeměpisných šířek. Tedy dostane-li pozvání na nějaký kongres, seminář atp. od nějaké větší organizace, neboť my nejsme schopni takovému hostu zaplatit letenku. Jsme s ním ale v kontaktu a takřikajíc domluvení, že uskuteční-li se jeho cesta, zavítá v jejím rámci i k nám do St. Pöltenu. Konkrétně mohu uvést příklad onoho indického hosta, který měl jako překladatel přednášku v Německu, takže pak nebylo problémem, aby zajel i k

nám. Pokud se jedná o osobnosti ze sousedních zemí, pak tyto problémy odpadají, neboť cestovné jsme schopni uhradit. Jednou z takových posledních akcí byl v září pořad, jehož námětem byla diskuse o údobí deseti let po pádu železné opony. Pozváni byli Ludvík Kundera z Brna, Martin Porubjak ze Slovenska.

Objevují se ve Vašich pořadech mimo literátů i zástupci jiných umění?

Z. Becker: Ano, ale pouze rakouští, kteří jakoby celý program dotvoří, "zaokrouhlí". Protože naše těžiště je literární a dramatické, nemohu z prostředků, které na tuto činnost dostávám, platit představitele jiných umění. Naše pořady jsou často provázány živými hudebními čísly.

Je někdo z prominentů Dolního Rakouska, popř. St. Pöltenu zapojen do organizace?

Z. Becker: Nejsou ve výboru organizace "Die Brücke international", ale tím, že naši činnost podporují, vykonávají mnoho užitečného.

Domníváte se, že Rakousko je v přístupu ke slovenské či české straně ve srovnání s jinými zeměmi méně či více předpojaté?

Z. Becker: Myslím, že zde platí obojí. Na jedné straně se stát snaží o kontakty, které jsou důležité z politického, hospodářského a samozřejmě i kulturního hlediska. Na druhé straně se jedná o neoficiální vztahy, tedy názory "lidí z ulice". Ale i zde platí mnohovrstevnatost, určitá skupina lidí chápe toto sblížení jako přínos, obohacení vlastní kultury, jiné vrstvy se těchto kontaktů obávají, dívají se někdy až s despektem na země bývalého Ostblocku. Mám-li se pokusit porovnat přístup Rakušanů a např. Španělů k tomuto problému, řekla bych, že na španělské straně je takové předpojatosti v minimální míře. Je to dáno tím, že Španělé byli přece jenom více vzdáleni těmto systémům a mají tedy v daném směru menší zkušenosti. Rovněž vzájemná propojenost rakouských rodin s českými a obráceně na obou územích je něco, co Španělsku chybí.

Jaké je Vaše povolání? Co jste studovala?

Z. Becker: Vystudovala jsem Vysokou ekonomickou školu v Bratislavě, obor finance, promovala jsem v roce

1974. Po promoci jsem krátce pracovala ve Výzkumném ústavu produktivity práce v Bratislavě. Po příchodu do Rakouska jsem byla nejdříve doma s malým dítětem, potom jsem pracovala určitou dobu jako ekonomka v jednom podniku. Když děti dorostly, pokoušela jsem se opět najít nějaké místo. Dostala jsem mj. nabídku od Niederösterreichische Pressehaus jít pracovat na šest měsíců do redakce. To mě velmi zaujalo, protože po něčem takovém jsem vždy toužila. Psala jsem různorodé články do lokálních novin, ekonomické, kulturní, z oblastí rodinné a ženské problematiky. Měla jsem štěstí, že jsem v době tohoto působení byla vyslána na služební cesty do Německa, Itálie a Jugoslávie. Zde jsem se seznámila s novináři z Německa, kteří mi nabídli spolupráci "na volné noze" pro německé noviny. Když jsem viděla, že moje zájmy spíše tíhnou k literatuře než k žurnalistice, začala jsem studovat na tlumočnickém institutu, abych se zdokonalila v němčině. Během tohoto studia jsem napsala divadelní hru, na jejíž premiéru jsem pozvala svoji profesorku z tlumočnického institutu.

Jakým jazykem se u Vás doma mluví?

Z. Becker: Jazykově to bylo u nás komplikované. Protože manžel neovládá slovenštinu, nerozuměl mně ani synovi, když jsme spolu mluvili. Když syn přišel do mateřské školy, odpovídal mi na moje otázky ve slovenštině německy. Mladší dcera slovensky nechtěla mluvit, takže tento jazyk zná jen pasivně. Dnes jí to dosti mrzí. Jednácím jazykem naší rodiny zůstala němčina.

Vedení organizace "Die Brücke international" je ovšem jen Vaší vedlejší činností.

Z. Becker: Mojí hlavní činností je psaní. Píší hlavně divadelní hry, doposud jsem realizovala osm divadelních her, devátá je příslibená do Bonnu, premiéra zde má být v říjnu roku 2000. Vydala jsem rovněž knihu básní, jeden román a knihu povídek. Uvedená díla už byla přeložena asi do šesti jazyků. Román byl i zfilmován, dělala ho slovenská televize v koprodukcí s ORF. Film pod názvem "Berg" byl vysílán v roce 1995 a 1996. Dotýká se i české historie, jedná se tak trochu o autobiografický román. Narodila jsem se v Chebu, v domě po sudetských Němcích a tato problematika tvoří osu románu.

Když někdo vstupuje do literatury, pak to učini dílem prozaickým či básnickým. Proč Vás přitahuje právě dramatická tvorba?

Z. Becker: Divadelní hra znamená pro mě něco zvláštního. Jsem takový optický typ. Když mám v hlavě nějaký příběh, pak ho především vidím a teprve potom "slyším" slova. Vidím své postavy, jak vypadají, zda-li přicházejí zprava nebo zleva, jak se k sobě chovají. Takže mám-li to zkratkovitě vyjádřit, vlastně jen zapisuji to, co mám před svými očima.

Po řadě her se ve Vaší tvorbě objevila lyrika.

Z. Becker: Na tuto otázku nemohu dát smysluplnou odpověď. Prostě ji neznám, je to něco výjimečného. O lyriku jsem se zajímala jako čtenář nebo posluchač, chodívala jsem na čtení různých autorů. Musím říct, že jsem tomu dlouho nerozuměla. Ne slovům, ale obsahu, tedy co tím autor sděluje. Potřebovala jsem si to sama přečíst, abych věděla, co tím bylo myšleno. Mí kolegové psali básně, dostávala jsem jejich knihy, doma jsem je četla. Začala jsem se zajímat i o starou lyriku, např. Rilkeho, to vše mě najednou tak "chytilo", bylo to zajímavé. Jednoho krásného dne jsem si sedla ke stolu a ono se to začalo "ze mne sypat". Tak vznikla sbírka "Das einzige Licht die Mondfinsternis".

Jak hudební, tak i literární dílo - divadelní hra - začne promlouvat tehdy, když je uváděno, přičemž bohužel neplatí, že se každé kvalitní dílo uvedení dočká. Jak se Vám podařilo přesvědčit dramaturgy, režiséry, aby právě Vaši hru uvedli?

Z. Becker: Je to opravdu otázka štěstí. Počátky byly velmi obtížné, ale roli zde sehrála řada náhod. Když jsem napsala hru pro děti, seznámila jsem se s jedním režisérem dětského divadla, byl to Slovák. Jeho jméno jsem znala z domova z období dětství. Oslovila jsem ho a on mě vyzval, abych pro jeho dětské divadlo napsala hru. Samozřejmě musí být člověk aktivní, neboť doma vás nikdo nenajde. Navštěvovala jsem a stále navštěvuji různé divadelní festivaly, kongresy spisovatelů, setkání, čtení. Tam lidé spolu hovoří, vždy se najdou dva tři, kteří mají společné cíle, takže mohou společně něco "vytvořit".

Vaše zájmy kromě literatury?

Z. Becker: Času je dosti málo, ale dříve jsem se věnovala sportu. Lety jsem nějak asi zpodobněla. Můj manžel je horolezec, vytvořil takovou skupinu stejně nadšených lidí, kteří nejen slézají hory, ale chodí společně na túry, plavat. V létě to byla např. akce na kolech kolem Neusiedlersee. Ujeli jsme osmdesát kilometrů. Takže v současné době se občas tímto způsobem sportovně vyžiji. S oblibou chodím se psem na procházky, to mi velmi pomáhá provětrat si hlavu. Ráda čtu, chodím do divadla. Pochopitelně nechybí ani hudba a malování, těmto zálibám se nyní ale z časových důvodů nevěnuji aktivně.

Podlehla jste také uměle vyvolávané "vlně" očekávání příchodu roku 2000, anebo jste to vzala jako normální změnu roku?

Z. Becker: Chápala jsem to jako normální změnu roku, neboť nikdo mi nemůže garantovat, že počítání dní začalo "správně". Četla jsem kdesi, že už jsme dokonce v roce 2004 či 2008.

Co plánuje organizace "Die Brücke international" pro rok 2000?

Z. Becker: Prozatím je v plánu jedna akce. Přeložila jsem ve spolupráci s jedním belgickým autorem jeho knížku z holandštiny do němčiny. Je to zajímavá osobnost, původem Vlám, žijící ve Španělsku. Jakmile jeho knížka vyjde, příslibil k nám přijet.

Spolupracujete se slovenskými, popř. českými spolky?

Z. Becker: Ano, spolupracujeme se Slovenským inštitútom ve Vidni. Slovensko-rakúskym spolkom, jsem členkou slovenského P.E.N. klubu, který jsem např. zastupovala na kongresech v Helsínkách, ve Slovinsku.

Jaké přání má Zdenka Becker nejen pro rok 2000?

Z. Becker: Byla bych ráda, kdybych co nejdéle mohla zažít ony pocity, kdy v divadle při premiéře mě hry zhasnou světla a já sedím na místě režiséra, takže vidím jak scénu, tak i diváky. A moment, když pak hra skončí a nastane okamžik ticha před závěrečným potleskem. To mě velmi "bere".

*Děkuji Vám za rozhovor.
Rozmlouvala Dr. M. Brandeis.*

Možnost příjmu české a slovenské televize ve Vídni a okolí.

Austro-bohemia a Kulturní klub pozval na začátku října do klubové hospody pana Jana Konečka, majitele instalační televizní služby, který také instaloval satelitní příjem Českému velvyslanectví ve Vídni.

Televizní signál se šíří téměř podobně jako světlo. Anténa nebo parabola musí "vidět" na vysílačku nebo satelit. To znamená, že parabola nemůže být umístěna pod střechou. Podle pana Konečka je nejkvalitnější digitální kvalita, příjem přes satelit Kopernikus II. Satelitová parabola, přijímač, karta na dekódování České televize, inkl. montáže, přijde podle pana Konečka asi na něco mezi 25.000 - 29.000 Kč, záleží ovšem na délce kabelu a průměru paraboly.

Česká televize a rozhlas na satelitu Kopernikus II: ČT1, ČT2, kabel, TV Prima, TV Nova, Rádio Vltava, Rádiožurnál, Rádio Svobodná Evropa.

Příjem je zakódovaný, to znamená, že je třeba přihlásit koncesi přes českého státního příslušníka, který musí měsíčně platit asi 70,- Kč. Podle pana Konečka je toto běžná praxe, ale na požádání Kulturního klubu slibil zjistit, jaké jsou platební podmínky České televize vůči "cizincům".

Další možnost přenosu je terestrický pomocí antény, ale v některých oblastech je příjem vzhledem k velmi slabému signálu dosti obtížný nebo nemožný.

Terestrický přenos: ČT1, Slo1, Slo2, Markýza.(přenos není zakódován)

Pokud někdo už má satelitový přenos přes satelit Astru, má dvě možnosti, ale na to se už zeptejte přímo pana Konečka.

Firma JAN KONEČEK

Televizní antény a zesilovače, výroba - montáže - prodej, české programy ze satelitu

Na Valtické 4, 691 41 Břeclav, Česká republika

Telefon, záz., fax: 420 627 322 469, (0627 322 469)

redakce

Informace - Agenda 2000

Na schůzi konzultativní rady v Praze 15. listopadu, předložil předseda Stále komise pro krajany žijící v zahraničí senátor MUDr. Špaček návrh činnosti komise Agenda 2000.

Hlavní směry a úkoly:

I. Ve spolupráci s legislativními a vládními orgány České republiky rozvíjet vlastní zákonodárné iniciativy a podporovat ostatní návrhy a podněty ve prospěch legitimních požadavků zahraničních Čechů a krajanů v oblasti lidských, občanských a sociálních práv.

1. zákon o zahraničních Čechích
2. urychlené přijetí novely volebního zákona
3. dořešení majetkových restitucí
 - a) mimosoudní rehabilitaci
 - b) protiprávnosti komunistického režimu
 - c) předpokladech pro výkon některých funkcí
4. Podílet se na uplatňování zákona o Památníku doby nesvobody, zejména v oblasti dokumentace činnosti českého exilu.

II. Při zaujímání a formulování vlastních stanovisek, návrhů, podnětů a dobrozdání vycházet z podložených informací, expertíz a odborných studií k problémům, s nimiž je komise konfrontována.

1. Zavést systém spolupráce s experty a exekutivními složkami
 - a) konzultace a právní pomoc, v souvislosti o konkrétní výklad uplatňování zákonů o dvojím občanství
 - b) informace o připravovaných návrzích a novelizacích předpisů a zákonů, týkajících se zahraničních Čechů a krajanů
 - c) konzultace a právní pomoc při překonávání byrokratických překážek
2. Sledovat analýzy a vyhodnocovat zkušenosti orgánů evropských struktur a mezinárodních organizací
3. V souvislosti se vstupem České republiky do EU věnovat pozornost problematice regionální a příhraniční spolupráce
4. Systémově koordinovat činnost Stále komise

III. Připravit či podpořit iniciativy, akce a projekty v politické, školské, vzdělávací, kulturní, sociální a ekonomické oblasti vztahů a spolupráce s českými komunitami. Rozvinout konkrétní spolupráci s konzultativní radou.

1. 60. výročí vítězné letecké bitvy o Anglii
2. Veřejné slyšení zahraničních Čechů a krajanů
3. 50. výročí uctění památky Dr. Milady Horákové
4. Podílet se na zpracování komplexní koncepce a koordinaci na poli školství a výchovy, koordinaci činnosti řady fondů a nadací.
5. Podpořit vzdělávací a výchovné projekty zaměřené na vzájemné poznávání studentů, podporu programům kulturní výměny české a německé, respektive rakouské, mládeže, výměně programy, spolupráce s Česko-německým Fondem budoucnosti a dalšími českými, německými a rakouskými institucemi a organizacemi.
6. Podporovat úsilí čs. Komunit v zahraničí
 - a) založení kulturního domu zahraničních Čechů v Praze
 - b) odkoupení Národního domu v New Yorku
7. koncept návratu krajanů - Domov pro krajany-seniors
8. Podílet se na řešení sociálních problémů, zejména bývalých čs. vojáků.

9. Napomáhat vytvářet širší prostor a konkrétní formy činnosti organizacím zahrani. Čechů a krajanů ve prospěch ekonomických a obchodních zájmů ČR - nová Česko-severoamerická obchodní komora

IV. Prohlubovat věcné a kvalitní znalosti. Postavení a úlohy zahraničních Č. a krajanů - zahraniční cesty.

V. Vyvíjet iniciativu k podpoře v oblasti komunikační, informační a mediální.

1. vybudování databáze

Podporovat výměnu mnohostranných zkušeností krajanů, kulturních statků, jakož i rozšiřování rozsahu působením mediálních prostředků.

- a) editovat internetovou stránku
- b) rozšířit a uspořádat dosavadní rozsah kontaktů s mediálními prostředky krajských organizací
- c) podpořit úsilí krajských organizací o zajištění vysílání české TV do zahraničí
- d) podpořit, aby zahraniční rozhlasové stanice nadále vysílaly české pořady
- e) podílet se na propagaci knižních titulů věnovaných problematice života postavení zahraničních Čechů a krajanů.

Prof. PhDr. Jindřich Volek
tajemník

MUDr. Milan Špaček
předseda

Zkráceno- plný text v redakci

Senátorka J. Moserová

byla zvolena prezidentem Generální konference UNESCO, což je na dva roky protokolárně nejvyšší funkce v UNESCO. Je to poprvé, kdy někdo z Československa, České republiky nebo Slovenské republiky získal nejvyšší funkci ve světové organizaci. Náš tisk to zaprvé nepochopil, za druhé se tomu vůbec nevěnoval. Asi jim nedošlo, že je to protokolárně, nikoliv co do pravomoci, skutečně nejvyšší funkce v této organizaci - řekla senátorka Moserová na listopadové schůzi Stálé komise senátu pro krajany žijící v zahraničí. Byla jsem žádána o interview z Melbourne, od Africké unie, dostala jsem gratulace z Irsku a jiných zemí. Jediná země, kde ohlas je skutečně minimální, je tady. Doma není nikdo prorokem. Ale přece si myslím, že by taková zpráva naše krajany určitě potěšila.

Připoujeme se k názoru paní senátorky a gratulujeme a přejeme paní senátorce jménem Kulturního klubu do tak důležité funkce mnoho elánu, energie a dobré nálady. A k jejím kulatým narozeninám, pevně zdraví a mnoho pohody.

Výbor a redakce

Veřejná diskuze.

V sobotu 15. ledna 2000 uspořádalo České centrum Herrengasse 17, 1010 Wien zajímavou diskusi o budoucnosti české menšiny a národnosti skupiny. Toto téma zaujímá jedno z předních míst v myslí Čechů žijících ve Vídni. Proto výměna zkušeností a názory zasloužilých menšinových pracovníků, jakož i hovory o této tématice jsou důležité a potřebné.

Přesně ve 4 hodiny odpoledne uvítal Ing. Jozef Kollár, ředitel Českého centra četné návštěvníky a požádal kr. Siona, aby vedl diskusi. Ten vymezil časový rámec na 2 hodiny a délku jednotlivých příspěvků na 5 minut. Poté předal slovo kr. Černému, který informoval posluchače, že čeští socialisté již před 20 lety uspořádali v X. okresu anketu s názvem "Quo vadis menšino". Bohužel zůstalo při této jediné akci. Litoval, že v menšině je celá řada spolků, jejíž členové k sobě těžko nalézají cestu. Doporučil více komunikovat a menšinovou práci lépe koordinovat.

Krajan Ing. Hanzl informoval o činnosti jediné dvoujazyčné školy a zdůraznil, že mezi rodiči dětí je celá řada kvalifikovaných odborníků, kteří by byli ochotni dát své vědomosti k dispozici. Podařilo se sice odbourat diference mezi spolky, ale je nutné v hovorech o menšině pokračovat.

Krajanka Ing. Baslerová, předsedkyně Kulturního klubu informovala posluchače že klub má poněkud jiné zaměření, ale že je ochoten spolupracovat se všemi spolky.

Kr. Jaroslav Kolář zdůraznil důležitost práce s mládeží. Redaktor Jindřich Lion upozornil na vzácnou příležitost uspořádat březnové oslavy TG Masaryka společně. Tato výzva na všechny kulturní pracovníky by neměla být nevyšlyšena. Zajímavé byly i příspěvky z řad posluchačů /Jana Brabence, Suzany Brejchové a j. Kr. Hanzl informoval o práci v poradním sboru. Pořadatel diskuse byl požádán o jeho názor - poděkoval za iniciativu a doporučil, aby tyto hovory o menšině pokračovaly. Závěrem vyzvedl vedoucí diskuse kr. Sion důležitost práce s mládeží a její financování event., z části úroků menšinového majetku.

František Sion

Pitvorny v Českém centru

Ve středu 12. ledna 2000 otevřel velvyslanec ČR v Rakousku dr. Jiří Gruša výstavu spolku Adalbert Stifter Verein z Mnichova s názvem "Gleiche Bilder, gleiche Worte. Deutsche, Österreicher und Tschechen in der Karikatur 1848-1948". K obsahu výstavy a historii karikatury promluví dr. Jozo Džambo a dr. Peter Becher, oba z Adalbert Stifter Verein. Formou karikatury jednotlivých humoristických periodik Čech, popř. Československa, Německa, Rakouska je předkládáno nazírání tehdejší společnosti na jednotlivé historické proměny v údobí 1848-1948, jsou v něm formulovány národní stereotypy, předsudky i směšně hrůzné obrazy (pitvorny). Ukázky karikatur z dobových časopisů Šípy, Humoristické Listy, Šotek, Paleček či Kladratsch, Figaro, Rubezahl, Kikeriki umožňují návštěvníkovi rozšířit jeho povědomí o tehdejších německo-rakousko-českých sousedských vztazích. "Kritické" šípy karikatur zaoblilo vystoupení kytarového dua Roman Jedlička + Jiří Michálek.

mb

"November 1989 in der Tschechoslowakei durch die Augen der Österreicher".

České centrum připravilo na 10. listopadu 1999 diskusní večer s názvem "November 1989 in der Tschechoslowakei durch die Augen der Österreicher". Početné publikum mělo možnost vyslechnout nejen osobní vzpomínky pozvaných hostů na uvedené události, ale současně i sdělení jejich názorů a postojů k desetiletému vývoji v ČR po "sametové revoluci". Potěšující bylo, že diskuse nezůstala ohraničená jen na hosty večera - novináře Barbaru Coudenhove-Kalergi z ORF, Michaela Francka ze Süddeutsche Zeitung, dr. Karl Peterlika, bývalého vyslance Rakouska v Československu a dr. Jakuba Forst-Battaglia z ministerstva zahraničí, ale že se do ní zapojili i přítomní posluchači. *mb*

Im Garten der Gefühle, im Dschungel der Liebe

Jeden večer v minulé roce věnoval Slovenský inštitút ženám spisovateľkám. Ředitel Institutu představil v literárním pořadu "Im Garten der Gefühle, im Dschungel der Liebe" tři spisovatelky - Máriu Bátorovou z Bratislavy, Zdenku Becker ze St. Pölten a Věru Leon ze Srbska, žijící v Grazu.

Večer byl uspořádán ve spolupráci s organizací Brücke International v St. Pölten, v jejímž čele stojí Zdenka Becker. Mária Bátorová přečetla ukázkou ze své novely "Tell", syrová realita dýchala z čtení Věra Leon "Die Wirklichkeit der Worte". Zdenka Becker, jež se věnuje převážně psaní divadelních her, uvedla ukázkou své poezie ze sbírky "Das einzige Licht des Mondfinsternis". Lyrický večer zdařile doprovodil kytarista Roland Stonek. *mb*

Český salon připravil na 30. listopad 1999 setkání s novinářkou Lídou Rakušanovou. Hlavní osou programu byla prezentace její knihy "Václav a Dagmar Havlovi - dva osudy v jednom svazku". Posluchači byli seznámeni se vznikem knihy, která vyšla v ČR v roce 1997. Přepřacovaná a rozšířenou věrzi, vydanou v Německu, nabízeli při besedě zástupci jednoho vídeňského knihkupectví. Paní Rakušanová neomezila své povídání jen na informace spojené se vznikem knihy, ale pozornost věnovala i politické situaci v ČR, kterou komentovala zajímavými postřehy. *mb*

Diskuse v Českém centru

Na neutrální půdě, avšak přece jen pod "střechou" zastupitelství ČR v Rakousku, se dne 15. ledna 2000 konal diskusní večer o budoucnosti české menšiny v Rakousku. Místo konání nebylo zvoleno náhodně, neboť jak uvedl ředitel Centra, ing. Jozef Kollár, Česká centra v cizině nejen informují okolí o České republice, ale jsou současně i středisky setkávání českých menšin. I když počet účastníků večera byl potěšující, neobjevili se zástupci všech spolků menšiny, ačkoliv byli, podle sdělení pracovníků Centra, na večer pozváni.

Moderátor diskuse pan Sion vyzýval přítomné účastníky, aby se k dané tematice vyslovovali. Překvapením pro přítomné bylo jistě sdělení pan Černého (Česká sociální demokracie), který si podobnou otázku - budoucnost menšiny - kladl již před desíti lety a svým vystoupením Quo vadis, menšino? sice tehdy způsobil trochu rozruch, který se však velmi rychle vytratil do ztracena. Ing. Hanzl ze Školského spolku Komenský informoval o své funkci vedoucího české menšiny v Poradním sboru (Beirat) a o náplni práce z ní vyplývající. V rámci večera se do diskuse aktivně zapojil pan J. Brabenec (Kontaktforum), který mj. upozornil na zásadní nedostatek - totiž, že česká menšina ve Vídni nemá prostor, kde by se scházela. Paní Z. Brejchová velmi případně poukázala citací litery Zákona o národnostních menšinách v Rakousku na v menšině stále přežívající, avšak zákonem nepodložené, rozdělování české menšiny na příslušníky jednotlivých historických etap. O svých neměnných zkušenostech v kontaktu se starousedlíky se krátce zmínil pan J. Lion, zahraniční dopisovatel Lidových novin v Brně. Další diskutanti se pokoušeli jednotlivými konkrétními dotazy dopracovat se odpovědi, proč to či ono dosud existuje, popř. neexistuje. Po dvou hodinách uzavřel moderátor diskusi zjištěním, že jsme se ničeho nedobrali, tedy že o budoucnosti české menšiny bude potřeba dále uvažovat.

Neodpovídalo to zcela skutečnosti, neboť v průběhu večera zazněly dva příspěvky, jež upozornily na podstatu dané problematiky. Pan Brožák poukázal na situaci slovinšské menšiny v Korutanech a zdůraznil, že tamní menšina velmi rychle pochopila, že nejen její struktura, ale i názory jejích příslušníků se změnily, a proto i práce v menšině musí dostat nový rozměr - nestačí jen národopisné tanečky, vlastenecké zpěvy a pověsti. Zřejmě proto má slovinšská menšina nejen pravidelná vysílání v rakouském rozhlasu a televizi, Slovinci mohou rovněž bez problémů přijímat TV signál ze Slovinska. Obdobně v závěru nastínil budoucnost ing. Hanzl vyčtením čtyř okruhů, jež by měly být základními kameny moderní, dobře fungující jakékoliv menšiny - výchova, umělecké a sportovní aktivity, oblast komunikace, vzdělání (archiv, knihovna). Ne šťastně obsazená role moderátora, na což ve svém osobním příspěvku upozornil již pan Pastrňák, byla příčinou toho, že k vyslovení těchto myšlenek "došlo" až v závěru setkání a že je moderátor dále nerozvedl. Je téměř ironií, když jednání o budoucnosti menšiny řídí osoba, která již dosáhla zenitu svého aktivního života. Kde "zůstali" energii nabití -cátníci starousedlíků? Neboť jen tato generace, na zmíněném večeru početně zastoupena pouze "oněmi" nově příchozími, může skutečně radikálně oživit stojaté vody české menšiny, bez toho, že by z účasti na jakékoliv činnosti vylučovala zkušené starší ročníky. Ono známé "nejsou lidi", zde tedy vůbec neplatí. Jistě budeme těžko očekávat, že se do spolkové práce pohrnou šestnácti či dvaceti letí. Ti mají jiné "starosti" a je to zcela normální. Budou-li ale od mládí se svými rodiči navštěvovat rozmanité kulturní, sportovní, společenské akce, jejichž výběr se bude řídit hlediskem kvality, nikoliv spolkového společenství, je téměř pravděpodobné, že i oni jednou, až dospějí, pocítí potřebu něco pro věc udělat. Jako lidé otevřené Evropy budou snad chtít prožívat vše obohacující z kultury, jež jim je něčím více bližší. Pak budou usilovat o "import" všeho kvalitního, co ona, někdy potažmo, "země mateřská" nabízí. Jen na této linii, tedy přimknutí se k onomu pomyslnému kmeni, může jakákoliv menšina znovu a znovu rašit a obnovovat se, ale také současně se "otevírat" okolnímu světu. Tak se v ní "rodí" "vlasteneckéomladinové, sportovníspolkové, brabencové, pastrňákové, kulturníklubové" a všichni, kteří nabízejí širokou paletu hodnotných aktivit a oslovují tak všechny věkové i profesní

vrstvy menšiny. Je to ku prospěchu nejen menšiny samé, ale i kmenové země, k níž náležejí. Menšiny svou existencí a aktivitami znásobují participaci národního elementu, ve smyslu ozvláštnění a obohacení, na vytváření a upevňování pozitivních mezilidských vztahů v interakčním poli středoevropské kultury. Lze se jen tedy těšit na další podobné setkání, které by mohlo dospět k poněkud výraznějším závěrům. *mb*

Pastýřské tóny v Českém centru

České centrum ve Vídni a Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku připravili svým návštěvníkům trochu s předstihem vskutku vánoční náladu, když v sobotu 29. listopadu 1999 uvedli koncert souboru Aulos z Prahy. Toto těleso je zvláštní nejen co se týče obsazení - zobcové flétny všech ladění, ojedinělá je však i myšlenka, na jejímž základě byl soubor založen, totiž společná hra dětí a rodičů. Zakladatel souboru, významný český flétnista, pedagog, hudební skladatel prof. Václav Žilka, "zdokonalil" svůj model výchovných koncertů Dřevěná pišťalka přijetím nového rozměru. V roce 1983 přenesl na vlastní soubor zkušenosti hudebně-terapeutického projektu z USA, který nabízí astmatickým dětem léčení choroby prostřednictvím hry na zobcovou flétnu. Terapie se zúčastňují i rodiče nemocných dětí, aby je motivovali, neboť jak uvedl pan profesor Žilka, ve dvou jde lépe i to hraní. Ve Vídni se soubor představil tuctem čísel. V úvodu zahrály dvě nejmladší děti tance z doby Karla IV., v pořadí však dominovala hudba barokní. Obdivovali jsme úpravu Vivaldiho Čtvero ročních dob, či jeho sólového Koncertu pro zobcovou flétnu. Při poslechu Telemannovy Fantasie pro sólovou flétnu se nám tajil dech nad výkonem sólistky, mladičké Evy Čadkové, neboť obtížnost skladby, mj. v rychlém tempu sestupné oktávové a septimové skoky, předpokládá virtuozního hráče. E. Čadková tuto představu vskutku splňuje, neboť je nejlepší flétnistkou ČR, nazývána Miss pišťalka ČR. Své kvality potvrdila i v Telemannově Sonátě, kde ji zdařile doprovázela její matka MUDr. Čadková.

Hraje-li sólista precizně v rychlém tempu, oceňujeme po zásluze jeho výkon. Hraje-li takto soubor zobcových fléten, jak to bylo v případě skladby J. Málka "Rozrazil", žasneme. Prof. Žilka připravil se svým souborem pro vídeňské posluchače malé hudební bonbónky. V úpravě zazněla Mozartova Malá noční hudba, zazpívat si mohli posluchači při další Mozartově skladbě - Abecedě pro Nannerl. Bylo nám dobře, až nebesky dobře, když všichni nakonec zazpívali Narodil se Kristus Pán. Kdo ví, zda-li slzy dojetí byly jen v očích pana prof. Žilky. *mb*

Šťastný nový rok

Pod tímto názvem zval divadelní ochotnický spolek Vlastenecké omladiny diváky na své představení do české školy Komenského ve Vídni v polovině listopadu 1999.

Dana Šulcová jako Hortensie mistrně zvládla všechny polohy ženské duše.

Rovnocennou partnerkou jí byla Marta Konrathová v roli instalatérky Alexandry.

Obě herečky podaly profesionální výkon, role bezvadně zvládly jak pohybem, tak i výrazově. Představení bylo opravdu kvalitní a režisér František Kalousek jr. a pomocný režisér a inspicient Mírek Lev oprávněně zářili. Trochu ovšem málo označení komedie. V prvním jednání sice několikrát zazněl v obecnstvu smích, který se však brzy vytratil, protože se za touto "komédií" skrývala hořká skutečnost, kterou každý z nás až příliš dobře zná. Zamyšlení nad naším lidským údělem snad poznamenalo i naše pozdější posezení v klubovně, kde byla zábava tišší než obvykle.

zkráceno

...a přece se hrálo a všichni se radovali, že mají české divadlo!

Touto větou končí popis situace, ve které byl divadelní spolek Vlastenecká omladina i jeho obecnstvo ke konci roku 1945.

A dnes? Vlastenecká omladina je posledním spolkem v Rakousku, který hraje české divadlo pro české obecnstvo. V tomto roce dokonce slaví své významné jubileum - 115 let trvání. Na

začátku bylo bezmezné nadšení a láska k rodné řeči, stesk a touha po vzdálené vlasti. Bylo hodně herců a hodně věčného publika, k ochotníkům jezdili hostovat páni herci z Národního divadla z Prahy a lidé měli k sobě blízko. Dnes je život mnohem pohodlnější a lidé by měli mít důvod žít radostněji. Měli.

Já sama jsem u divadla už 29 let. Navštívila jsem tehdy poprvé představení Vlastenecké omladiny, které mě tak okouzlo, že jsem zatoužila také hrát. Přijmuli mě s otevřenou náručí, vždyť již tehdy se potýkali s problémem získávání mládeže. A já byla šťastná a dnes se probírám s úžasem množstvím programů a pocituji i trochu pýchy na nás všechny, kteří jsme to divadlo tak dlouho pěstovali. Hrajeme díky několika nadšenců stále dvakrát do roka (každé představení pouze jednou!) a s lítostí pozorujeme, jak ubývá věrného publika a ti, kteří nás nikdy neviděli, se o to ani nesnaží. Chtěla bych dnes apelovat na všechny, kteří čtete tento časopis, abyste se přišli podívat na jubilejní představení v březnu, kdy se odvážíme hrát pro Vás milí diváci, dokonce dvakrát, aby všichni, kteří chtějí přijít, dostali příležitost.

Režisér Mirek Lev věnuje celou svou energii i čas na nastudování operety Mamsell Nitouche, kterou budeme hrát tradičně v sobotu 11. března 2000 v 16 hodin a netradičně v úterý 14. března 2000 v 19 hodin v sále české školy Komenský ve 3. vídeňském okrese, Sebastianplatz 3. Bývá nám spolu dobře - Vám divákům a nám hercům. Přijďte se podívat, zatleskejte nám a pomozte nám v dnešní přetechizované době obnovovat to hezké, co nás lidí spojuje. Přijďte se trochu pobavit, trochu se zasmát a trochu zasnit. Hrajeme pro Vás - buďte tu i Vy pro nás. AVa

Společná akce se vydařila

Na sto výletníků ze Sokola X, Austro-Bohemie a Kulturního Klubu Čechů a Slováků ve Vídni se rozjelo na výlet do Prahy. Cestou ležel již první poprašek sněhu, ale Praha nás přivítala ještě hezkým podzimním počasím. Výborný oběd posilil celou výpravu a již první část odjíždí do divadla Spejbla a Hurvínka na odpolední představení. Rozzářené obličejové svědčí o "velkém" zážitku, ale s ještě větším nadšením sdělují dospělí své pocity z představení.

Ale další program čeká na velkou část výpravy. Exkurse do pivovarského muzea s prohlídkou pivovaru "U Fleků", který slaví 500 let svého trvání (1499-1999). Samozřejmě nechybí ani ochutnávka piva.

Pro unavené nohy nastává chvílička odpočinku při večeři v pivovaru.

Zatím zbytek výpravy se rozutekl po Praze za kulturou. Ať to je Janáčkova opera "Z mrtvého domu", v Národním divadle nebo Mozart ve Stavovském. Muzikál Evita i Rusalka společně s Laternou Magikou má dnes diváky z Vídně, tak jako i nový muzikál Janka Ledeckého (hudba, libreto a texty), podle Williama Shakespeara "Hamlet". Necelý měsíc na programu světová premiéra 1/2. listopadu 1999) v novém divadle "Kalich" nadchl snad všechny. Hezká melodická hudba, z básně příběhu dánského prince se opravdu podařilo. Otáčivé jeviště strhuje diváky rychlým sledem dění. Hamlet, Ofelie, král Claudius, Horacio i Josef Laufer v roli Poloniuse hráli výborně. Když pak rozbaliли svůj "song" hrobníci Richard a Vladimír Tesařkovi bylo nadšení u všech diváků.

Noční procházka Prahou, všude je plno lidí a Praha září. Slaví se "deset let sametové revoluce" a to ve velkém stylu. Velký koncert na Václavském náměstí i "komunistický skanzen" nás zavedl do roku 1989. Převládají mládí s hesly "odejděte" na adresu Klause, Zemana....a celé dnešní politické-vládnoucí elitě.

Časy se nemění. Mladí jsou opět připraveni jít na barikády.

Nedělní ráno se probouzí a výprava jede na Hradčana. Bližme se k Pražskému hradu a vítá nás sluníčko. Procházka po Malé straně, přes Karlův most na Staroměstské náměstí, kde začíná vánoční trh. Někteří ještě jdou do Národního divadla na odpolední představení brněnské opery Dvořákovy "Rusalky". Mrazivý vítr za okny vyhřátého autobusu nám už nevádí. Protáhnout nohy s občerstvením na hranicích a už nás vítá osvětlená Vídeň. Společný výlet se podařil. Rozcházíme se s přáním, že se uvidíme na vánočních akcích "doma" ve Vídni.

Organizátoři již pracují na plánech do roku 2000. Karlůvy Vary, Moravský Krumlov, Praha, XIII. všesokolský slet, Kroměříž a Telč. ... jeden nápad stihá druhý. Uvidíme. Kdo má zájem o poznávání České republiky, o výlety v Rakousku, o procházky po Vídni nebo o kulturní programy se může přihlásit v redakci!

(Č&S Vídeň Dnes, P. O. Box 241, 1071-Wien)

Vážená redakce klubu! Neumünster

Váš časopis mi již nějaké roky posíláte a vždy mne pročítání velice těší!

Jen velká škoda pro mne, že bydlím tak daleko a že nemohu využít velkou nabídku Vašich kulturních akcí.

Se srdečným pozdravem

Vybíral Erich

Těším se už na první číslo klubu v 2000!

KGS BIG BAND, Klaus Groth - Gymnasium - vedoucí Eric Vybíral

Vážení krajané! Pinkafeld

Jsem dlouhodobým abonentem Vašeho časopisu, který celá naše rodina ráda a s pozorností čte. Líbí se mi, že přinášíte množství informací, které jsou zpracovány objektivně a nezaujatě. S uspokojením jsem proto přivítal rozšíření časopisu na více stránek a děkuji Vám, že kvalita zůstala zachována.

Přeji Vám mnoho úspěchů ve vaší další práci, dobré zdraví a síly do dalších let.

Pavel Šiblo - zkráceno

Poznámka redakce: Pan Šiblo je uměleckým vedoucím "Schrammelquartit Pinkafeld", který hraje s kolegy k různým příležitostem a akcím. Na repertoáru je nejenom hudba z doby monarchie, Wiener Musik, ale také Haßler, Vacek atd. Adresa v redakci.

Číše vína

Když jsem dostala pozvánku na české velvyslanectví na přátelské posezení s herečkou paní Ivou Janžurovou a jejího manžela herce a režiséra pana Stanislava Remundy při číši vína, netušila jsem, že to nejdřív bude diskuse s oběma umělci.

Diskuse byla zajímavá, oba umělci s humorem a paní Janžurová s milým úsměvem, odpovídali na četné dotazy.

Ale pak jsem si dodala odvahy a přihlásila jsem se také. Řekla jsem, že nejen děkuji paní Ivě Janžurové, že nás diváky obšťastňuje svými hereckými výkony, ale že jsem na ni moc pyšná, protože obě pocházíme z jednoho malého jihočeského městečka, byť nás dělí jedna generace, a pan velvyslanec hlásitě dodal ze "Žirovnice". A ještě k tomu, že její maminka byla mojí paní učitelkou, na kterou s vděčností vzpomínám. Je tomu už více než 60 let, kdy přišla k mým rodičům, aby mne dala studovat, což se i stalo. Gratulovala jsem p. Janžurové, že se umístila v žebříčku nejlepších českých komiků tohoto století na čtvrtém místě za Vlastou Buriánem, J. Menšíkem a J. Bohdalovou, na páté místo se dostal Jan Werich. Je to zasloužilé uznání velkého hereckého talentu a výkonu paní Janžurové.

A teď ještě jedna vzpomínka. V Žirovnici je zámek a při něm krásné přírodní divadlo. Kdysi tam hráli místní ochotníci div. představení "Pyšná princezna". A pyšnou princeznu hrála Iva Janžurová. Všechny holčičky - "herečky" jí to záviděly a o tuto roli se "draly". Výkon malé Ivy Janžurové prý byl úžasný a režisér byt amatér, už tenkrát poznal velké nadání malé Ivy a věděl, komu tuto roli přidělit. A na konec jsem paní I. Janžurové a panu režisérovi Remundovi za diváky poděkovala za představení "Vrátíš se ke mně po kolenou, po druhé", které bylo před tím v české škole Komenský.

Inu, paní Janžurová je Paní herečka.

HD

Ve Vídni zemřel začátkem roku člen našeho klubu pan Dipl. Ing. Dr. Jiří Skolka. Zesnulý byl v Praze pracovníkem ekonomického ústavu Čs. Akademie věd, který ho vyslal do hospodářské komise Spojených národů do Ženevy, kde pracoval do roku 1971. Odvolán z funkce čs. vládou odcestoval s rodinou do Vídně, kde byl činný jako pracovník rakouského Ústavu pro hospodářský výzkum (Wirtschaftsforschungsinstitut) do doby odchodu do důchodu v roce 1993. Ve své funkci byl členem mnoha mezinárodních organizací. Zasloužil se o založení International Input-output Association, mezi jejímiž členy jsou vědečtí pracovníci nejen z evropských zemí, ale i z Austrálie, Kanady, Koreje, Nového Zélandu, Japonska a Spojených států. Byl prvním sekretářem této organizace a jeho zásluhou se Vídeň stala jejím sídlem. Patřil k zakládajícím aktivním členům našeho Kulturního klubu, kde se zúčastnil do svého přestěhování do Klosterneuburgu téměř všech klubových akcí. Zemřel náhle a nečekaně ve středu 5. ledna 2000 ve věku 71 let. Čest jeho památce!

Výbor

Stýky se Slovenskou gynekologicko-porodnickou společností a Českou gynekologicko-porodnickou společností

Také v letošním roce byla udělena "Cena profesora Slunského" pro mladé gynekology a předána 8.10.1999 na celostátní vědecko-pracovní schůzi s tematikou: Infekční choroby v gynekologii a porodnictví v Bratislavě, kterou pořádaly: Slovenská lékařská společnost, Slovenská gynekologicko-porodnická společnost, Sekcia pre infekčné choroby v gynekológii a porodníctve, Slovenská parazitologická spoločnosť pri SAV a Lékařská fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě.

Cenu vypisuje každoročně prof. prim. em. zdrav. rada MUDr. Rudolf Slunský, DrSc, bývalý přednosta Porod.-gynekol. Odd. Nemocnice v Klosterneuburgu, t.č. odborný ženský lékař s praxí ve Vídni. Cena je dotována částkou 1000 USD na podporu vědecké a vzdělávací činnosti mladých lékařek a lékařů za Slovenska a České republiky v oboru gynekologie a porodnictví.

Zaslouženě získal cenu MUDr. et RNDr. J. Šimko a spol. za publikaci ve Slov. Gynek. Pôrod. 5, 1998 (2): 55-58: Naše první zkušenosti s diagnostikou chlamýdií pomocí polymerfázovej reťazovej reakcie u gynekologických pacientok. První autor vypracoval a standardizoval kompletní

Páté výročí úmrtí univ. profesora dr. F.V. Mareše

V prosinci jsme si připomenuli páté výročí od úmrtí univ. profesora dr. F.V. Mareše.

Profesor Mareš byl dlouholetým představitelem vídeňského Institutu slavistiky, členem rakouské Akademie věd, mimořádným členem Akademie věd Makedonie, Chorvatska, Polska, vedle řady funkcí v České akademii věd. Vědecky se věnoval prof. Mareš slovanským jazykům, především staroslověnštině.

mb

Dne 8. prosince 1999 zemřela vzácná žena paní Anna Ludmila Langerová, vdova po spisovateli a dramatikovi Františku Langerovi, o jehož odkaz a památku vždy a s velkou láskou pečovala. Děkujeme za vzpomínku. Rodina.

SECOND MACEDONIAN CONGRESS OF RADIOLOGY

21.-25. června 2000 Ohrid, Macedonia
Kdo z českých nebo slovenských lékařů radiologů má zájem se zúčastnit II kongresu radiologů, pořádané Institutem pro radiologii v Macedonii?

E-mail: congress@freemail.org.mk,
web page: www.soros.org.mk/mcr2000
Přihlášky a podmínky leží v redakci

Kontakt: president of the Scientific Committee Gj. Tolovski
tel/fax: +389 96 263 448

Poznámka redakce

Vojenský lékař, spisovatel a dramatik František Langer, byl jeden z nejbližších spolupracovníků prvního československého prezidenta T.G.M a blízký přítel spisovatele Karla Čapka. Jeho hry jako *Velbloud uchem jehly* - zfilmováno r.1926 a 36, a počtено státní dramatickou cenou r.1923, *Grandhotel Nevada* - zfilmováno r.1934, *Obrácení Ferdý Pištory* - zfilmováno r.1931 a další, byly úspěšně hrány několik let na scéně vídeňského Burgtheateru.

Poválečné hry proslavily autora po celé Evropě.

laboratorní postup na vlastním pracovišti a dostává již materiál na vyšetření z celého Slovenska. Laboratoř provádí vyšetření velmi rychle a spolehlivě, náklady testu jsou nízké a kryjí se s ELISA. Práce je důležitým přínosem pro odbornou praxi, pro včasné léčení chlamydiové infekce v porodnictví a gynekologii, neboť chlamydie vyvolávají širokou škálu klinických forem onemocnění (zánět močové trubice, děložního hrdla a sliznice děložní, zánět vejcovodů s následnou sterilitou nebo infertilitou atd).

Prof. Slunský odměnil na pracovní schůzi autory za nejlepší přednes, za hluboký vědecko-teoretický přínos a význam výsledků pro odbornou denní praxi a předal přednášejícím svoji monografii "Tromboembolie v operačních oborech", GRADA-AVICENUM, Praha 1997.

Prof. Slunský (autoreferát)

Jiří Menzel

se představil v New Yorku

V New Yorku se v nedávných dnech Jiří Menzel zúčastnil, spolu s hrdinou svého Oskarem oceněného filmu *Ostře sledované vlaky* Václavem Neckářem, debaty o své více než třicetileté tvorbě. Tato debata byla součástí čtrnáctidenní přehlídky sedmi nejlepších filmů známého českého režiséra a byla v New Yorku zahájena právě oska-

rovým snímkem *Ostře sledované vlaky*.

Putovní retrospektiva Menzelových filmů odstartovala v kanadském Montrealu, poté dorazila do amerického Clevelandu a po New Yorku se představí postupně do ledna roku 2000 v Chicagu, Los Angeles, San Francisku a v Santa Fé. Retrospektivu v newyorském kině, zaměřeném na promítání archivních antologií, doprovodila výstava nazvaná *Příliš hlučná samota o životě a díle zesnulého českého spisovatele Bohumila Hrabala*.

(mk)

Odkoupení uměleckých děl od restituentů

Díky dotaci ze státního rozpočtu ve výši 100 milionů korun odkoupila Národní galerie v Praze umělecká díla, na jejichž vrácení měli nárok restituenti. Jednalo se o díla, která tvořila část uměleckých sbírek z majetku sběratelů Jidřicha Waldese a Richarda Morawtze.

Generální ředitel Národní galerie Milan Knížák uzavřel kupní smlouvu s Jiřím Waldesem na odkoupení dvaceti obrazů z Waldesovy sbírky. Národní galerii tak například zůstane zachován unikátní soubor prací Františka Kupky.

Milan Knížák k tomu uvedl, že skutečnost, že restituovaná díla byla odkoupena až v současné době, považuje za velkou chybu předešlého vedení galerie a tehdejšího ministra kultury. Odkoupení by v té době (rok 1995) bylo výrazně levnější a galerie by bývala mohla odkoupit větší část z restituovaných uměleckých děl.

Jiří Waldes v této souvislosti vyjádřil svoje zklamání nad jednáním českých odpovědných úřadů. Nedošlo ještě k vrácení všech věcí z Waldesovy sbírky a také zákon neumožňuje vrácení díla vyvézt ze země (některá díla byla prohlášena za kulturní památku). Rodina Waldesů darovala Národní galerii a Uměleckoprůmyslovému muzeu v Praze více než osmdesát různých děl ze svojí sbírky.

(mk)

Knížák uspořádá sbírku na nákup Kupkova obrazu od Waldesů

Generální ředitel Národní galerie v Praze Milan Knížák uspořádá veřejnou sbírku na nákup významného obrazu Františka Kupky "Čáry, plochy, hloubka" který je podle něho posledním "vážným obrazem" z restituované sbírky továrníka Jidřicha Waldese, o nějž galerie usiluje. Jidřich Waldes (1878 až 1941) byl úspěšným předválečným podnikatelem, jehož továrna byla po okupaci přejmenována na Koh-i-noor. Sběrka vznikla především díky přátelství továrníka s Kupkou.

(ns)

Vídeňský Burgtheater v Praze

Na Pražském divadelním festivalu německého jazyka se představil vídeňský Burgtheater inscenací Samuela Becketta *Koncem hry* (*Fin de partie*). Režie se ujal proslulý režisér a originální dramatik George Tabori a v pirandellovském duchu předvedl zkoušku na hru o konci hry. Představení začíná přípravou divadelní zkoušky. Dva herci (Gert Voss a Ignaz Kirchner) křidou vymezují na prázdném jevišti hrací prostor se všemi jeho náležitostmi. Přitom vystačí s minimem prostředků. Než začne samotná hra, uběhne dost dlouhá doba. Ta je však naplněna komicky zábavným děním a nepostrádá ani hlubší smysl. Postupný přechod k Beckettovu textu je plynulý a nenápadný. Výkon obou herců byl mistrovský a Taboriho minimální divadlo tak vytěžilo z Beckettova asketického textu maximum.

(mk)

Boj o rehabilitaci Hilsnera

V Praze jednali historici o sto let staré Hilsnerově aféře. V této souvislosti se chtějí obrátit na rakouského prezidenta se žádostí o pomoc při rehabilitaci odsouzeného Leopolda Hilsnera.

Na pražské vědecké konferenci "Hilsnerova aféra a česká společnost 1899-1999" zazněly nejrůznější historické příspěvky, v nichž byla Hilsnerova aféra pojmána ze všech možných pohledů a v nejrůznějších souvislostech.

Mapování tragického příběhu Leopolda Hilsnera není jen záležitostí historiků. Za rehabilitaci neprávem odsouzeného (Leopold Hilsner si odseděl téměř dvacet let) již řadu let bojuje lékař Petr Vašíček, který žije už deset let ve Vídni. Vídeňské instituce odpovědnost celé záležitosti odkazují do Prahy, ale podle právníckého rozboru je vyřešení na rakouské straně. Celý případ byl totiž uzavřen kasačním soudem ve Vídni.

Většina historiků považuje současný stav za velmi špatný. Oběť justičního omylu nemá ve Vídni ani upravený hrob a ani nebyla zjednána náprava po vynesení skandálního rozsudku.

Pan Vašíček požádal konferenci, aby podpořila úsilí o rehabilitaci Hilsnera, na což zareagovalo několik desítek vědců kladně. Žádost o rehabilitaci bude prostřednictvím ministerstva zahraničí České republiky postoupena přímo rakouskému prezidentovi Thomasi Klestilovi.

Na přípravě konference v Praze se podílely Vzdělávací centrum Židovského muzea, Masarykův ústav a pražská Karlova univerzita. Podle poznatků historiků, které vyplynuly z konference byl celý případ ukázkou selhání novinářů a intelektuálů.

V podobných případech ve Francii (Dreyfus) a v Rusku se proti rozsudkům postavila většina vzdělanců a téměř celá intelektuální obec. V Čechách, s výjimkou budoucího prezidenta T.G. Masaryka a jeho přátel, celá elita zklamala.

Byla to právě česká média, která měla rozhodující podíl na vyvolání anti-semitské nálady, na niž byla česká společnost naladěna. (mk)

Kk bude 9.května k tomuto tématu pořádat besedu s promítáním filmu

Nepřetržité čtení ze Škvoreckého knih se koná 9. až 12. dubna

Nonstop Škvorecký nazvali pořadatelé nepřetržité čtení z knih spisovatele a významné osobnosti české exilové literatury Josefa Škvoreckého. Dvaasedmdesátihodinový maratón, trvající tři dny a tři noci, se uskuteční v pražském evangelickém kostele U Salvátora od neděle 9. dubna do středy 12. dubna. Začátek i konec akce je plánován na 14:00. Letos šestasedmdesátiletý Škvorecký, žijící v Kanadě, přijede podle Srpa do Prahy s manželkou, rovněž spisovatelkou Zdenou Salivarovou a zúčastní se zahájení akce. Po celou dobu předčítání bude v kostele vystavena kompletní produkce nakladatelství Sixty Eight Publishers, které Škvorecký se svou ženou založil po odchodu do exilu v Torontu. Účastníci mohou číst z jakékoli autorovy knihy, z časopisu nebo mohou říci osobní vzpomínku, a to v délce asi 15 minut. Stejně jako v předchozích letech bude i letos čtení přenášeno Internetem do celého světa. Na loňském a předloňském předčítání nechyběli mezi stovkami čtenářů ani ministři české vlády, senátoři, diplomaté, čeští a zahraniční spisovatelé, výtvarníci, zpěváci, novináři, studenti, podnikatelé i bezdomovci. K letošnímu čtení se zatím přihlásili například pražský primátor Jan Kasl, ministr životního prostředí Miloš Kužvart, jazzová zpěvačka Jana Koubková a mluvčí vlády Libor Rouček. Všichni, kteří se chtějí do akce zapojit, mohou zaslat přihlášku na adresu pořadatele: Artfórum - Jazzová sekce, Valdštejská 14, Praha 1. ČTK

Jiří Menzel uměleckým šéfem Vinohrad

1. ledna 2000 se stal režisér a herec Jiří Menzel uměleckým šéfem pražského Divadla na Vinohradech.

V této souvislosti byla na Jiřího Menzela vznesena řada dotazů, především zda tímto postem neutrpí jeho filmářské ambice. "Filmový svět se mi čím dál tím víc vzdaluje", odpověděl režisér a připomněl svůj kladný postoj k vinohradskému divadlu, které měl rád už od dětství a s jehož souborem pracuje přes pět let. Od roku 1994 režíroval Jiří Menzel na Vinohradech pět inscenací: Dům u čtyř letor, Jacobowski a plukovník, Brouk v hlavě, Jak je důležité mítí filipa a Shapira. 17. prosince 1999 byla premiéra nového titulu Zpívající Benátky. Jedná se o adaptaci Goldoniho Kavárničky, kterou před válkou napsal Adolf Hoffmeister a hudbu zpracoval Jaroslav Ježek. V současnosti napsal nové texty písní Jiří Suchý.

Jiří Menzel zatím ještě své dramaturgické záměry neupřesnil s tím, že vše bude jasné teprve tehdy, až budou ukončena jeho jednání s jednotlivými režiséry. (mk)

Nejstarší dlažba v Brně

Archeologická společnost Archaia objevila ve Skryté ulici v Brně uliční dlažbu ze třináctého století. Jde o nejstarší podobný nález v tomto městě. Archeologové dokumentovali pomocí sond vývoj významné městské dlažby od třináctého století až po dnešek. V jedné vrstvě objevili i vyježděné stopy středověkých vozů. (MaFr)

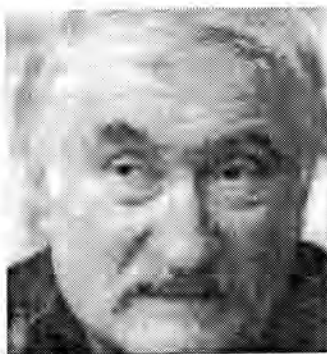
Dvacet let Psích vojáků

Před dvaceti lety se na IX. Pražských jazzových dnech posluchačům poprvé představila významná undergroundová skupina Psí vojáci. Jejím hlavním představiteli - Filipovi Topolovi, synovi známého českého dramatika Jos. Topola, tehdy bylo pouhých čtrnáct let. Svě výročí oslavili velkým koncertem v Lucerně a novou deskou nazvanou Myši v poli. Skupina si stále uchovává určitým způsobem provokující náboj ze slavných dob undergroundu a pronáší tak do soudobé české společnosti něco z nejlepších tradic z tohoto pozoruhodného kulturního segmentu. (MaFr)

Benefiční vystoupení

Herec Pavel Landovský se připojil svým programem s názvem Vídeň-Praha-Kaliště k uměleckým osobnostem z celého světa, které svým uměním podpořili obnovu rodného domku Gustava Mahlera v Kalištích u Humpolce.

Na pódiu hudebního sálu v Mahleově domě zazněla v podání Pavla Landovského řada příhod z jeho herecké kariéry i příběhy jeho uměleckých přátel. Hudba Gustava Mahlera byla kromě českého území převážně spjata s Vídní, která se rovněž Pavlu Landovskému stala osudem. Působil zde v Burgtheatru. (mk)

Rozhovor s Pavlem Landovským

Koncem roku 1999 poskytl Lidovým novinám exkluzivní rozhovor herec a dramatik Pavel Landovský. V tomto rozhovoru odpovídá se svým typickým humorem a bezprostředností na otázky, týkající se stavu české politiky, vstupu České republiky do Evropské unie a také objasňuje svůj vztah k prezidentu Václavu Havlovi. Podává své hodnocení roku 1968, hovoří o svém uměleckém životě, o svých začátcích a působení v zahraničí. Všechny jeho úvahy nepostrádají svoji specifikou, ale vycházejí z přesně promyšleného obrazu dnešního světa.

V současné době zkouší Pavel Landovský v pražském Národním divadle roli hrobníka v Hamletovi. (mk)

Lucie Bílá jako Johanka z Arku3

Na konkurs, který pro připravovaný muzikál Johanka z Arku vyhlásilo pražské divadlo Ta Fantastika se přihlásilo více než osm desítek zájemců. Pro titulní roli byla vybrána Lucie Bílá. Alternovat bude pravděpodobně Bára Basiková. Premiéra na jevišti Divadla Ta Fantastika by měla být 31. března 2000, předprodej vstupenek probíhá od 13. prosince 1999. (mk)

Exilové písemnictví v Praze

V závěru roku 1999 proběhla v Praze konference Jak reflektujeme českou literaturu vzniklou v zahraničí, kterou společně zorganizovaly Obec spisovatelů, Ústav pro českou literaturu AV ČR a Společnost Franze Kafky. Podnětem konference se staly letošní sedmdesáté narozeniny Milana Kundery a pětasedmdesáté narozeniny Josefa Škvoreckého.

Konference se zúčastnili přední literární vědci (V.Papoušek, K.Suda, A.Zachová, M.Pohorský, L.Soldán, J.Pechar, A.Haman, J.Med, A.Jedličková, M.Bauer, F.Všetička aj.), jejichž cílem bylo ukázat českou exilovou literaturu jako konfrontaci různých světů a prostředí. Zdůrazněna byla především návaznost mezi dvěma emigračními vlnami českých spisovatelů, a to mezi generací poúnorovou a výraznější generací po roce 1968.

Z první generace se hovořilo o Miladě Součkové, Zdeňkovi Němečkovi, Egonu Hostovském a Josefu Baby Kratochvilovi.

Z posrpnové generace exulantů byly podrobeny analýze Josef Škvorecký, Ivan Diviš, Sylvie Richterová a Milan Kundera.

Hlavním tématem děl poúnorové generace byla snaha vyobrazit exilové trauma a různé varianty lidské izolace a skepse, které pramenily z pocitů emigrační vykořeněnosti. Spisovatelé posrpnové generace svými zážitky na své předchůdce převážně navazují.

Konference odhalila i některá dosud málo známá fakta, například přednáška Michala Přibáně o polozapomenutém českém prozaikovi a nakladateli Robertu Vlachovi, který po únoru žil ve Švédsku a v USA, kde vystupoval i pod pseudonymem Jiří Kavka.

Celá tato literárněhistorická konference prokázala svoji nespornou aktuálnost konfrontací domácího a zahraničního prostředí a to právě v době, kdy se snaží Česká republika o integraci do sjednocující se Evropy. (mk)

Od gotiky k renesanci

Obrovský záběr a rozmanitost exponátů, to je jedinečnost, již se vyznačuje výstava Od gotiky k renesanci - Výtvarná kultura Moravy a Slezska 1400-1550. Výstava je současně otevřena v Brně, v Opavě a v Olomouci.

Výstava je pozoruhodná v několika rovinách. V obrovském záběru - historické území Moravy a Slezska je téměř polovinou České republiky. Mimořádná je také rozmanitost exponátů. Jedná se o první, pokud možno kompletní, přehledku materiální kultury tohoto období, jsou zde zachyceny deskové malby a knižní malířství, plastika i umělecké řemeslo. Výrobky jsou ze zlata, skla, textilu a keramiky, a je zde i několik vybraných kusů nábytku, zbraní, mincí a pečetí. Gotická architektura je představena nejen fotografiemi, ale i plány a modely.

Největším problémem výstavy byla definice vývoje umění a kultury v daném období ve třech rozdílných oblastech. Vzhledem k obrovskému množství shromážděného materiálu bylo složité vymezit základní pojmy vývoje, ale pro výběr nejvýznamnějších děl to bylo nezbytné. Současné otevření tří podobných výstav na třech vzdálených místech se však ukázalo jako praktické a přirozené. V Olomouci, v Opavě a v Brně jsou soustředěna díla, která přísluší jednotlivým regionům. Tři samostatné celky tak skládají celistvý obraz, ale mají své zvláštnosti.

Výstava obsahuje 700 originálních prací, přičemž soupis nashromážděného materiálu je téměř dvojnásobný. Při výběru vystavených děl byly respektovány požadavky cirkve i památkářů, takže například sochy z oltářů nebylo možné vystavit. Všechna vystavená díla byla restaurátorsky ošetřena. Výsledky této restaurátorské i badatelské práce shrnuje katalog, který se skládá ze čtyř samostatně vydaných částí. Všechny části výstavy v Brně, v Opavě i v Olomouci jsou otevřeny do 27. února 2000. (mk)

Litomyšl je další památkou UNESCO

Litomyšlský zámecký areál se stal devátou památkou České republiky, která bude zařazena na seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Spolu s horním zákoníkem jsou na seznamu UNESCO Masaryk a Fibich

Tři česká výročí zařadila Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) na prestižní seznam významných dat, která svým jménem v příštích dvou letech podpoří. Listopadová generální konference UNESCO vybrala 700. výročí kutnohorského Královského horního zákoníku (*Ius regale montanorum*), 150. výročí narození prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka (7. března) a sté výročí smrti hudebního skladatele Zdeňka Fibicha. Latinsky psaný Královský horní zákoník vznikl v letech 1300 až 1305 za vlády Václava II. Byl sice vydán pro Kutnou Horu, usměrňoval ale důlní činnost v celém českém království a rozšířil se do okolních zemí, Španělska a jižní Ameriky. Přes řadu modifikací a reforem platil až do vydání všeobecného horního zákoníku v roce 1854. *hr*

Martě Kubišové vychází album z vystoupení v Ungeltu

Marta Kubišová v Ungeltu je název kompaktní desky, kterou vydalo vydavatelství Multisonic. Je hudební verzí večera šansonů a vyprávění, s níž zpěvačka už přes dva roky spolu s klavíristou Petrem Maláskem vystupuje v románském podzemí pražského Divadla Ungelt. Se stejným programem úspěšně vystoupila paní Marta Kubišová, na pozvání Kulturního klubu v minulém roce, i ve Vídni.

Představení Nechci být ta druhá vzniklo zásluhou grantu hlavního města Prahy. Kompakt obsahuje 12 písní, které se stejně jako interpretka staly legendami.

Například Hej, Jude, Spoutej mě, Mamá, Zlý dlouhý púst, Lampu, Dobrodružství s bohem Panem a samozřejmě i Modlitbu pro Martu. *hr*

Návrat sochy rakouského císaře do Prahy

Na radnici v Praze 1 se v poslední době uvažuje nejen o odstranění některých soch, například Jana Švermy, ale také o obnovování pomníků. Po osmdesáti letech by se tak měla vrátit na Smetanovo nábřeží v Praze socha rakouského mocnáře Františka I., která byla odstraněna po vzniku Československa.

Navrácení sochy podporuje řada osobností, například pražský primátor Jan Kasal a také autor knihy "Pomníky a zapomínky" historik Zdeněk Hojda. Socha byla postavena v polovině minulého století na neogotickém pomníku a stala se dominantou známé pražské promenády - dnešního Smetanova nábřeží. Vydřela zde sedmdesát let a byla odstraněna v roce 1919 v rámci porevoluční likvidace. Její současný návrat by představoval zásadní průlom ve vztahu k české historii.

Myšlenka na navrácení sochy se zrodila na odboru životního prostředí Prahy 1 v souvislosti se zprovozněním Krannerovy kašny, jejíž je pomník součástí. Proto bylo požádáno lapidárium Národního muzea, kde je socha umístěna, o navrácení originálu. Reakce Národního muzea však byla jednoznačně zamítavá. Ředitel muzea Milan Stloukal však nabídl možnost, nechat si z originálu zhotovit kopii ve formě odlitku z umělé hmoty.

Situace zůstává tedy zatím nedořešena. Faktem je, že pomník byl vytvořen z rozhodnutí a majetku zemských stavů a historicky patří na Smetanovo nábřeží. Sochu, která je dodnes jedním z nejzdařilejších pražských pomníků, zhotovil sochař Josef Max. *(mk)*

Francouzský herec se popral v Plzni

Jeden z nejslavnějších francouzských herců - Gérard Depardieu - si dal v jedné plzeňské restauraci gin s tonikem, krvavý biftek a zmlátil fotografa, který se snažil pořídit jeho snímek. Padesátiletý herec se na něj vrhl a uštědřil mu několik ran do břicha. Po fotografově zpětném úderu si zase Depardieu musel utírat krev z nosu. Depardieu si do Plzně odskočil z nedalekého plzeňského kláštera, kde se už několik týdnů natáčí Francouzská televize seriálovou adaptací slavných Bídníků.

Zdeněk Miler dostal Zlatou paletu

Mimofádně ocenění Zlatou paletu obdržel ilustrátor a tvůrce kreslených filmů Zdeněk Miler (nar. 1921) za pět milionů prodaných knih.

Toto ocenění, které známému grafikovi předali zástupci nakladatelství Albatros, získal Zdeněk Miler především za výtvarné ztvárnění populárního Krtka. Ten je známý hlavně z filmového zpracování. Miler je spoluautorem téměř šedesáti kreslených filmů a od roku 1947 ilustroval čtyřicet knižních titulů.

Na získání Zlaté palety mají také zásluhu autoři knih, které mohl Zdeněk Miler doprovodit svými obrázky: Čarek, Hrubín, Petiška, Vančura a další.

V posledních dnech roku 1999 přišlo na trh nové vydání novinky z předchozího roku pod titulem Krtek z zimě.

(mk)

Zemřel želivský opat

Ve věku 87 let zemřel emeritní opat premonstrátského kláštera v Želivě u Humpolce Vít Tajovský. V čele kláštera stál Tajovský od února 1948 do letošního září. Po nástupu komunismu byl Tajovský v roce 1950 zatčen a ve vykonstruovaném procesu odsouzen k dvaceti letům vězení. Po roce 1960 byl propuštěn, ale směl pracovat jen v dělnických profesích. Do kláštera se tak mohl vrátit až po revoluci v roce 1989.

Nový rektor UK

Koncem října byl 506. rektorem Karlovy univerzity v Praze zvolen sedmapadesátiletý jaderný fyzik, dosavadní prorektor, profesor Ivan Wilhelm. Už v prvním kole porazil své dva protikandidáty, shodou okolností oba onkology - prof. J. Kouteckého a prorektora prof. Pavla Klenera. Dvě fakulty navrhly do funkce rektora psychiatra prof. C. Höschla, který o tento post marně usiloval už v minulých volbách. Prof. Höschl však kandidaturu odmítl, protože se chce soustředit na volby v příštím roce, ve kterých hodlá bojovat o senátorské křeslo ve volebním okrsku Praha 8. Prof. Wilhelm byl při své kandidatuře podporován dosavadním rektorem, právním historikem prof. Karlem Malým a lze očekávat, že při výkonu své funkce bude navazovat na práci svého předchůdce. Přestože k volbě došlo už v říjnu, do rektorského křesla se bude moci prof. Wilhelm poprvé posadit až 1. února. *(MaFr)*

Horníček pokřtil nově CD

U příležitosti svých jednaosmdesátých narozenin vydal Miroslav Horníček nově CD nazvané Miroslav Horníček sám o sobě (vyd. Goja).

Vypráví na něm o lidech jemu blízkých, které dobře znal a s nimiž rád pracoval - například o Janu Werichovi, Miloši Kopeckém nebo Jiřím Sovákově. Svoje vyprávění ale zaměřil především na věc, které opravdu dobře rozumí a to je humor. S určitou nostalgií konstatuje, že humor v poslední době ustupuje před "děláním legrace" a na úkor komiků přibývá "bavičů".

CD obsahuje studiové nahrávky Horníčkových vyprávění.

S tímto populárním hercem a spisovatelem se však mohou zájemci setkat živě na jeho večerech s Igorem Šebem, nazvaných Humor a písně a to v karlínském Semaforu. Miroslav Horníček také chystá v nejbližší době dvě výstavy svých koláží.

(mk)

Iva Bittová v USA

Vystoupení Ivy Bittové ve Washingtonu v závěru roku 1999 vyzdvihl ve své recenzi koncertu americký deník The Washington Post. Charakterizoval Bittovou jako charismatickou osobnost, jejíž umělecké kvality zpěvačky, skladatelky a houslistky skloubily vystoupení dalších účinkujících v jeden celek. Bittová ve svých skladbách kombinuje klasičtější hudbu s cikánskými a moravskými lidovými motivy a závěrem je její osobitý výraz. The Washington Post napsal, že Bittová vystupovala s jistotou hvězdy, pohybovala se s nenucenou lehkostí a prokázala výborné zvládnutí techniky.

Bittová zpívala, doprovázela se na housle a chvílemi také improvizovala se slovenským pianistou Mariánem Vargou, který se stal od šedesátých let téměř legendou a jehož hudba a nekonformní chování inspirovalo mnoho svobodně uvažujících lidí v tehdejších komunistických zemích.

Ivu Bittovou doprovázelo vynikající Škampovo kvarteto.

List The Washington Post nazval svoji recenzi jako Šťastné spojení Čechů a Slováků.

(mk)

Forman dostal v Palm Springs ocenění za celoživotní dílo

NEW YORK Dvojnásobný nositel oskarové sošky, režisér Miloš Forman obdržel na 11. Mezinárodním filmovém festivalu v kalifornském letovisku Palm Springs ocenění za celoživotní dílo. Forman získal oskarové ocenění udělované každoročně Americkou akademií filmového umění za snímky Přelet nad kukaččím hnízdem a Amadea, který byl natáčen zčásti v Praze. Informační materiál připomněl také jeho starší české filmy jako Hoří, má panenko a Lásky jedné plavovlásky a nejnovější snímek Muž na Měsíci o nepochopeném americkém komikovi Andy Kaufmanovi. Festival, který se koná od 13. do 24. ledna, má na programu kolem 180 filmů ze 40 zemí. Českou republiku reprezentuje film Postel režiséra Oskara Reifa a snímek Saši Gedeona Návrat idiota, který je nominován na letošního Oskara za nejlepší neanglický film. Gedeon se filmového festivalu osobně účastní. Slovensko se prezentuje koprodukčním filmem režiséra Matěje Mináče Všichni moji blízcí. Loni se na festivalu promítalo pět českých filmů - Je třeba zabít Sekala, Knoflíkáři, Mrtvej brouk, Cesta pustým lesem a Báječná léta pod psa. ČTK

Neúspěch současného umění

Nepříliš velkým úspěchem skončila aukce pražské pobočky aukční síně Dorotheum, která se konala v druhé polovině října v hotelu Renaissance Prague. Ze 157 nabízených děl jen čtyři desítky našli své kupce, většinou za vyvolávací cenu. Zejména špatně na odbyt šla díla umělců ze skupiny Tvrdohlaví. Zájem nebyl ani o práce současného ředitele Národní galerie v Praze M. Knížáka, ani o práce fotografů J. Štreita a T. Stana. Nejlepší ceny tak bylo dosaženo za objekt Životy mučedníků od J. Koblasý z r. 1962, který stál nového majitele 110 tisíc korun. Vedoucí pobočky poukázala na význam aukce jako průkopnického počínu, nicméně se prý ukázalo, že veřejnost není pro takovéto akce zatím zralá. Někteří kritici však obviňují aukční síň ze špatného mapování zájmu veřejnosti a poukazují přitom na skutečnost, že díla některých současných českých umělců prodává u jiných firem velmi dobře. (MaFr)

Problémy Divadelního ústavu

Pražský Divadelní ústav založený v roce 1956 se ocitl v poslední době ve velice obtížné situaci. Instituce zaměřená na shromažďování údajů o českém profesionálním divadle po roce 1945 má příští rok dostat významně nižší dotaci od ministerstva kultury a zároveň definitivně prohrála restituční soudní spor, takže přijde o příjmy z budovy v samotném centru Prahy v Celetné ulici a bude nucena platit tržní nájemné za obývané prostory. Nutné tvrdé úspory patrně povedou k zastavení vydávání časopisu Czech Theatre, který propaguje české divadelnictví v zahraničí, a velmi nejistá je i perspektiva Divadelní revue. Navíc lze očekávat i ochromení práce celé instituce, především jejích veřejných služeb. Současný ředitel Divadelního ústavu O. Černý navíc upozornil, že nebudou moci poskytnout ani peníze na spolufinancování takových akcí, jako byly letošní Dny současného rakouského dramatu v Praze. (MaFr)

Česká filmová fantastika v Londýně

České filmové avantgardě od 60. let do současnosti byla věnována třetí z pravidelných filmových přehlídek organizovaných Českým centrem Londýn. Ve známém londýnském kulturním centru Riverside Studios se tak poprvé anglickému publiku v závěru roku 1999 představily snímky, které na rozdíl od většiny filmů české nové vlny nevycházejí z humanismu, realismu a principů komedie, ale jsou založeny na avantgardních tradicích 20. a 30. let. Je to například Juráčkova kafkovsky ztvárněná Postava k podpírání, Němcovy poetističtí Mučedníci lásky, dadaistické Sedmikrásky od Věry Chytilové nebo první Švankmajerův surrealistický film Zahradka. Na festivalu byla prezentována tvorba posledně zmíněného autora a dále pak tvorba animátora Jiřího Bártý a rovněž tak dalších mladších režisérů. (mk)

Mozaika Posledního soudu bude restaurována

Zajímavým projektem, který je spojen s Katedrálou svatého Vít na Pražském hradě, je restaurování mozaiky Posledního soudu na jižní, tzv. Zlaté bráně. Toto mimořádné umělecké dílo nechal zhotovit Karel IV. nejspíš benátskými mistry.

Přípravy k restaurování mozaiky byly učiněny již před sedmi lety a tehdy také byla nabídnuta finanční i odborná pomoc z Getti Institute z Los Angeles. Zhodnocení historického významu mozaiky provedl tým pod vedením dr. Elišky Fučíkové a restaurování pak pracovní skupina v čele s chemikem Dušanem Štulíkem. V roce 1998 bylo restaurováno střední pole mozaiky a v roce 1999 pravé pole. Zbývající část mozaiky bude opravena v průběhu roku 2000.

Na mozaice je vyobrazen Kristus sedící na trůnu ve společnosti andělů. K němu vzhlížejí čeští patroni sv. Prokop, Zikmund, Vít, Václav, Ludmila a Vojtěch. Pod nápisem s jejich jmény klečí Karel IV. a na druhé straně obrazu jeho manželka Alžběta Pomořanská. Kristus kyne pravou rukou vyvoleným, kteří vstávají z hrobů a levou rukou odsuzuje hříšníky k věčnému zatracení. Nad vzkříšenými z mrtvých se sklání postava Panny Marie. V protilehlém oknu je zachyceno šest apoštolů. Spodní levá část mozaiky zobrazuje archanděla Gabriela, jak odhání mečem hříšníky a ty pak vlečou spoutané dva čerti do pekelných plamenů. Nad středním polem mozaiky je pohled na veraikon, obraz Kristovy tváře otisklé na roušce.

Mozaika je sestavena ze skleněných kostiček vyrobených v Čechách, jejichž sklovina není příliš kvalitní. Nepříznivé klimatické podmínky ve spojení s pražským ovzduším způsobují postupné vyluhování alkalických částí - mozaika se pokrývá bílým kalem. Archivní zprávy dokazují, že první pokusy o restaurování mozaiky byly učiněny již v 15. století a ještě několikrát poté. Její barevné oživení, ale trvalo vždy jen krátce. Teprve technika Gettiho Institutu slibuje možnost udržet dlouhodobě dobrý stav celého uměleckého díla. (mk)

Dramatik Josef Topol převzal literární Cenu Karla Čapka

Prestížní literární Cenu Karla Čapka udělovanou českým PEN klubem převzal v rezidenci pražského primátora na Mariánském náměstí dramatik Josef Topol. Autorovi, na jehož díle ocenila porota v čele s kritikem Janem Lukešem novátorství v oblasti dramatických postupů, poblahopřál dopisem prezident a dramatik Václav Havel. List, v němž Havel Topolovi připomíná, že už jsou oba v letech, "kdy se dostávají řady", přečetl kancléř Ivo Mathé. Při přejímání ceny, která zahrnuje finanční odměnu a reliéf Karla Čapka od sochaře Vladimíra Preclíka, dojatý spisovatel uvedl, že jedné podobné pocty se mu již dostalo, když mu žena Karla Čapka Olga Scheinplugová řekla, že by si s Čapkem rozuměli. ČTK

Encyklopedie české opery

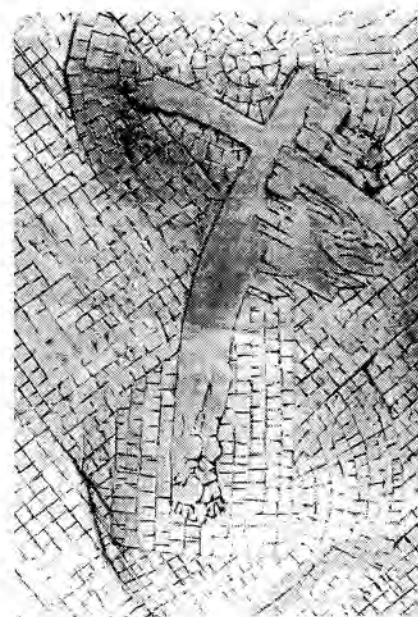
Malá encyklopedie české opery vyšla jako původní práce po dvou přeložených operních slovnících. Obsahuje 1650 hesel, kromě osobních hesel skladatelů, libretistů, zpěváků, dirigentů, sbormistrů a režisérů přináší i stručné profily českých profesionálních i amatérských souborů. Zaznamenává více než 600 oper. Obrazová příloha obsahuje portréty 55 skladatelů a takřka 320 operních umělců. Na předsádce knihy jsou zachyceny divadelní budovy, v nichž se hraje nebo hrála česká opera.

Knihu napsali Dalibor Janota, který je především zpěvák a Jan P. Kučera, historik, který se od roku 1986 zabývá operní dramaturgií. Stylisticky odlehčené formulace textu způsobují nepřesnosti a leckdy vedou až ke komickým tvrzením.

Malá encyklopedie české opery je tedy maximálně populární příručka, kterou je ovšem třeba používat s určitou obezřetností. (mk)

Atypický pomník Palacha a Zajíce

Na jaře roku 1999 byla vypsána soutěž na vyznačení místa, kde položili život Jan Plach a Jan Zajíc. Oba mladí lidé se dobrovolně upálili na protest proti sovětské okupaci Československa. Ve veřejné soutěži, do které bylo přihlášeno čtrnáct projektů, nakonec zvítězil projekt architektů Barbory Veselé a Čestmíra Housky. Pomník bude umístěn

u rampy Národního muzea v Praze a jeho odhalení je plánováno, na den výročí Palachovy smrti.

Atypický pomník tvoří dvě betonové mohylky, které obloukem vystupují z reliéfu chodníku. Spojuje je bronzový kříž, jenž symbolizuje ležící lidská těla. Na něm jsou vyryta jména s památečnickými daty. Poloha kříže vyznačuje směr, kterým se ubíral Jan Palach poté, co se ocitl v plamenech. Nenápadnost pomníku je umocněna tím, že obě mohylky jsou pokryty dlažebními kostkami a pro chodce tak bude plastika představovat jen mírné narušení chodníku. Oběma autorům podle jejich vlastních slov šlo o to, aby dílo nepůsobilo okázale.

V Praze již jeden pomník věnovaný Palachovi stojí. Jedná se o pětimetrovou plastiku na rohu ulic Hvězdovy a Pujmanové na sídlišti Pankrác II. Vytvořil jí sochař Valerián Karoušek těsně po Palachově smrti v roce 1969. Objekt představuje stylizovanou křivku plamene a ta je složena do tvaru na sebe vertikálně navazujících písmen J. a P. V současné době je tato plastika ve velice špatném stavu. (mk)

Jindřich Štreit - výstava zabavených fotografií

Jindřich Štreit vystavoval v Obecním domě v Praze soubor fotografií, který mu v roce 1982 zabavila tehdejší Veřejná bezpečnost. Fotografie dokumentují obyčejný život vesnice v období husákovské normalizace. Skoro celá kolekce byla vrácena autorovi až v roce 1991 a zanedlouho ji vzhledem k výtvarným kvalitám zakoupila Moravská galerie v Brně. Současnou expozici připravil jeden z renomovaných znalců moderní fotografie Antonín Dufek. Autor je Vídní znám svou výstavou fotografií z Burjatska v "Galerii na pavlačích". *hr*

Národní galerie v Praze zakoupila dva deskové obrazy z legendy o sv. Kateřině Alexandrijské.

Zakoupení obrazů má pro NG neobyčejný význam, protože se do Čech vrátilo bohemikum známé pouze z odborné literatury. Mistr Litoměřického oltáře se podílel na výzdobě kaple sv. Václava v pražské Svatovítské katedrále, a patřil k největším malířům jagellonské Prahy přelomu 15. a 16. století. Expozice malé pracovní výstavy Sbírký starého umění NG v klášteře sv. Jiří na Pražském hradě je pro veřejnost otevřena do 27. února 2000. *hr*

Hana Meličková na známce

Ministerstvo dopravy, pošt a telekomunikací SR vydalo 11. januára 2000 známku s portrétem herečky Hany Meličkové vo výtvarnom návrhu akad. mal. Igora Benca pri príležitosti stého výročia jej narodenia. Nová emisia bola predstavená v Divadle SNP v Martine, kde zároveň premietli aj dokumentárny film o herečke z archívu Divadelného ústavu Bratislava. Hana Meličková bola členkou činohry Slovenského národného divadla v rokoch 1926-1976 s prestávkou v rokoch 1939-1946. Stvárnila Shakespearové hrdinky (Oféliu i Gertrúdu v Hamletovi, Lady Macbeth, Quickly vo Veselých paniach z Windsoru), titulné postavy v hrách Ibsena (Hedda Gablerová), Oscar Wilda (Salome), ako aj galériu postáv zo slovenských drám. Pracovala v rozhlase, vo filme i v televízii. Hana Meličková je prvá žena, ktorá bola zaradená do emisného radu osobností slovenskej kultúry, histórie a vedy. *FL*

Bývalý pražský kabaret Montmartre ožil v podobě kavárny

Prostory bývalého kabaretu Montmartre v domě "U dvou divých mužů" v Řetězové ulici ožily opět kulturním ruchem. Místo, kde se od roku 1911 setkávala pražská bohéma a kde fungoval proslulý taneční sál Peklo, rekonstruovala společnost Gambit. V domě, jehož vlastníkem je první pražský obvod, zřídila tato společnost během léta a podzimu dobovou kavárnu, výstavní prostory a malou studiovou scénu. Výstavní program galerie v domě "U dvou divých mužů" zahájila prezentace akrylů Jiřího Sopka. Výstavní síň bude spravovat Galerie Gema, donedávna sídlící v komorním prostoru v Husově ulici. Interiér kavárny, navozující atmosféru staré Prahy a trošku i Paříže, by měl být využíván k hudebním produkcím pařížských kabaretiérů. Asi největší proslulostí se dům těšil v období po roce 1911, kdy zde kabaret založil hostinský, tanečník a konferenciér Josef Walter. Mezi hosty patřili Eduard Bass, Franz Kafka, Max Brod, často tam chodil také Jaroslav Hašek se svou družinou. Lokálu však kraloval zuřivý reportér Egon Ervín Kisch, který zde předvedl první tango v Praze. K místu patří také Kischova partnerka, legendární Emča Revoluce. *čtk*

Romantický krajinář Julius Mařák

V prostorách Jízďárny Pražského hradu proběhla široce koncipovaná expozice, která shrnuje dílo jednoho z nejvýznamnějších krajinářů minulého století Julia Edvarda Mařáka. Výstava nazvaná Julius Mařák a jeho žáci a byla připravena ke 100. výročí jeho narození, v říjnu 1999. Jedná se o vůbec první ucelené zhodnocení Mařákovy díla a jednu z mála souborných expozic.

Julius Mařák se narodil v roce 1832, kdy byl v celé Evropě v umění dominantní romantismus. České umění našlo svoji inspiraci v sousedním Německu, kde měl romantismus poněkud jiný charakter než třeba ve Francii a byl zaměřen spíše na výlučnost krajiny, jako přírodního motivu. Pobyt Julia Mařáka v Mnichově je patrný v jeho počáteční tvorbě. V roce 1860 se usadil ve Vídni a částečně upustil od vzrušujících krajinných motivů a zaměřil se spíše na intimní, idyllické pojetí přírody. Les se stal jeho ústředním motivem, výstižná atmosféra lesních samot a jezírek ukrytých v kapradí, kamenitých strání, právě zde svoji dokonalou barevnou kompozicí dosáhl mistrovství.

Expozice připomíná také druhou výraznou část Mařákovy díla a tou jsou monumentální realizace pro významné veřejné prostory. V roce 1870-1871 vyzdobil umělec dvoranu nádraží Františka Josefa ve Vídni, avšak za II. světové války byla tato výzdoba zničena. V Praze namaloval Mařák pro Národní muzeum a pro Národní divadlo cyklus pohledů na různá pamětihodná místa v českých zemích.

V Národním divadle je vyzdobena předsíň prezidentské lóže devíti panoramatickými pohledy na místa, odkud byly přivezeny základní kameny na stavbu divadla: na Říp, Hradčany, Vyšehrad, Blaník, Tábor, Domažlice, Velehrad, Hostýn a Radhošť.

V roce 1894 provedl Mařák výzdobu ochozů prvního patra a schodišť do druhého patra Národního muzea. Jedná se o dvanáct obrazů, opět s historickými náměty z České vlasti. Obrazy dokončil v září roku 1899 a o měsíc později, 8. října 1899, Julius Mařák zemřel.

Krajinářská škola, kterou Julius Mařák na pražské Akademii dvanáct let vedl, vychovala řadu pokračovatelů. Byli to např. František Kaván, Ferdinand Engelmüller, Antonín Slaviček, Jaroslav Panuška nebo Otakar Lebeda. Díla od těchto autorů výstavu doplňují.

Celá expozice zahrnuje kolem 300 exponátů ze sbírek Národní galerie, regionálních institucí a soukromých sběratelů. *(mk)*

Obrázky Vlastimila Rady

V Lobkovickém paláci na Pražském hradě byla otevřena výstava ilustrací Vlastimila Rady. Návštěvníci si tak mohou prohlédnout originály ilustrací ke známým knížkám.

Výstava pod názvem Vlastimil Rada dětem neobsahuje pouze ilustrace, ale také návrhy loutek, dekorací a kulisy pro domácí papírové loutkové divadlo. Toto divadlo však nikdy tiskem nevyšlo. V padesátých letech byl Rada

požádán o vytvoření papírového divadla, ale jeho návrh neprošel schvalovací komisí. Vlastimil Rada totiž měl rád českou krajinu s jejími kostelíčky a božími mukami a takto provedené kulisy byly pro tehdejší režim nepřijatelné. Poté je ještě jednou předělával, ale zase marně. Na výstavě jsou umístěny ve vitrinách, plasticky zkomponované, takže si lze snadno představit, jak by postavené dekorace vypadaly.

Vlastimil Rada se narodil v Českých Budějovicích v roce 1895. V Praze chodil nejprve do soukromé výtvarné školy a poté studoval na Akademii výtvarných umění u Jana Preisslera, Maxe Švabinského a Jana Štursy. Svá díla vystavoval doma i v cizině. Největším těžištěm jeho tvorby však byly ilustrace a dětská tvorba, kterým se věnoval celý život až do své smrti v roce 1962.

Rada se hlásil svojí tvorbou k Mikoláši Alšovi. V jeho duchu maloval zimní krajiny i betlémy.

Výstava je otevřena do 22. února roku 2000.

(mk)

Pražský dům fotografie otevřel galerii v Haštalské výstavou Děti

PRAHA 13. ledna (ČTK) - Výstavou přední české fotografky Markéty Luskačové "Děti" otevřelo dnes nové galerijní prostory v Haštalské ulici v Praze 1 sdružení Pražský dům fotografie. V rekonstruované budově mezi Haštalskou a Kozí ulicí našel spolek, který sdružuje 54 fotografů a teoretiků, stálou výstavní síň po několikaleté anabázi po pražských galeriích. Prostor má pronajatý na deset let od radnice Prahy 1. "Můžeme otevřít poetickou a krásnou výstavou," přivítala novináře ředitelka galerie Eva Králová. Sdružení opustilo galerii U Řečických, kde podle Králové soukromí majitelé domu vyžadovali vysoké nájemné. Fotografa Markéta Luskačová tvořící v Británii se výstavou vrátila do jí blízkých míst. Pět desítek černobílých fotografií představuje průřez posledními pětadvaceti lety Luskačové tvorby. Vystaveny jsou fotografie z cyklu o tradiční slovenské horské vesničce Šumiac, snímky z azylového domu pro týrané ženy, fotografie ze souborů o londýnských dětech a školách. K vidění jsou i snímky dětí pražských. Výstava měla premiéru v Chebu. Po 20. únoru, kdy v Praze skončí, poputuje do Chrudimi a Hradce Králové.

Peter Dvorský pripravil album Pohľad do duše

Pohľad do duše je názov albumu operného speváka Petra Dvorského, ktorého vydanie na január avizovalo hudobné vydavateľstvo Popron Music. Na sklonku minulého roka s ním podpísalo exkluzívnu zmluvu a Dvorský sa tak stal prvým slovenským interpretom v stajni novozaloženej dcérskej firmy Popron Slovensko. Podľa informácií vydavateľstva sa album objaví na trhu v limitovanej edícii a bude sa predávať len počas roku 2000. Nahrávka vznikla v kláštore v Hronskom Beňadiku, kde tvorcovia využili zvuk historického organu. FL

Slovenská modelka na titulnej strane Vogue

Do sveta modelingu prerazila ďalšia nová tvár. Má 17 rokov, volá sa Linda Nývltová a je z Bratislavy. Jej fotografia na titulnej strane najprestížnejšieho módného časopisu Vogue obletela celý svet na prelome rokov 1999/2000. Titulná strana magazínu Vogue, to je najväčšia prestíž v oblasti modelingu. Nehovoriac o tom, že Linda sa dostala do dvojčísła december/január a stala sa tak tvárou milénia.

Modelingová odborníci ju zaraďujú do generácie nových topmodeliek, podobne ako Amber Valettová, Esther Canadasová či Meggy Reiserová. Kým v Paríži pracuje Linda pre svetoznáme značky, akými sú Chanel či Helena Rubinsteinová, v Bratislave peče medovníky, "šprtá" sa gymnaziálne učivo (má individuálny študijný plán) a zabáva sa so svojimi spolužiakmi. FL

Historie vystěhovalectví z Mladoboleslavsko

Okresní muzeum v Mladé Boleslavi připravuje výstavu o historii vystěhovalectví a emigrace z Mladoboleslavsko od 17. století do současné doby. Je plánováno rovněž vydání publikace k této tematice a setkání krajanů. Okresní muzeum se obrací na krajaný, jejíž předkové nebo oni sami pocházejí z okruhu Mladoboleslavsko, o pomoc a srdečně zve krajaný na výstavu.

Výstava se uskuteční od 23.6. do 15.10. 2000 (program v redakci)

Kontaktní adresa Okresní muzeum PhDr. Jaromír Jermář (etnolog)
293 01 Mladá Boleslav - hrad, Česká republika tel. 326-25616

Vlasta Chramostová představila Knihu svých vzpomínek

Knihu svých vzpomínek, kterou začala psát už za hluboké normalizace, kdy jí byl jiný veřejný projev znemožněn, představila, v den svých třiasmdesátin, ve foyeru Národního divadla v Praze čestná členka této scény herečka Vlasta Chramostová. Otevřenost, s níž na jejích stránkách řeší vlastní i společenská selhání, je v našich poměrech naprosto neobvyklá.

Svou knihu, kterou vydalo brněnské nakladatelství Doplněk, autorka charakterizovala jako odvalení vlastní minulosti. Domnívá se totiž, že nejprve musíme říci všechno na sebe, abychom mohli říkat všechno o druhých. *hr*

V Tel Avivu zemřel režisér Freistadt

Po dlouhé nemoci zemřel v Tel Avivu ve věku 69 let filmový režisér a herec Peter Freistadt, který pocházel ze Slovenska. Freistadt se narodil v bývalém Československu, kde studoval film. Přežil nacistickou okupaci, působil jako asistent režiséra Otomara Krejčí a potom uprchl roku 1964 do Izraele. Tam si získal jméno především epickými filmy, mezi nimiž byly "Motiv k zabítí" a "Sabina a její muži". Oba tyto snímky natočil roku 1967.

Ve spolupráci izraelské a české televize produkoval několik filmů o židovských osobnostech, včetně Franze Kafky. V 80. letech účinkoval v některých izraelských snímcích; v roce 1984 například hrál v izraelsko-palestinském vězeňském dramatu "Za zdmi". Freistadt rovněž pomáhal při zakládání izraelské státní televize a byl členem filmových, televizních a divadelních výborů. V Praze také působil jako kulturní atašé

Výstava v kolínském muzeu přibližuje přelom století před 100 lety

Ohlédnutím za dobou před 100 lety je výstava "Kolín 1900 aneb století odchází", kterou otevřelo Regionální muzeum v Kolíně. Expozice přibližuje zdánlivě idylickou dobu kaváren, valčíků, sokolských plesů, dechovky Františka Kmocha a technických vynálezů. Atmosféru města na Labi před stoletím přibližují dobové fotografie, expozice bytového interiéru, oblečení, módní doplňky i drobnosti každodenního života.

hr

Výstava o cestách a cestovatelích

V hlavní budově Národního muzea v Praze byla nainstalována výstava Z Čech až na konec světa, která v několika částech připomíná "světovost" známých osobností.

V úvodní části je stručně shrnuto středověké a raně novověké putování za prací, poznáním i zábavou - poutí na svatá místa.

Jádrem výstavy je období 19. a 20. století, které je rozděleno na dva tématické okruhy: v prvním jsou představeni sportovci a hudebníci, ve druhém pak vědci a popularizátoři, přibližující okolní svět domácí veřejnosti. Objevují se zda známá i méně známá jména, vedle Myslivečka, Dvořáka, Destinnové také např. rodina Hřimalových, jejíž tři generace zasvětily život hudbě, zejména v Rusku. Vedle Zátopka, Čáslavské a "zlatého týmu" z Nagana jsou připomenuty zahraniční úspěchy Sokola.

Mezi těmi, kdo se o svoje poznatky a zkušenosti z cest podělili a užítkovali je, jsou zmíněna jména Vojty Náprstka, Julia Zeyera, Josefa Kořenského, samozřejmě Emila Holuba a řady dalších. Zajímavá je zmínka o reklamních dálkových cestách ve vozech českých automobilek za první republiky, na něž pak navázali Hanzelka a Zikmund. Připomenuty jsou i vědecké a sportovní expedice 60. a 70. let.

Vitríny obsahují knihy, obrazy, mapy a různé exotické suvenýry, ale i předměty jako zkameněliny, vycpaná zvířata a podobně. To vše doplňují projekce několika filmů.

Autoři chtěli podle vlastních slov upozornit na to, že obyvatelé Čech, Moravy a Slovenska se podíleli na vytváření civilizace, která byla našimi předky nazývána křesťanská a evropská a které se dnes říká světová a globální.

Velikým nedostatkem výstavy je to, že všechny texty na panelech jsou pouze v češtině a nebyl vydán ani žádný průvodce nebo katalog. Expozice bude otevřena až do 26. dubna 2000. *(mk)*

Nakladatelství Fortuna vydalo rozsáhlou Kroniku Českých zemí

Více než tisícileté dějiny území, kde žili Češi, Moravané a Slezané se pokusila zdokumentovat čtyřicítka historiků v rozsáhlé publikaci s názvem Kronika Českých zemí, která se v těchto dnech objevila na pultech knihkupectví. Devítisetstránkové dílo novinářům představili zástupci jeho nakladatele Fortuna Print a místopředseda Senátu Petr Pithart, který také napsal úvodní kapitulu. První kapitola kroniky v názvem Pravěk zemí českých začíná už dva milióny let před Kristem, následuje období vzniku státu na území Čech a Moravy a poté se autoři detailně věnují jednotlivým významným etapám českých dějin. Unikátní dílo je rozčleněno do dvanácti kapitol a jeho závěrečné stránky zahrnují i dění v roce 1999. Kronika končí okamžikem vstupu České republiky do NATO a vítězstvím českých hokejistů na Mistrovství světa 16. května. Obrazy, mapy, fotografie či grafy tvoří asi třetinu rozsahu celé publikace. Páteří knihy je kalendárium, které chronologicky zahrnuje výčet všech důležitých událostí z historie českých zemí. Kronika vyšla v nákladu přibližně 10.000 kusů a v prosinci jej doplní jeho elektronická verze na CD-rom.

hr

Světový kongres SVU

Společnost pro vědu a umění (SVU), reprezentující výkvět české vzdělanosti ve světě, připravuje svůj světový kongres v hlavním městě Spojených států, v místě kde Společnost vznikla více než před 42 lety. Bude to kongres jubilejní, v pořadí dvacátý. Hlavním zaměřením je "Občanská společnost a demokracie v novém tisíciletí." Předběžné přípravy slibují kongres opravdu výjimečný a pamětihodný

Dvacátý kongres se bude odehrávat na Americké univerzitě ve Washingtonu, DC ve dnech 9.-13. srpna 2000. Univerzita se nachází v pěkné rezidenční čtvrti Washingtonu, mezi Massachusetts and Nebraska Avenue. Bydlení pro přespolní hosty je zajištěno v moderních, nově zrenovovaných kolejičkách za velmi výhodnou cenu. Akademický program bude spočívat z celé řady diskuzních panelů a symposií, takřka ve všech oborech vědy a umění a kultury vůbec. Pozornosti se budou jistě těšit dvě plenární zasedání, jedno na téma "Významné české a slovenské postavy v posledním tisíciletí", jakož i druhé na téma "Při pohledu na nové tisíciletí", za účasti předních osobností českého a slovenského života po obou stranách Atlantiku. Z jednotlivých sekcí dlužno vzpomenout zvláštní symposium o lidských právech v České Republice a na Slovensku na kterou jsou pozváni představitelé české a slovenské vlády, jakož i český a slovenský velvyslanec v USA a americký velvyslanec v Praze. Czech-North American Chambers of Commerce, za vedení Karla Velana, připravuje diskuzní panel o obchodních stycích s Českou a Slovenskou republikou. Připravují se též dvě zvláštní sympozia o českém skle a českém pivě - pole, jímž jsou Češi světoznámí. To jen tak na ukázkou. Jinak budou na programu separátní sekce o muzikologii, historii umění a architektury, o divadle a o filmu, o literatuře, jazykovědě, historii, vojenské historii, české reformaci, moravských bratřích, filozofii a teologii, současné České Republice, současnému Slovensku, výchově, právu, politice, ekonomice, financích, politice, ženské otázce, zdravotnictví, medicíně, zemědělství a lesnictví, historii vědy atd atd. Zvláštní pozornost bude věnována emigraci a historii Čechů a Slováků v zahraničí, obzvláště na americkém kontinentě, jakož i otázce uchování českého a slovenského kulturního dědictví v cizině. Přednáškový program bude doprovázen řadou společenských a uměleckých podniků, výstav a exkurzí po Washingtonu a okolí, mimo jiné i do Monticella, proslulé rezidence prezidenta Thomase Jeffersona. Mezi společenskými udalostmi bude slavnostní banket na výjezdní lodi na Potomacu při hudbě a tanci. Bude to výjimečná událost, kterou by neměl nikdo z našich čtenářů propásnout. Pořadatelé pochopitelně uvítají jakékoliv připomínky jakož i pomoc od dobrovolníků. Kontakt: Míla Rechcigl, SVU President (tel.: 301-991-722).

Svět historických šicích strojů ožil v muzeu v Jílovém u Prahy

Svět někdejších domácích hospodyněk a i historických módních salónů ožívá na výstavě, kterou pod názvem Šiju sám, šiju sám... otevřelo Regionální muzeum v Jílovém u Prahy. Výstava nabízí to nejlepší z kolekce starodávných šicích strojů, jichž téměř šest desítek soustředil pražský sběratel Jan Paul. Získal starý šicí stroj po babičce a několik dalších od známých. Tak se zrodil základ jeho nového koníčku a sběratel i dnes žasne, jak jsou historické šicí stroje po více než stovce let funkční. Vedle šicích strojů, jejichž systém vynalezl Elias Howe, vylepšil Singer a dále zdokonalil Wilson - to vše v 19. století, vystavuje Paul v Jílovém i reklamy, kopie katalogů a náhradní díly. Nejstarším exponátem je americký Wheeler a Wilson z roku 1854. Výstava šicích strojů v jílovském muzeu, jehož stálé sbírky jsou specializovány na historii těžby a zpracování zlata v ČR, dějiny trampingu a turistiky v jižním okolí Prahy, potrvá do 9. dubna. Už začátkem března ji obohatí expozice nazvaná Kámen ve službách civilizace, která bude připravena ve spolupráci s Muzeem Českého ráje v Turnově. ČTK

Humpolecké muzeum vystavuje obrazy Drapella

Díla abstraktního malíře Josefa Drapella si mohou prohlédnout návštěvníci Muzea Dr. Aleše Hrdličky v Humpolci na Pelhřimovsku. Výstavu nazvanou Nejhlubší vrstvy byla zahájena kurátorkou Dagmarou Jelínkovou.

Josef Drapell je mezinárodním uznávaným malířem. Narodil v roce 1940 v Humpolci a od roku 1970 žije v Torontu. Výtvarnému umění se začal soustavně věnovat až po své emigraci do Kanady v roce 1965. Drapellův osobitý styl vyzrál kolem roku 1973, kdy začal na rozměrná plátna roztírat akrylové barvy do plošných jednoduchých tvarů. Expozice více než padesátky obrazů, které vznikly během jeho návštěv rodného kraje v letech 1996 až 1999, je otevřena denně kromě pondělí od 08:00 do 16:00 do 25. února.

hr

Čestný doktorát Viktoru Fischlovi

Spisovatel Viktor Fischl obdržel v pražském Karolinu čestný doktorát teologických věd Karlovy univerzity v Praze.

Fischl vystudoval práva a sociologii na Karlově univerzitě v Praze. Od roku 1939 působil v Británii na ministerstvu zahraničních věcí československé exilové vlády a v Praze do roku 1949 na tomtéž ministerstvu. Po roce 1949 se tento významný český prozaik a básník vystěhoval do Izraele a řadu let působil v izraelských diplomatických službách.

Po téměř třiceti letech se Fischl vrátil k literatuře. Letos již sedmasmdesátiletý spisovatel napsal více než 60 odborných statí o mezinárodní politice a diplomacii. Do povědomí veřejnosti je však zapsán hlavně svými prózami, básněmi a divadelními hrami. Je autorem Písně o lítosti, která po druhé světové válce získala literární cenu a v České republice mohla vyjít až v roce 1992. V současné době vyšla v Čechách Fischlova poslední kniha Hovory s jabloní.

(mk)

Národní muzeum vystaví v Lobkovickém paláci sbírku palných zbraní

PRAHA 12. ledna (ČTK) - Palné zbraně vysoké umělecké a historické hodnoty skrývá sbírka Národního muzea v Praze, kterou budou mít Pražané možnost zhlédnout od čtvrtka v Lobkovickém paláci Pražského hradu. Výstava představí palné zbraně z období od 15. století do konce 19. století, kdy rukodělnou práci puškařských řemeslníků vytlačila průmyslová výroba. Z unikátů sbírky, která čítá 600 exemplářů zasluhují zvláštní pozornost středověké hákovnice a tarasnice, ty jsou totiž ve světových sbírkách zastoupeny pouze ojediněle. Český artikel na trhu se zbraněmi v 16. a 17. století představují lehké lovecké pušky z oblasti Těšína, takzvané těšínské. Další exempláře pocházejí z významné manufaktury Valdštejnů v Duchcově. Jediným exponátem je také dětská puška vyrobená pro budoucího císaře Josefa II., když mu bylo devět let. Je bohatě zdobená stříbrnými a zlacenými reliéfy vojenských motivů a iniciálami budoucího císaře.

Není ovšem známo, zda ji Josef II. někdy dostal. Sbírkou palných zbraní vznikla v Národním muzeu především z darů a nákupů. Dary v minulém století pocházely většinou z majetku šlechticů, ale i od vlastenecky orientovaných dárců. Protože vznikala nesystematicky, obsahuje i vojenské a orientální zbraně. O práce české provenience začali pracovníci muzea sbírku rozšiřovat v 70. letech. Převážná část sbírky nebyla dosud publikována ani vystavena. Kolekce bude v Lobkovickém paláci k vidění do 9. dubna.

Kontejnerů pro Air France

Dceřiná firma českého výrobce letounů Moravanu Otrokovice Moravan - Air Containers uzavřela smlouvu o dodání jednoho tisíce typizovaných kontejnerů pro společnost Air France. Pokud bude zákazník spokojen, dá se podle představitelů české firmy počítat s pravidelným odběrem stejného množství každý rok. Zároveň se Moravan účastní výběrového řízení na podobnou zakázku pro společnost British Airways. Přestože z globálního pohledu nejde o nějak závratné obchody, právě podobné kontrakty pomáhají českému průmyslu odlepit se ode dna. (MaFr)

Růst výroby ve Znojmi

Jedna z největších firem na zpracování zeleniny v České republice Znojmia Trade Mark loni zvýšila svou výrobu o 32 procent a podařilo se jí podle odhadů zvětšit své tržby o 37 milionů korun. Firma, proslulá především svými nakládanými okurkami, se přeorientovala na dodávky do velkých řetězců, které v současné době představují 46 procent jejího odbytu. Největším jejím zákazníkem je obchodní síť Makro. Jihomoravští zaměstnatelé počítají s růstem výroby i tržeb i v následujícím roce a hodlá také rozšířit svůj sortiment o dva žádané ovocné výrobky - o konzervované meruňky a jablečné řezy. Současným vlastníkem, kteří firmu přejali v r. 1996 od Fondu národního majetku se zatím daří výrazně zvyšovat produktivitu práce, která loni stoupla o celých třicet procent. Jedině tak je možno obstát v neúprosném boji soupeřících konzervářských firem. (MaFr)

Opatrnost vůči Němcům

Podle průzkumu, který zveřejnila Česká tisková kancelář (ČTK) panuje v české populaci stále určitá opatrnost vůči velkému partneru na západ od hranic. K ostražitosti vedou občany ČR především historické zkušenosti - celkem 78, 2 procenta dotázaných se domnívá, že nikdy nesmíme zapomenout na okupaci a zároveň více než padesát procent respondentů je přesvědčeno, že v Německu může kdykoli vzniknout silné fašistické hnutí. Přesto více než dvě třetiny občanů v průzkumu vyjádřilo názor, že co nejužší spolupráce s Německem je v zájmu ČR. Podle 71, 5 % odpovídajících by však obyvatelé ČR měli vůči Němcům projevovat více hrdosti. A poslední výmluvné číslo - skoro šedesát procent dotázaných, přesně 59, 2 % si myslí, že "na Němce si musíme dávat pozor". Určitá nedůvěra je tedy dobře patrná a nevztahuje se pouze na generaci pamětníků války. I představitelé středních škol si stěžují na pokles zájmu o němčinu. Zde však hraje svou velkou a nejspíš rozhodující roli i skutečnost, že angličtina, která v současné výuce cizích jazyků v ČR jednoznačně dominuje, je považována za jakousi lingua franca současné doby. (MaFr)

Kriminalita stagnuje

Policie České republiky řešila podle údajů policejního prezidenta J. Koláře v roce 1999 426 626 trestných činů, což představuje oproti předchozímu roku nárůst 600 případů. Zlepšuje se objasněnost, která dosáhla úrovně 45 procent. Skoro o dvacet procent stoupla hospodářská trestná činnost. Podle J. Koláře se však na růstu významně podílel fakt, že policie nyní dokáže lépe odhalit i skryté formy nezákonného obohacování. Velice potěšující je především skutečnost, že klesl počet vražd. Celkem bylo v roce 1999 spácháno 265 vražd, což je o 48 méně než v roce předchozím. Jejich objasněnost dosáhla úrovně téměř devadesáti procent. To v konkrétních číslech znamená 235 vyřešených případů. Zdá se tedy, že se odborná úroveň českých policistů zlepšuje. Zarážející ovšem zůstává počet 305 policistů, kteří v minulém roce spáchali celkem 500 trestných činů. Zároveň vzbuzuje určité obavy i veřejně známé tajemství, že právě mezi příslušníky policejních jednotek se těší mimořádné oblibě extremistická totalitní hnutí. Zejména představitelé anarchistů si, do značné míry patrně oprávněně, stěžují, že v konfliktech anarchistů se skinheady policisté jednoznačně straní holým leb-kám. (MaFr)

Sklárny Bohemia - konečně zisk

Po velkých ztrátách v letech 1997 a 1998 vykázala loni firma Sklo Bohemia ze Světla nad Sázavou konečně zisk pět milionů korun. Úspěch umožnilo především proniknutí na bohatý trh USA, kam loni společnost dodala zboží v hodnotě kolem dvou set milionů korun. Úspěch na americkém trhu měli především hladší a méně zdobené skleněné výrobky. Pro příští rok počítá společnost Sklo Bohemia, která ovládá zhruba čtyřicet procent českého trhu s olovnatým křišťálem, se zvýšením produkce o tři milióny kusů. Největší potíže jí způsobují především agresivní konkurenti z dalších zemí bývalého sovětského bloku, především z Polska a Maďarska. (MaFr)

Chmelnic v Čechách již neubývá

Chmel se v roce 1999 v ČR pěstoval na 5991 hektarech, což je o 6 procent víc než v předchozím roce. I sklizeň byla o něco vyšší než v roce 1998, kdy krize českého chmelářství patrně vrcholila. Slušným výnosům nezabránilo ani sucho, které vážně postihlo především největší žateckou oblast. Další pozitivní zprávou pro české chmeláře je skutečnost, že se zvyšuje i zájem o tuto tradiční českou komoditu ve světě a došlo i k oživení výkupních cen. Rozhodující roli zde sehrálo především snížení produkce chmelu v USA i v SRN. Právě USA a SRN zaujímají první dvě místa v žebříčku pěstitelů chmele ve světě, na bronzovém stupínku zůstává Česká republika, kde se nachází 10, 5 procenta pěstebních ploch chmele na světě. Přes pozitivní vývoj si však chmeláři stěžují, že jen s obtížemi financují nutnou obnovu chmelnic. (MaFr)

Maloobchod stále lépe

Většinu analytiků příjemně překvapil vývoj maloobchodních tržeb za listopad 1999. Vysoký růst o 6, 5 procenta ve srovnání s loňským rokem potvrdil poměrně rychlé ožívování českého hospodářství. Velmi dobrý výsledek se očekává i u čísel z prosince. Situaci v listopadu výrazně ovlivnil především růst prodeje automobilů a pohonných hmot. Výrazně se zlepšila také poptávka po službách. V souvislosti s přípravou počítačů na rok 2000 rostl obrát v oblasti spojů. Naopak špatně se daří prodejnám textilu, obuvi, drogistických, farmaceutických a kosmetických výrobků. Podle většiny analytiků by měl celkově příznivý vývoj pokračovat i v roce 2000, byť tempo se asi poněkud zpomalí. Přibrzdit by se asi měl i růst reálných mezd, ale zároveň se projevuje pozitivní trend omezení růstu nezaměstnanosti. (MaFr)

Český export 1999

Pozici největšího českého exportéra si loni upevnila mladoboleslavská společnost Škoda Auto, ale ostatní tradiční čeští vývozci jako jsou Škoda Plzeň, Vítkovice, ČKD Praha, Tatra Kopřivnice či Zetor Brno zápasí s vážnými ekonomickými obtížemi a v tabulkách největších vývozců je nahrazují dynamické firmy se zahraničním kapitálem jako je Siemens, Autopal, Barum Continental, Assi Domän Sepap nebo Glaverbell. Ani velké zakázky ze zahraničí nechrání průmyslové giganty před velkými obtížemi. Příkladem může být společnost ZPS Zlín, která vyvážela velké množství obráběcích strojů do USA a přesto skončila nebo Zetor Brno, který zápasí s vážnou platební neschopností i přes zakázky z Francie, Nizozemska, USA, Německa a Argentiny. Nejvíce závislá odvětví na vývozu jsou sklářství a textilní průmysl. Velké naděje vzbuzuje rostoucí konkurenceschopnost elektrotechnického průmyslu, který cítí příliv zahraničního kapitálu. Český vývoz komplikuje nejen poměrně vysoký kurs koruny a finanční potíže mnoha firem, ale také stále nedostatečná informovanost ciziny o České republice. Největším obchodním partnerem České republiky zůstává Německo, které se podílí 34,1 procenta na importu a 42 % na exportu. Poté následuje Slovensko s 6, 2 procenty dovozu a 8, 3 procenty vývozu. Rakousko je na třetí příčce - podílí se 5, 6 % na importu a 6, 5 procenty na exportu ČR. (MaFr)

Podvod v Komerční bance

Za "odporný podvod" označil v diskusním pořadu na komerční stanici Nova místopředseda české vlády okolností nedávno odhalené osmimiliardové ztráty v Komerční bance. Uvedl, že akreditivy, kterými tento finanční ústav proplácel nekontrolovaně zboží podle požadavku jedné rakouské firmy se staly know - how bankovních podvodů. Podle informací vicepremiéra dostávaly o nich zfalšované podklady i řídicí orgány banky. Není ovšem jisté, zda se nyní podaří policii dovést vyšetřování do zdárného konce. V souvislosti s finančními machinacemi v Komerční bance se hodně hovoří o politickém ovlivňování chodu banky především ze strany tehdy vládnoucí ODS. Republikový výbor pravice Unie svobody vyzval své poslance k iniciování kroků vedoucích k objasnění podivného hospodaření Komerční banky a k pohnání zodpovědných činitelů před soud. (MaFr)

Větší náklady českých rodin

Výdaje českých domácností by měly v letošním roce vzrůst zhruba o devět set korun. Hlavní podíl na tom má zvýšení cen plynu, elektřiny i měsíčního paušálního poplatku za telefon. V mnoha městech vzroste výrazně i cena stočného. Pražané se musí vyrovnávat i s dražší městskou hromadnou dopravou. Úpravu cen směrem nahoru provedla také Česká pošta - dražší bude místní posílání pohledů, dopisů i balíků. Zejména zdražení energií může rodinné rozpočty chudších občanů výrazně ovlivnit v negativním směru. Je sice pravda, že právě ceny energií jsou v České republice ve srovnání s ostatními evropskými zeměmi stále na velmi nízké úrovni, ale příjmy velké části obyvatelstva jsou pod evropským průměrem ještě výrazněji. (MaFr)

Nový vlak metra začne jezdit patrně ještě tento měsíc

Novým vlakem pražského metra se budou moci svést lidé patrně ještě tento měsíc. Souprava, kterou vyrobilo konsorcium firem ČKD, Siemens a ADtrains, tak zahájí poslední část zkoušek a pokud skončí úspěšně, bude schválena k provozu.

Dopravní podnik podepsal smlouvu na 22 vlaků, finanční problémy však způsobily, že se dodávky opoždily. Nové soupravy mají Dopravnímu podniku uspořít během třicetiletého provozu asi 12 miliard korun. Mezi jejich největší výhody oproti starým sovětským vlakům patří zvýšení životnosti z 20 na 50 let a nižší spotřeba energie až o 30 procent. zhr

Rakouská exlibris v Klementinu

V pražském Klementinu pořádá česká Národní knihovna výstavu rakouských exlibris ze sbírek Ottmara Premstalera. Oplácí tak své rakouské partnery uspořádání podobné výstavy českých autorů ve Vídni. Celkem je zde vystaveno na 250 grafik od čtyřiceti autorů, mezi kterými nechybějí ani takoví mistři jako O. Kokoschka, R. Teschner nebo A. Kubin. Velkou pozornost budí i práce secesních malířů jako byl A. Cosmann nebo okruh zakladatele moderního písmomalířství R. von Larisch. Svěbytnou lidovou notu vnášejí do svých prací výtvarníci jako M. Kislinger, R. Reinholdová a E. Schönerer.

Málo dětí v ČR

Vývoj populační křivky v České republice způsobuje odborníkům na čele četné vrásky. V roce 1999 se narodilo vůbec nejméně dětí od zahájení přesného statistického sledování vůbec a česká společnost nezadržitelně stárne. Přitom v populačním věku jsou mimořádně silné ročníky z let 1973 a 1974. Pokud by stávající trend pokračoval, v roce 2050 by byly po Španělech druhým nejstarším národem. Za hlavní důvod problémů s porodností považují demografové především sociální podmínky mladých rodin. Zejména komplikuje situaci drahé bydlení. Někteří odborníci sice tomuto názoru oponují s poukazem na skutečnost, že porodnost je nízká zejména v sociálně lépe postavených skupinách. Ovšem právě u lépe postavených rodin způsobí narození dítě relativně největší sociální pád. Svoji roli ovšem sehrává také větší nabídka šancí na kariéru. Bohužel se zatím nepotvrzuje chlácholení částí sociologů, že ženy pouze budou rodit o něco později, až si vybudují kariéru. Skutečnost je ale taková, že právě dosažené postavení ženy odvádí od touhy po dětech. Stálý pokles počtu občanů v produktivním věku připadajícím na jednoho důchodce by podle mnoha analytiků mohl vést až k naprostému zhroutilí pensijního systému. (MaFr)

Český hit století

V anketě Radiožurnálu Českého rozhlasu a agentury Musica o český hit století zvítězila slavná polka Jaromíra Vejvody Škoda lásky. Přestože byla u Ochranného svazu autorského registrována jako Modřanská polka už od r. 1934, v anketě reprezentovala rok 1945, především kvůli své oblíbenosti zejména u spojeneckých vojáků v období 2. světové války. Škoda lásky vítězstvím v soutěži potvrdila svoji pozici nejhranější české písničky všech dob. Na slavnostním finálovém galakonzertu se její interpretace ujali M. Holanová a K. Gott. Na dalších místech se objevila píseň skupiny Lucie Medvídek, jeden z největších českých hitů devadesátých let a proslulý Holubí dům původně zpívaný Jiřím Schellingem. Znovu se ukázalo, že v podobných soutěžích se spíše prosazují díla novější. Rolí zde sehrává především momentální naladění diváků. Bez ocenění zůstaly jak písně slavného Karla Hašlera, tak i populární melodie druhé poloviny padesátých a šedesátých let. (MaFr)

Vánoce bez Pyšné princezny, Silvestr pro Novu

Čeští televizní diváci se letos o Vánocích museli obejít bez některých oblíbených evergreenů mezi něž nepochybně patří pohádky Tři oříšky pro Popelku, Jak se budí princezny, Šíleně smutná princezna, S čerty nejsou žerty nebo veleúspěšná Pyšná princezna, která vánoční svátky provázela mnoho a mnoho let. Ani Silvestra nebylo letos možné oslavit shlédnutím tradiční malé televizní komedie Bohouš. Vysílací práva na tyto pořady vlastní totiž bývalá servisní organizace televize Nova ČNTS, která ovšem nemá možnost uvést je na obrazovku. Milovníci osvědčené kvality českých pohádek se tedy museli spokojit s pohádkou Byl jednou jeden král s J. Werichem a V. Burianem v hlavních rolích, Princeznou se zlatou hvězdou na čele a s půvabným dílem natočeným podle námětu J. Drdy S čerty nejsou žerty. Na Štědrý večer nechyběla na České televizi nová pohádka Císař a tambor, připomínající lidovým podáním upravenou postavu panovníka Josefa II.

Z tradičního soupeření České televize a televize Nova o diváka na Silvestra vyšla i letos vítězně komerční stanice Nova. Její show od devatenácté hodiny sledovalo 37 procent televizních diváků. Úspěch zaručovala jména populárních umělců, kteří obvykle předváděli již dávno osvědčená čísla. Nový prvek snad představovala pouze hloubka úpadku vkusu, který v podobných pořadech televize Novy nikdy nebyl na přílišné výši. Bohužel se však ukazuje, že podobný styl většině diváků patrně vyhovuje. Ani program České televize nehýřil originalitou a považují za příznačné, že jejímu žebříčku sledovanosti 31. prosince vévodí legendární ruská pohádka Mrazík vysílaná už po více než třicáté. Ukazuje se, že se tento skvěle nadabovaný kultovní film stále těší mimořádné oblibě u diváků. Ostatně není náhodou, že před pár lety byla uspořádána o Mrazíkovi konference, které se účastnila řada předních vědců v čele s tehdejším ředitelem Ústavu pro českou literaturu AV ČR, dnes již bohužel zesnulým Vladimírem Macurou. I pomyslnou stříbrnou medailí v pořadí sledovanosti České televize získalo dílo obrácené do minulosti - archivní pořad Proč bychom se ne bavili, který v sestihu nabízel úspěšné silvestrovské scénky z minulých let.

Zdá se tedy, že většina obyvatel ČR chce při prosincových oslavách dodržovat tradiční návyky nejen na svátečním stole, ale i na obrazovce. (MaFr)

Gott, Gott

Velké konflikty provází záměr ministerstva kultury, aby v českém pavilonu na EXPO 2000 v Hannoveru reprezentoval českou kulturu zpěvák Karel Gott. Úmysl ministerstva kritizoval v deníku Lidové noviny architekt Z. Lukeš, který stálci české populární hudby prohlásil za zombieho, který ho pronásleduje už od dětství. K. Gott se urazil a prohlásil, že nikam nepojede. To zmobilizovalo jeho německé fanoušky, kteří ho žádali prostřednictvím akce organizované veřejnoprávní společností Norddeutscher Rundfunk, aby své rozhodnutí změnil a přeče jen obšťátnil Hannover svým koncertem. V rámci diskuse, která mezitím pokračovala na stránkách českého tisku označil publicista B. Doležal K. Gotta za hysterickou a mstivou primadonu. Chování star českého hudebního nebe kritizovali i některé další osobnosti, např. básník A. Stankovič. Na stranu Gotta se naopak postavil známý spisovatel M. Viewegh, který v kritice zpěváka viděl tradiční pohrdavost kulturních kruhů vůči populární zábavě. K. Gott nakonec do Hannoveru prý pojede, zároveň však pohrozil, že pokud budou útoky v tisku na jeho osobu pokračovat, svou účast definitivně odvolá. Jak si ovšem představuje, že má ministerstvo kultury zabránit novinářům v publikování svých názorů, doposud nijak neupřesnil.

(MaFr)

Zdražení i nižší daně na Slovensku

Vlna zdražování se na Slovensku zvedla s nástupem nového roku. Kvůli zvýšení spotřební daně stouply ceny benzínu, cigaret, alkoholu a piva. Slovenské motoristy také nepotěšil růst cen povinného ručení za motorová vozidla a zvýšení silniční daně pro podnikatele. Mnoho domácích se také patrně bude jen těžko vyrovnávat s dalším nárůstem nájemného o sedmdesát procent a se zvýšením ceny plynu o 30 procent. Zároveň se uvažuje i o dalším růstu ceny za elektrickou energii. Naopak výrazně klesají přímé daně. Daňová sazba u podnikatelů se snižuje z čtyřiceti na dvacet devět procent a výrazně klesá i daňové zatížení zaměstnanců. I Slovensko se tedy orientuje na posun od přímých daní, které se obtížně vybírají, k daním nepřímým. Tento celosvětový trend má ovšem i svá úskalí. Problémem zůstává fakt, že nárůst spotřebních daní zvyšuje životní náklady, což pocítí hlavně ti nejmudší, zatímco pokles přímých daní nejvíce pomůže nejbohatším. (MaFr)

Propad zemědělství

Zatímco vývoj české průmyslové výroby opravňuje alespoň k velmi mírnému optimismu, situace v zahraničním obchodě s agrárními produkty vzbuzuje vážné obavy. Za prvních devět měsíců letošního roku vzrostl schodek ve srovnání s rokem 1998 o více než 36 procent. V současné době tvoří saldo v obchodě s potravinářskými produkty více než polovinu celkového schodku zahraniční bilance ČR. Nepříjemně analytici hodnotí především skutečnost, že se ve velké míře dovážejí i produkty, které jsou schopni dodávat i domácí zemědělci. Jde především o ovoce a zeleninu mírného pásma jako jablka, broskve, rajčata, cibulí, mrkev apod. Propadly se i některé položky, které patří i k tradičním českým exportním komoditám - např. cukr a cukrovinky, kakao a čokoláda či nápoje a lihoviny. Tradičně komplikovaná je situace v obchodě s vínem, zde však četné potíže způsobuje kvalita levných moravských stolních vín, kterou výrobci nepřizpůsobili tlakům konkurence. Poklesl i vývoz mléka a mléčných výrobků. Z teritorií se nejvíce snížil export do zemí Sovětského svazu, kde výrazně negativní roli hrály ekonomické potíže Ruska i dalších nástupnických zemí. Obecně lze očekávat, že pokud se situace ve východních zemích nestabilizuje, budou problémy českého agrárního sektoru nadále pokračovat. Na vnitřním trhu sice prodej potravin v současné době roste, ale žádné základy nelze očekávat a s vývozem do zemí EU nelze počítat. Zbývají země CEFTA a východ. Obchod s těmito oblastmi však právě nyní stagnuje. (MaFr)

Dobré výsledky v listopadu

Průmyslová výroba v listopadu 1999 stoupla podle Českého statistického úřadu stoupla o 3, 6 procenta a dostala se tak na nejvyšší úroveň od července 1998. Ještě více se zvýšila produktivita práce, která mezitím stoupla o víc než deset procent. Dobré výsledky pozitivně ovlivnil vývoj ve zpracovatelském průmyslu, zejména v oboru chemie, farmacie, gumárenství a plastikářství. Odborníci však zůstávají skeptičtí, především kvůli nízké srovnávací základně a trvajícím potížím některých velkých průmyslových společností. Přesto se očekává pozitivní vývoj i v dalších měsících především zásluhou určitého hospodářského oživení v západní Evropě. Méně radostí ovšem vyvolala zpráva o vývoji nezaměstnanosti v prosinci loňského roku. Počet lidí bez práce se zvýšil o 21 658 a dosáhl 9, 4 procenta práceschopného obyvatelstva. Nejkritičtější situace zůstává v severních Čechách a na severní Moravě. V nejvíce postiženém okrese Most už dosáhla míra nezaměstnanosti magické hranice dvaceti procent. Tomuto číslu se ještě přibližuje počet lidí bez práce v okresech Karviná, Chomutov a Louny. V tomto ukazateli se počítá i v roce 2000 s dalším zhoršováním, protože především velké podniky hodlají spíše propouštět. Hodně samozřejmě záleží na celkovém vývoji hospodářství, ale sebelepší výsledky nezmění skutečnost, že v rámci celkové restrukturalizace českého hospodářství dojde k velkému úbytku pracovních míst. Velký nárůst nezaměstnanosti může způsobit také aplikace nového zákona o konkurzech, která patrně povede k likvidaci některých velkých podniků, které nevydržely divoké hospodářské poměry v Čechách v devadesátých letech. (MaFr)

Karlův most poškozen při oslavách

Osmnáct z třiceti soch na pražském Karlově mostu bylo poškozeno při oslavách příchodu roku 2000. Jednalo se především o ulámané prsty či poškozené erby. Zabrat daly skulpturám především oslavující, kteří na sochy lezli. Před vážnějšími škodami zachránilo cennou památku původní rozhodnutí, podle kterého měl být Karlův most na Silvestra uzavřen. Mnoho nevídaných návštěvníků proto přeměrovalo svou pozornost jinam. Most nechránila ani padesátka policistů. Přesto starosta Prahy I J. Bürgermeister prohlásil, že oslavy konce roku 1999 byly klidnější než loňské. (MaFr)

Zemřel nejstarší Čech

V nedožitých 107 letech zemřel v Uherském Brodě nejstarší muž České republiky Ludvík Petrůj. Ještě loni v dubnu si o svých narozeninách vypil zdravotní štamprlí slivovice a pohovořil s reportéry o současné situaci. Odsuzoval každou válku, protože sám měl jediný vážný zdravotní problém se zraněním, které utrpěl na italském bojišti v 1. světové válce. Ludvík Petrůj měl v Uherském Brodě obchod s látkami, po jeho znárodnění zvonil v kostele a prodával zeleninu na trhu. V roce 1941 byl zapsán do 3. řádu dominikánů s řádovým jménem Dominik. Jeho receptem na dlouhý věk byla činnost a veselá mysl. (MaFr)

Ztráta Konsolidační banky

Ztráta státní Konsolidační banky za první tři čtvrtletí tohoto roku dosáhla výše 19, 3 miliard korun, což je o více než deset miliard více než v loňském roce. Na tomto velice špatném výsledku, který budou muset zaplatit občané ze svých daní, se podle představitelů banky podepsal především odkup špatných pohledávek Komerční banky v nominální výši 23, 1 miliardy korun za 13, 6 miliard v rámci očistění Komerční banky před její privatizací. Na konci roku by se už neměla ztráta Konsolidační banky dále příliš zvětšovat a propad na konci roku by měl činit zhruba dvacet miliard. Tato suma představuje část letošní ceny za nápravu poměrů na českém kapitálovém trhu. Blahovolnost finančních institucí v poskytování úvěrů v první polovině devadesátých let tak přišla občanům ČR velmi drahá. Navíc je otázka, zda se nyní jedná o konečný účet. (MaFr)

České radiokomunikace pro Deutsche Telekom

Přestože vláda ČR původně rozhodla, že z 51 % akcií Českých radiokomunikací jich třináct procent má získat Tele Danmark, stávající strategický partner Českých radiokomunikací a zbytek bude nabídnut na kapitálových trzích, poté, co do hry vstoupila společnost Deutsche Telekom, strategický partner společnosti Radiomobil, Fond národního majetku požádal o revokaci tohoto usnesení. I ministerstvo financí potvrdilo, že hodlá doporučit přímý prodej nejlepší nabídky. Zároveň však vládní představitelé hledají způsob, jak využít nabídky Deutsche Telekom a přitom nepoškodit Tele Danmark. (MaFr)

Přes 5, 1 miliónu smluv o povinném ručení

Smlouvu o povinném ručení, bez které nemohou čeští řidiči od začátku roku 2000 vyjet na silnici, podepsalo do 13. ledna zhruba 5, 1 miliónu motoristů. Nejvíce klientů získala dříve monopolní Česká pojišťovna - uzavřela 2, 4 miliónu smluv. Na druhém místě s 950 000 klienty se umístila pojišťovna Kooperativa a třetí příčka patří rakouské pojišťovně Allianz, která uzavřela celkem k 13. 1. zhruba 600 tisíc smluv. Celkový počet vozidel v České republice byl odhadován na 5, 5 miliónu, ale velké množství automobilů jejich majitelé odhlásili z policejní evidence a odevzdali jejich poznávací čísla. (MaFr)

Koniec ďalšieho monopolu na Slovensku

V januári prestali mať Slovenské telekomunikácie monopol na medzinárodné telefónne hovory, a to napriek tomu, že právne naň majú nárok až do konca roka 2002. Takmer desatina obyvateľov Slovenska, ktorá vlastní mobilný telefón od firmy Globtel, ho môže bez akýchkoľvek ďalších registrácií či žiadostí použiť na volanie po celom svete za ceny, ktoré sú vo viacerých prípadoch podstatne lacnejšie, než je to v prípade telefonovania z pevnej linky. Globtel svoje služby nerealizuje prostredníctvom telefonického spojenia, ale cez dátové informačné siete. Táto diera mu umožňuje, podobne ako inde v Európe, zaviesť "internetové" telefonovanie aj napriek monopolu. FL

Pilo se, pilo

Oslavy konce roku výrazně zlepšily bilanci českých výrobců alkoholických nápojů. Plzeňská likérka Stock oznámila, že podle odhadů činil odbyt jejích výrobků v prosinci 3, 4 miliónu litrů, což představuje nejlepší výsledek v celé dosavadní historii společnosti. Dařilo se i společnosti Bohemia Sekt, která zvýšila prodej vín a nápojů na bázi vína o čtrnáct procent a v tržbách dosáhla nárůstu dokonce o sedmáct procent. Stěžovat si nemůže ani akciová společnost R. Jelínek Vizovice, jejíž prosincové zisky byly o 25 procent vyšší než ve stejném období roku 1998. Výborně se prodávala především slivovice, jejíž odbyt neustále stoupá. Naopak produkce piva v Čechách a na Moravě podle odhadů poklesla loni ve srovnání s rokem 1998 o 400 až 500 tisíc hektolitru. Důvodem pádu je především snížený export, který byl nepříznivě ovlivněn mj. i cenovou válkou na velkém německém trhu. Největší roli však sehrál snížený zájem na Slovensku a v Rusku. Méně českého piva se vyvezlo i do Rakouska. Naopak po zlatavém moku z českých zemí stále více touží zákazníci z USA. I přes celkový pokles se některým pivovarům podařilo svou produkci zvýšit. Jako příklad může posloužit pivovar Svijany z Liberecka, který oproti roku 1998 svůj výstav téměř ztrojnásobil a vyrobil 95 000 hl tekutého zlata. Pivovar, který má hlavní odbytiště na Liberecku a Jablonecku, zaujal především 13 % Svijanským knížetem a novým černým pivem nazvaným Svijanská kněžna. Zásadní význam pro zvýšení odbytu však mělo také uzavření pivovaru ve Vratislavicích nad Nisou. Mírný vzestup výroby hlásí i některé velké pivovary. Kromě severomoravského Radegastu stoupla i produkce Budvaru. Českobudějovický dokázal nahradit poněkud menší export dvacetiprocentním zvýšením domácího prodeje a zároveň se mu podařilo vyhrát některé spory s největší světovou pivovarskou společností Anheuser - Busch o ochrannou značku Budweiser. Loni uspěl Budvar u soudů ve Švýcarsku, Recku, Portugalsku, Litvě a Lotyšsku. Dařilo se i pivovaru ve Velkých Popovicích, který se díky dvacetiprocentnímu nárůstu výroby začal blížít svým výstavem k největším českým firmám. Naopak jen s velkými obtížemi čelí ostré konkurenci v regionu Jihočeské pivovary. V roce 1999 ukončily svou činnost celkem tři pivovary - Hradec Králové, Prostějov a Olomouc. Od jubilejního roku 2000 se asi těžko dá očekávat vzestup spotřeby piva v Čechách. Už teď dosahuje úrovně, která je podle některých odborníků fyziologickým maximem. Oživení ekonomiky by však mohlo přeorientovat spotřebitele od konzumních výčepních pív k dražším ležákům. (MaFr)

Problémy v pražském metru

Špatná finanční situace v podniku ČKD Dopravní systémy, který nedodrží své smluvní závazky a nevyplácí mzdy svým zaměstnancům, komplikuje i provoz pražského metra. Protože firma nebyla schopna splnit dohodu s pražským Dopravním podnikem, podle které měla dodat 22 nových vlakových souprav, muselo pražské metro prodloužit intervaly mezi příjezdy jednotlivých souprav na stanicích a na trase B zachovat tzv. pásmový provoz (soupravy nejezdí až do konečných stanic, ale končí o několik stanic dříve). Vleklá krize ČKD Dopravní systémy, které se díky demonstracím jejich zaměstnanců věnuje velká pozornost, je ovšem podobně jako podobné problémy brněnské firmy Zetor pouze špičkou ledovce potíží mnoha vytunelovaných českých průmyslových podniků zápasících v současnosti o holé přežití. Jednorázové finanční injekce se většinou ukazují jako neúčinné, revitalizace se omezila na pár perspektivních podniků. Řešení, které nabízí nový zákon o konkursu bude však velmi bolestné a může výrazně přispět především k prohloubení regionální nezaměstnanosti. (MaFr)

Američania sa chystajú lietať na Záhorí

V apríli sa na základe bilaterálnej dohody medzi USA a Slovenskom uskutoční na leteckej základni v Kuchyni prvú z troch predpokladaných vojenských cvičení príslušníkov amerických leteckých síl.

Pre Slovensko znamená dohoda s USA najmä získanie finančných prostriedkov pre leteckú základňu. Všetky stavby a terče, ktoré vybudujú, budú môcť ďalej využívať slovenskí vojaci. Podľa posledných informácií Američania uskutočnia maximálne dvadsať letov denne. FL

Potíže největší české kempeličky

Počátkem listopadu byla uvalena nucená správa na 1. Družstevní záložnu Ostrava. Tato největší česká kempelička s padesáti pobočkami po celé republice a s 3,5 miliardami korun na vkladech následkem tohoto kroku České národní banky okamžitě přestala vyplácet peníze svým klientům. Proti rozhodnutí protestovalo kromě vedení samotné záložny také vedení České asociace založen v čele se svým předsedou R. Mandelíkem, který postup národní banky označil za cílenou kampaň proti kempeličkám a družstevnímu spojení vůbec. Zároveň však připustil ekonomické problémy 1. Družstevní záložny. Největší rozruch vzbudila zpráva o nucené správě na Moravě, kde mnozí klienti 1. Družstevní záložny už přišli předtím o peníze při krachu Moravia Banky. Klienti kempeličky snad díky komerčnímu pojištění vkladů u Pojišťovny Slavia dostanou své peníze z větší části zpět, ale přesto u mnoha z nich byla naprosto zlikvidována důvěra v český finanční systém a napříště budou své peníze ukládat raději do polštáře. Viníci se lehce hledají, ale stanovit míru jejich provinění není jednoduché. Národní banka si v poslední době po špatných zkušenostech z minulosti počíná velmi rigidně, na druhé straně však vedení mnoha finančních ústavů přes nelehkou ekonomickou situaci utrácení velké množství peněz za reprezentaci. Například 1. Družstevní záložna je generálním sponzorem druhé fotbalové ligy ČR. Vzniká tak často paradoxní situace připomínající slepce, kteří se navzájem vedou do příkopu. Firmy zmíněné finančními obtížemi nahrazují svým sponzorstvím stát, který bojuje s hlubokým deficitem. Nejjednodušším řešením by bylo prostě rezignovat na výdaje na kulturu, sport a podobné aktivity. Následky si však nikdo neumí ani představit. A zvýšení daní? Na to se nikdo v současné ČR ani neodvážil pomyslet a tak se spirála dluhů a finančních krachů točí dál. Všechno nemůže zaplatit těch pár dobře vydělávajících společností. (MaFr)

Češi: pivo, kafe a řízek

V pořadí oblíbenosti alkoholických nápojů v České republice stále bezkonkurenčně vede pivo, které podle průzkumu společnosti Ultex Market Research několikrát týdně pije celkem 18 procent dospělých Čechů. Teprve s velkým odstupem pak následuje víno a destiláty. Zároveň je však pozoruhodné, že celkem 23 procent občanů ČR pivo nepije vůbec a 37 % se jich vzdalo pití tvrdého alkoholu. Mezi nápoji nealkoholickými patří první místo kávé, kterou si minimálně jednou denně dopřává 64 % respondentů. Na pomyslném druhém místě se ocitl čaj, který si denně dopřeje 49 procent Čechů. Vzrůstá obliba minerálních vod, které s 36 procenty skončily třetí. Králem české kuchyně je podle ankety vepřový řízek (18%) následovaný kuřetem (12 %) a tradiční českou vepřovou s knedlíkem a zelím (10 %). Výsledky ankety ukázaly, že struktura jídelních návyků zůstala zatím dost tradiční, i když do budoucna rychle přibližování k soudobým západoevropským trendům, které se již dnes projevuje v růstu obliby minerálek. (MaFr)

Slovenská vláda proti povodňám

Slovenská vláda schválila jeden z ďalších programov, ktorého osud môže byť z finančného dôvodu nejasný - ide o Program protipovodňovej ochrany SR do roku 2010, ktorý by mal spotrebovať okolo 18 miliárd korún. Program je reakciou na obrovské škody spôsobené povodňami na Slovensku za posledné roky, ktoré presiahli 8,5 miliardy korún a pri ktorých niekoľko desiatok ľudí prišlo o život. Tento rok by mala poskytnúť Rada Európy zo sociálnych fondov úver 1,3 miliardy korún, zo štátneho rozpočtu by malo ísť 600 miliónov. Dôležité je vypracovanie novej legislatívy, vybudovanie dispečingu na ministerstve pôdohospodárstva, vybudovanie celoslovenského varovného a informačného systému, nutné sú úpravy hrádzí a výstavba nových hrádzí a ďalšie opatrenia, pričom nie je isté, či budú v budúcich rokoch peniaze v štátnom rozpočte na tento program. Doteraz sa vždy našli iba minimálne prostriedky na odstraňovanie škôd po záplavách. FL

Slováci potrebujú opäť víza do Nórska a už aj do Dánska

Azylová turistika slovenských Rómov stále neprestáva. Do Nórska prišlo od zrušenia vízovej povinnosti (7. novembra) asi 20-30 žiadateľov o azyl denne. Reakcia nórskej vlády, ktorá vízovú povinnosť znova zaviedla, preto vôbec neprekvapila. Tentokrát reagovali nórske úrady rýchlejšie a prvá skupina slovenských Rómov bola veľmi rýchlo poslaná naspäť. Celkove prišlo v druhej vlne 219 slovenských Rómov. Horšia situácia je v Dánsku, kde čaká na vybavenie žiadosti o azyl vyše 1000 slovenských Rómov. Dánsko preto taktiež zaviedlo vízovú povinnosť pre občanov SR.

Cestovné kancelárie hovoria aj o intenzívnom nakupovaní cestovných lístkov na autobusové linky smerujúce do Holandska a Belgicka. Hovori sa tiež o Austrálii a Novom Zélande. FL

Hrozba V. Mečiarovi z internetu

HZDS podalo trestné oznámenie na neznáameho páchatela za zverejnenie výzvy "Prosím Vás, zabite Mečiaru!" na internetovej stránke SDK. Táto stránka poskytuje možnosť diskusie prostredníctvom fóra, kde môže každý napísať, čo chce. Prípadné stíhanie prevádzkovateľa stránky môže byť veľmi zaujímavé, pretože aj stránka HZDS poskytuje možnosť on-line diskusie. FL

Úspech slovenského piva v Nemecku

Že to so slovenským pivom nie je až také zlé, ako tvrdí český premiér Zeman, ukazuje úspech piva Topvar z Topoľčan, ktoré získalo veľký úspech na medzinárodnej potravinárskej výstave Grüne Woche, ktorá bola od 15. do 24. januára v Berlíne. V ankete návštevníkov sa stalo najobľúbenejším pivom spomedzi celej plejády svetových výrobcov tohto moku. Na prvé miesto ho zaradilo 67 % účastníkov výstavy. Dôkazom, že topoľčianske pivo početným návštevníkom chuti, boli doslova rady pivárskych gurmánov pred topoľčianskym stánkom v pavilóne číslo 17, kde vystavovali aj firmy z USA, Švédska a Číny. FL

Kancelária OSN do Bratislavy

Rozhodnutie umiestniť regionálnu kanceláriu OSN pre kontrolu drog do Bratislavy, ktoré oznámil vysoký funkcionár tejto organizácie, prekvapilo aj slovenských vrcholných predstaviteľov. Keďže pôjde o úradovňu s pôsobnosťou pre celú V4, zavážilo najmä to, že práve z Bratislavy je blízko k českým i maďarským hraniciam a napokon aj k poľským" a že podobná kancelária s pôsobnosťou pre západnú Európu je aj v blízkej Viedni.

FL

Rozhlas cez satelit

Slovenský rozhlas začal od 1. januára vysielat aj cez satelit, konkrétne Eutelsat. Prijem programov je však podmienený zakúpením digitálneho prijímača. Satelitný prenos programov na okruhoch Slovensko 1 a Rádio Devín prostredníctvom firmy Telenor je určený najmä zahraničným Slovákom, pracovníkom zastupiteľských úradov SR v zahraničí a záujemcom o obchodné a kultúrne kontakty so Slovenskom.

FL

Slováci do Fínska opäť s vízami

Fínska vláda znovu rozhodla o zavedení vízovej povinnosti pre slovenských občanov. Vízová povinnosť začala platiť 15. januára na šesť mesiacov. Dôvodom fínskeho kroku je opätovný nárast žiadateľov o azyl.

FL

Ministerstvo zahraničí privítalo nemeckou omluvu

Ministerstvo zahraničí privítalo s veľkým potěšením slova spolkového prezidenta Johannese Raua, ktorý požádal jménem nemeckého ľudu o odpušteni všetkých ľudi, ktorí museli za druhej svetovej války vykonávat pro tehdejší nemeckou říši otrocké a nucené práce.

Mluvčí ministerstva Aleš Pospíšil zdůraznil, že po dosažení rámcové dohody, podle níž bude do fondu odškodnění za nucené práce v době nacismu vloženo deset miliard marek, bude "nesmírně důležité" lednové jednání o tom, jak bude s částkou naloženo a jak bude distribuována mezi oběti.

Dohodě předcházela vlekoucí se obtížná jednání, která byla podle některých účastníků ohrožena i celkovým krachem. Rau vyjádřil ulehčení nad tím, že bylo dohody konečně dosaženo, a poděkoval všem, kdo se o ni zasloužili. Zároveň však vyslovil politování, že mnozí lidé, kteří byli zneužívání válečnou mašinérií nacistů, museli na tuto chvíli čekat plných 54 let.

shr

Lánský a David odešli z vlády

Dva členové vlády opustili Zemanův kabinet. Zatímco odchod vicepremiéra Egona Lánského avizoval předseda vlády Miloš Zeman již před časem, o demisi ministra zdravotnictví Ivana Davida nechtěl Zeman až do posledního okamžiku slyšet.

Okolo Davidova odchodu se v posledních týdnech rozehrálo absurdní divadlo, které začalo zhruba před měsícem, kdy kvůli nejvíce kritizovanému ministru Zemanovy vlády neprošel zákon o zdravotním pojištění. Ještě čtyřicet hodin před tím, než David dovezl svou rezignaci na Hrad prezidentu Václavu Havlovi, tvrdil, že mu nikdo neřekl, aby z vlády odešel. Davida nahradí ve vládě vicepremiér Vladimír Špidla, než sociální demokraté najdou vhodného nástupce Ivana Davida. Hledání nového muže do čela zdravotnického resortu bude podle špiček ČSSD trvat několik měsíců.

Pikantní byl i způsob, jakým z vlády odešel dlouholetý přítel premiéra Zemana - Egon Lánský. Premiér 28. října oznámil prezidentu Havlovi, že Lánský z vlády odejde, jakmile se uzdraví. V době, kdy jeho rezignaci Zeman avizoval, ležel Lánský s zánětem berceového vředu v nemocnici. Lánský z nemocnice zamířil do lázni a po třech týdnech se vrátil do úřadu. Když vládu definitivně opouštěl prohlásil: "Pokud bych neměl zdravotní problémy, z vlády bych dobrovolně neodešel." Přitom premiér donutil Lánského k odchodu poté, co se potvrdily informace, že si bez povolení České národní banky založil zahraniční konto v Rakousku. Navíc Lánský selhal jako koordinátor příprav země na vstup do unie. To se prokázalo, když do Prahy přišel posudek Evropské komise za minulý rok. Podle něj je Česká republika nejhůře připravenou zemí z těch, kterým Brusel před časem pootevřel dveře. Lánskému nyní navíc hrozí pokuta od České národní banky za to, že si nevyžádal povolení pro založení svého zahraničního konta. Policie zvažuje, zda Lánského neobviní pro trestný čin kráčení daně. Někdejšímu vicepremiéru Zemanovy vlády totiž na jeho tajné konto v Rakousku přišlo bezmála tři sta tisíc dolarů, které nebyly nikdy zdaněny. Peníze si vyzvedl Lánský u přepážky osobně, přestože původně tvrdil, že je obratem poslal na konto svého holandského přítele.

HZDS odštartovalo petíciu za predčasné voľby

Opozíčné HZDS odštartovalo petičnú akciu za vypísanie referenda o predčasných parlamentných voľbách. "Sme nútení chcieť predčasné voľby," povedal podpredseda hnutia Rudolf Žiak a dodal, že nejde o stranické rozhodnutie, ale reakciu na vôľu občanov. Predseda HZDS Vladimír Mečiar vyhlásil, že je prvýkrát v situácii, keď nevie, kto bude po budúcich voľbách v parlamente.

Podľa Ústavy SR na vypísanie referenda je potrebných minimálne 350-tisíc podpisov občanov. HZDS chce prezidentovi Rudolfovi Schusterovi vopred oznámiť znenie referendovej otázky, aby mala hlava štátu dostatok času posúdiť jej ústavnosť. O vyhlásení referenda rozhoduje síce prezident, v konečnom dôsledku rozhodnutie o vypísaní predčasných voľieb podlieha ústavnému zákonu. Ten musí odsúhlasit 90 poslancov parlamentu. Vládna koalícia, ktorá disponuje ústavnou väčšinou, však predčasné voľby podporit odmieta. Iniciatívu HZDS uvítala jedine opozičná SNS.

FL

Václav Havel vzkázal občanům: změňte své hodnoty

Prezident Václav Havel v novoročním projevu vyzval všechny obyvatele České republiky, aby se pokusili učinit rok 2000 rokem změny, aby změnil svou stupnici hodnot a více mysleli na prospěch celku.

Havel první půlku svého projevu věnoval zamyšlení a kritikou současné podoby světové tržní ekonomiky, která podle něj usnadňuje různé typy hospodářské nespravedlnosti, krátkozrakého egoismu a parazitismu.

"Idea lidských práv a snaha o vznik a upevňování demokratických institucí se sice úspěšně šíří světem, ale ruku v ruce s nimi se bohužel šíří i četné moderní zlořády, jako diktatura reklamy a konzumu, bezduchá komerční kultura, televizní násilí či rostoucí nadvláda mediálních manipulátorů a vynálezců sloganů nad přemýšlivými politiky," řekl prezident.

Situaci světa Havel ve svém půlhodinovém projevu označil za "opravdu varovnou" a upozornil, že informační a podnikatelskou globalizaci neprovází globální odpovědnost. Havel zároveň kritizoval opoziční smlouvu mezi ODS a ČSSD. Jak předseda ODS Václav Klaus, tak i premiér Miloš Zeman odmítli prezidentův projev hodnotit. "Ty projevy jsou pořád stejné a já bych musel říkat pořád stejné věty. Chci-li mentorovat a kázat, tak by bylo lepší, aby každý začínal u sebe," řekl na Havlovu adresu Klaus. "Řekl bych, že vedle velkých slov potřebujeme i malé, ale užitečné a konkrétní činy," prohlásil zase Zeman.

K politickému koloritu již tradičně patří, že do prezidenta se ostře opřel místopředseda ODS Miroslav Macek, který projev označil za planě moralizující: že to bylo planě mudrování muže neschopného se vyrovnat s rychle se měnícím světem, ubírajícím se jinam, než by si přál.

Většinu kritikům na letošním novoročním projevu vadilo, že Havlova promluva k národu byla až příliš pesimistická. Prezident ale za posledních deset let příliš chvály a optimismu nepěl ani v jednom svém projevu. V roce 1990 po svém prvním zvolení prezidentem řekl například: "Předpokládám, že jste mě nenavrhli do tohoto úřadu proto, abych vám i já lhal." O osm let později vítal své spoluobčany po silvestrovské euforii slovy: "Mili spoluobčané, jak víte, politická situace v naší zemi není v tuto chvíli příliš radostná." Když se novináři před čtyřmi lety prezidenta ptali, proč z jeho proslovů nečísí alespoň kapka optimismu, vyřkl větu, která pravděpodobně platí i pro letošní rok: "nerad zaplňuji své projevy výčtem našich úspěchů. Ty by měly mluvit samy za sebe."

ČSSD znovu patří Lidový dům

Ze zadlužené sociální demokracie se přes noc stala jedna z nejlépe finančně zaopatřených politických stran na české scéně. Sociální demokracie se totiž po letech vleklých sporů domohla uznání nároku na Lidový dům. Ústavní soud rozhodl, že ČSSD je jedinou akcionářkou společnosti Cíl, již Lidový dům patřil již koncem třicátých let.

Vládní strana se tak může těšit na peníze, které po šest let rakouská firma BH Centrum platila za pronájem části pozemku Lidového domu na blokováný účet. "Předpokládám, že to prakticky vyřeší finanční situaci sociální demokracie," prohlásil po vynesení rozsudku nadšený místopředseda ČSSD Karel Kobes. Do stranické pokladny tak najednou přijde více než 180 milionů korun a každý rok dalších třicet milionů za pronájem pozemku. Tato suma umožní Zemanově straně splatit dluhy, které v současné době přesahují hranici 150 milionů korun.

Historie Lidového domu, který je od nepaměti spojen se sociální demokracií, odráží prakticky všechny zvraty, jimiž republika za posledních padesát let prošla. Dům spravovali sociální demokraté, němečtí okupanti, československý stát, komunistická strana a opět ČSSD. První problematický krok nastal už před druhou světovou válkou, v roce 1939, kdy ČSSD podle tehdejších zákonů nemohla vlastnit majetek, a tak založila akciovou společnost Cíl. Akcie této společnosti však zanikly v roce 1953 při měnové reformě, a proto ministerstvo financí v roce 1993 zpochybnilo vlastnictví lidového domu. Od té doby se táhne vlastnický spor, který nyní ukončil verdikt ústavního soudu.

Předseda Unie svobody odstoupil

Nejmladší parlamentní stranu Unii svobody opustil její předseda Jan Ruml. Původně sice chtěl z vrcholové politiky odejít až na únorovém kongresu strany, výzva studentů jeho rezignaci urychlila. "V posledních deseti letech jsem byl součástí vrcholové politiky. Domnívám se, že o řešení současné politické situace, která je zablokována i vzájemnými antipatiemi politiků, by měli jednat již jiní lidé," prohlásil bývalý ministr vnitra a jeden z prvních mluvčích Charty 77. "Výzva studentů urychlila mé rozhodnutí. Nevnímám ji jako výzvu představitelům ODS a ČSSD, ale celé politické reprezentaci. Myslím, že by o tom měl každý uvažovat," dodal Ruml, který však odmítl komentovat skutečnost, že demisi považuje za zbytečnou jak Václav Klaus a Miloš Zeman, tak i předseda lidovců Jan Kasal.

Země má nové uspořádání

Příchodem nového roku se krajské uspořádání země změnilo. Dosavadní členění na osm krajů zaniklo, místo toho od 1. ledna existuje krajů čtrnáct. Kromě tradičních: Praha, střední Čechy, jižní Čechy, západní Čechy, severní a východní Čechy, severní a jižní Morava, přibýly ještě Karlovarský kraj, Liberecký kraj, Pardubický kraj, Jihlavský kraj, Olomoucký a Zlínský kraj. Na jejich orgány časem přejdou některé kompetence státu. Nové kraje však budou funkční až za dvanáct měsíců, nejprve se totiž musí uskutečnit volby do krajských zastupitelstev.

Aféra Bamberg skončila Zemanovým vítězstvím

Vyšetřovatelé téměř po dvou letech uzavřeli tzv. bamberskou aféru a potvrdili, že případ vyvolal těsně před volbami švýcarský podnikatel Jan Vízek, aby poškodil sociální demokracii. Podstata aféry - tedy jaký obchod v roce 1995 v německém Bamberku s Vízkem domluvil předseda ČSSD Miloš Zeman a proč tam vůbec jezdil - však zůstává i nadále nejasná. Policisté pouze šetřili, kdo zfalšoval jeden dokument o bamberských rozhovorech a kdo ho pustil mezi novináře. Policie nyní uvedla, že to byla všechno Vízkova práce. Vízka ale česká policie nemůže stíhat, protože má švýcarské občanství, navíc je již několik měsíců hospitalizován na psychiatrické klinice.

Poprava byla spravedlivou odplatou

Poválečnou hromadnou popravu šestadvaceti sudetských Němců, které v dnes již neexistující obci Tocov na Karlovarsku postřílelo koncem května 1945 pravděpodobně policejní komando, nepovažují dnešní vyšetřovatelé za trestný čin. Policisté se tak odvolali na padesát let staré vyšetřování. Jejich předchůdci tehdy posoudili masakr jako akt spravedlivé odplaty. Policisté se po padesáti letech začali masakrem zabývat na podnět německých úřadů. Nepodařilo se jim ani zjistit, kdo měl incident vlastně na svědomí. Sice měli k dispozici soupis jmen velitelů akce, či jména důstojníků, tak jak je nahlásili tehdejší němečtí svědci, nikdo z nich však v seznamech policistů, kteří sloužili v poválečném policejním sboru, nefiguruje. Vyšetřovatelům se alespoň podařilo zrekonstruovat celý případ: koncem května 1945 přišli za tocovským starostou policisté s tím, že se v jedné usedlosti skrývají fašisté. Při kontrole hledaní muži zastřelili jednoho policistu. V následujících dnech postříleli policisté šestadvacet náhodně vybraných mužů německé národnosti.

České firmy se budou podílet na iránském jaderném programu

Firmy ZVV Milevsko a Škoda Praha se i přes protesty státu budou možná podílet na dostavbě jaderné elektrárny v iránském Bushehru. Obě společnosti chtějí podepsat dohodu s ruským investorem na dodávku vzduchotechniky za zhruba miliardu korun. Přestože ministerstvo zahraničí se všemožně snaží tomuto kontraktu zabránit, firmy jsou rozhodnuty smlouvy podepsat. Spor o to, zda se české firmy do dostavby jaderné elektrárny v Íránu zapojí, či nikoliv, pozorně sleduje americké ministerstvo zahraničí, které již několikrát pohrozilo, že obchod bude mít pro vzájemně česko-americké vztahy nedozírné následky. Americká vláda stále považuje Írán za jednoho z hlavních mecenášů světového terorismu a obává se, že civilní elektrárna v Bushehru může být zneužita pro vojenské účely. Američanům se v minulosti podařilo přemluvit nejen západoevropské, ale i čínské a dokonce i ukrajinské firmy, aby se dostavby nezúčastnily.

Štrougalovi hrozí deset let

Někdejšímu dlouhodobému předsedovi komunistické federální vlády Lubomíru Štrougalovi hrozí až deset let vězení za zneužití pravomocí veřejného činitele. Obvinění se opírá o archivní materiály ministerstva vnitra. Z nich vyplynulo, že Štrougal v březnu 1965, měsíc před svým odchodem z čela ministerstva, nařídil několika podřízeným, aby přestali vyšetřovat případ trojnásobné vraždy, který se stal v roce 1948.

Dostupné informace dokazují, že se tak snažil krýt jednoho z podezřelých, v roce 1965 vysokého důstojníka Sboru národní bezpečnosti. "Je to lež, to není pravda," prohlásil Štrougal na novinové články, které ho viní z trestného činu na základě archivních materiálů. Trvá na tom, že spis zadržel před lety proto, že byl neúplný a neobjektivní.

Celý případ se dostal na světlo poté, co se vyšetřovatelé Úřadu pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu (ÚDV) začali zabývat okolnostmi smrti tří nevinných lidí, zlikvidovaných na sklonku 40. let příslušníky tehdejší Státní bezpečnosti. Bedřich Weisner, Petr Konečný a František Novotný, na nichž si StB chtěla vymoci příznání k vraždě, byli po svém zatčení krutě mučeni, následně odvezeni za Prahu a zastřeleni. Celou akci StB, na níž se podílelo asi deset lidí, osobně řídil obávaný a nechvalně proslulý vyšetřovatel Pich Tůma.

O pětasedmdesátiletého Štrougala se vyšetřovatelé nezajímají poprvé. V září 1998 zástupci ÚDV naznačili, že by Štrougal mohl být stíhán v souvislosti s dezinformacemi, jimiž se československé úřady v roce 1986 snažily maskovat katastrofu v ukrajinském Černobyli.

Štrougal je spolu s dalšími pěti někdejšími komunistickými bossy obviněn za nedovolené ozbrojování Lidových milicí. Spolu se Štrougalem čeká soudní proces ještě někdejšího velitele Lidových milicí Miroslava Nováka. Podle vyšetřovatelů byly ve výzbroji lidových milicí kromě samopalů a pistolí, také protiletadlové kulometry, lehká děla a dokonce tříštivé granáty. Ozbrojování milicí bylo přitom nelegální i podle zákonů bývalé ČSSR. Původně byli se Štrougalem obvinění ještě generální tajemník KSČ Milouš Jakeš, předseda Ústřední rady odborů Karel Hoffmann, ministr národní obrany Milán Václavík a někdejší místopředseda československé vlády Josef Korčák. Kromě Korčáka, který zemřel v průběhu vyšetřování, byli všichni ostatní tři amnestováni prezidentem republiky.

Zeman má zprávu o Koženém a ODS

Tajné služby informovaly premiéra Miloše Zemana, že tajné konto Občanské demokratické strany ve Švýcarsku zakládal před sedmi lety finanční magnát Viktor Kožený.

Je to zatím nejzávažnější zjištění, které v cause černého fondu Klausovy strany vyšlo najevo. Existence tajného konta, na němž mělo být v roce 1997 zhruba 150 milionů korun, byla počátkem tzv. Sarajevského atentátu. V době, kdy byl tehdejší premiér Václav Klaus v Sarajevu, vystoupila část vlivných členů ODS proti němu a nutila jej, aby podal demisi. Ministři za KDU-ČSL a ODA odešli z vlády ještě předtím, než se Klaus vrátil ze Sarajeva do Prahy. Prezident Václav Havel poté pověřil šéfa lidovců Josefa Luxe, aby mu pomohl sestavit novou vládu - vznikl tzv. Tošovského kabinet, který dovedl zemi k volbám v roce 1998, ve kterých zvítězila sociální demokracie.

Informace, že Kožený zakládal konto ODS se objevila v souhrnné zprávě, kterou si vláda od tajných služeb vyžádala. Týkala se podivných aktivit podnikatele, který trvale žije na Bahamských ostrovech.

"Petr Čermák a Viktor Kožený odjeli do Švýcarska, kde Kožený založil konto," uvádí se v jedné z celkem dvou zpráv, kterou má premiér k dispozici. Bývalý místopředseda ODS Petr Čermák i Viktor Kožený se odmítli k této zprávě tajných služeb vyjádřit. Informace, které zahraniční konto ODS dávaly do souvislosti s Koženým a Čermákem se poprvé objevily před dvěma lety. ODS dodnes striktně odmítá, že by nějaké konto v zahraničí někdy existovalo.

Premiér Mikuláš Dzurinda vstúpi do budúcich volieb v roku 2002 s novou politickou stranou - Slovenskou demokratickou a kresťanskou úniou (SDKÚ).

Predseda KDH Ján Čarnogurský reagoval, že po tomto Dzurindovom vyhlásení prestala SDK existovať. Dzurinda v súvislosti s SDKÚ uviedol, že v krátkom čase vystúpi z KDH, kde si pred niekoľkými mesiacmi obnovil členstvo. Nový politický subjekt podľa neho nič nemení na súčasnom stave. Ako viackrát zdôraznil, je ponukou pre budúce voľby.

Registráciu novej politickej formácie SDKÚ, ktorá je nástupcom súčasnej SDK, predpokladá až pred parlamentnými voľbami. Pokiaľ ide o SDK, naďalej zostáva ako najsilnejšia vládna strana s jednotným poslaneckým klubom a Dzurinda nevidí dôvod na žiadne zmeny. Tento Dzurindov krok je reakciou na vyše rok trvajúce spory o usporiadaní pomerov vnútri najsilnejšej vládnej strany. V decembri minulého roku KDH a DS zosilnili tlak na predsedu SDK, aby súhlasil s návratom tohto subjektu do podoby koalície piatich materských strán, s čím Dzurinda nesúhlasil. Materským stranám navrhol vytvorenie únie. KDH a DS to však odmietli, DU, SDSS a SZS si vyžiadali čas na posúdenie. Jeho krok zatiaľ podporilo 10 signatárov, ministri Eduard Kukan, Milan Kňažko, Tibor Šagát (DU), Jozef Macejko, Ladislav Pittner (KDH), poslanci Ivan Šimko a Peter Kresánek.

KDH reagovalo, že Dzurindovo vyhlásenie o novej strane jednostranne skončilo existenciu SDK, a to bez predchádzajúceho informovania materských strán. Čarnogurský vyhlásil, že Dzurindov krok jednostranne skončil aj rokovania o usporiadaní vzťahov v SDK. Jeho rozhodnutie triešti pravicu na Slovensku a po druhý raz v desaťročnej existencii triešti aj KDH.

Deväť členov KDH v poslaneckom klube SDK vyzvalo poslancov hlásiacich sa k SDKÚ na rokovanie o stabilite vlády do roku 2002. Čarnogurský nevyhlásil, že KDH navrhne stiahnutie ministrov za KDH z vlády, on sám však o odchode z kabinetu neuvažuje. Podpredseda DS Peter Zajac si myslí, že signatári deklarácie v podstate rozbili SDK. Podľa neho vznikla nová situácia, ktorú treba urýchlene riešiť, pretože v opačnom prípade, strany, ktoré dnes tvoria SDK, nebudú akcieschopné. Dodal, že ohrozená je aj integrita poslaneckého klubu SDK. Prekvapenie nad názvom nového subjektu ako aj nad tým, že Dzurinda informoval médiá skôr ako svojich partnerov, vyslovil predseda SDSS Jaroslav Volf. Podpredseda DU a šéf poslaneckého klubu SDK Roman Kováč uviedol, že jeho materskú stranu čaká v krátkom čase diskusia o tom, ako bude postupovať v budúcich voľbách. Čo sa týka Dzurindovej strany, povedal, že vždy podporoval integráciu demokratických síl. Po diskusii v DU prijme Kováč osobné rozhodnutie. Je presvedčený, že v súčasnosti by sa mal v SDK zachovať status quo. Dodal, že päťkoalícia nie je efektívny mechanizmus. FL

Chaos zavládol na českých hraniciach

Ministerstvo vnútra rozdelilo od 1. ledna cudzincov do dvoch skupín: na problémové a neproblémové. V prvých dňoch nového roku díky tomu zavládol na českých hraničných prechodoch zmätok, ktorý nezvládajú turisti ani policisti. Mezi občany "neproblémové" země patří lidé ze států západní a střední Evropy, z USA, Kanady, Izraele či Japonska. Těm bude nadále stačit ke vstupu do republiky pouze pas nebo vízum. Ostatní cizinci už to mají těžší: policisté od nich vyžadují fotografie, které potom nalepují na průvodky. Ty musí cizinci odevzdat na hraničním přechodu, když opouští republiku.

Hlavní problém je v tom, že od nového roku začala platit celá řada nových nařízení, podle kterých se cizinecká policie na hranicích chová k turistům, aniž by tato opatření česká vláda předem avizovala. Zahraniční ambasády proto vyzvaly vládu, aby podnikla kroky k uklidnění situace. Cizincům kromě nutnosti mít u sebe fotografii především komplikuje život nařízení, díky němuž již nemohou žádat o víza přímo na hraničním přechodu či na pražském ruzyňském letišti. Nikdo také nezveřejnil ustanovení, že povolení k dlouhodobějším pobytům nově již nevydává cizinecká policie, ale příslušné české zastupitelské orgány v zahraničí.

ODS podpoří rozpočet, chce za to volební zákon

Zemanův kabinet pravděpodobně získal klid až do roku 2002. Obě největší strany totiž rozšířily tzv. opoziční dohodu. Díky tomuto dodatku podpoří ODS sociálnědemokratický rozpočet, který je založen na třicetimiliardovém schodku.

ODS za tuto maličkost požaduje nový volební systém, který by jí v dalších volbách mohl přibrat více než padesátiprocentní zisk. ODS totiž požaduje přechod z poměrného na většinový volební systém. Opoziční smlouvu uzavřely obě strany předloni v létě, poté co ztroskotala jednání ČSSD s Uníí svobody a lidovci o vytvoření společné většinové vlády. Díky dohodě mohla do Strakovy akademie nakráčat čistě jednobarevná, menšinová vláda sociálních demokratů

Vězni se bouřili

Nebývalý plamen vězeňských bouří zachvátil na týden celou republiku. Rebelující vězni ve čtyřiceti tuzemských věznicích se bouřili, aby dali světu najevo, že žijí za mřížemi v nevyhovujících sociálních podmínkách, aby upozornili na špatné sociální zařízení, nekvalitní stravu, omezení počtu balíčků a špatné zacházení ze strany dozorců. Jejich protestní akce doprovázely hladovky, zapalování nábytku, demolování sociálního zařízení. Zástupci vlády se nakonec s rebelujícími vězni dohodli, že změní některá restriktivní opatření a pokusí se zmenšit počet vězňů na celách. Vězni naopak přislíbili, že načas svou stávku přeruší. Ministr spravedlnosti navíc prosadil v parlamentu novelu zákona o vazbách, kterým by se měly zlepšit podmínky v jednotlivých celách.

Zločiny komunismu nebudou promlčeny

Na poslední chvíli poslanci odvrátili hrozbu, že zločiny, které se staly za komunismu a nebyly dosud potrestány, budou promlčeny. Parlament totiž prodloužil nepromlčitelné lhůty například u trestných činů zavlčení do ciziny či zneužití pravomoci veřejného činitele, které byly spáchány od února 1948 do prosince 1989 a nebyly z politických důvodů nikdy obžalovány.

Soud potrestal pachatele bombových útoků

Poprvé v historii české kriminalistiky byl odsouzen člověk, který vyrobil a na veřejném prostranství nechal explodovat načasovanou bombu. Pražský městský soud potrestal jedenačtyřicetiletého Mariana Monczku z Karviné patnácti lety. Odsouzený má na svědomí hned dva bombové útoky: první v dubnu 1998 na tramvajové zastávce v Ostravě (exploze zranila těžce tři lidi) a druhý v září téhož roku v Jilské ulici v centru Prahy (výbuch lehce zranil dva turisty a tlaková vlna poničila kostel svatého Jiljí). Pachatel v obou případech napěchoval střelný prach do ocelových trubek a ty pak i s časovacím zařízením nastražil do odpadkového koše.

Predseda Európskej komisie na historickú prvej návštevu Slovenska

Európska únia začne vstupné rokovania s piatimi kandidátskymi krajinami vrátane Slovenska začiatkom marca v piatich najľahších kapitolách.

Potvrdil to počas historicky prvej návštevy Slovenska predseda Európskej komisie (EK) Romano Prodi, ktorého sprevádzal komisár pre rozšírenie Günter Verheugen. Obaja absolvovali počas niekoľkých hodín rokovania s najvyššími slovenskými štátnymi predstaviteľmi, Prodi vystúpil dokonca pred poslancami NR SR s významným prejavom.

Veľkú pozornosť venoval Prodi dôležitosti verejnej mienky, ktorú treba zohľadňovať v SR aj v štátoch EÚ. Tá sa neraz zvrtnie na maličkostiach. Práve v tejto súvislosti ocenil rozhodnutie vlády SR o odstavení jadrovej elektrárne V1 v Jaslovských Bohuniciach, čo "uspokojilo verejnosť v EÚ".

Obaja politici však zdôrazňovali, že dôležitý nie je počet otvorených, ale uzavretých kapitol. Rovnako aj to, ako sa bude kandidátska krajina pripravovať na otvorenie ťažších kapitol.

Na pracovnom obede sa premiér Mikuláš Dzurinda pokúsil Prodimu a Verheugenovi vysvetliť dôvody založenia novej strany. Upokojil ich tvrdením, že existuje jednoznačná vôľa udržať koalíciu i 42 poslancov SDK pohromade. V tejto súvislosti Verheugen vyjadril svoj pocit, že je to "hra s ohňom".

FL

Bývalý ministr Ivo Svoboda sedí ve vazbě

Spolu se svou bývalou poradkyní Barborou Snopkovou jej totiž zatkla policie. Svobodu a Snopkovou, kteří několik let odpovídali i za stranickou pokladnu ČSSD, policisté obvinili, že zpronevěřili několik milionů korun určených pro mělnickou továrnu na výrobu dětských kočárků Liberta.

Ivo Svoboda je vůbec prvním polistopadovým ministrem, který skončil ve vězení. Ještě coby člen vlády byl obviněn. To byl také důvod, proč musel Svoboda v létě Zemanův kabinet opustit.

Exministru Svobodovi a jeho věrné spolupracovníci, kteří před čtyřmi lety stáli v čele Liberty a od letošního července jsou už za své působení ve zkrachovalém podniku stíháni za poškozování věřitele, hrozí až dvanáctileté vězení kvůli zpronevěře šesti a půl milionu korun. Policisté tvrdí, že oba dva významní členové sociální demokracie měli tyto peníze využít na provoz továrny, ale místo toho z nich sponzorovali soukromé aktivity svých firem Zora-Euro a Omnia.

Policisté později přiznali, že Svoboda se Snopkovou se chytli do vlastní pasti. Z podniku vzali klíčovou část účetnictví a dokumenty ukryli u Svobodovy sekretářky na půdě. Policii i svým advokátům tvrdili, že se tyto dokumenty ztratily. Z jedenácti šanonů nyní může policie vyčíst, kdo vlastně zkrachovalou továrnu na dětské kočárky vytuneloval. Vzhledem k tomu, že Svoboda se Snopkovou se snažili účetnictví před policií utajit, je možné, že se najde něco, co se vyšetřovatelé neměli nikdy dozvědět. Policie na stopu ukrytých šanonů přivedl anonymní telefonát, který tvrdil, že Svoboda se Snopkovou se snaží tyto důkazy zničit. Policisté udělali štáru v bytě bývalé Svobodovy sekretářky a pytle s dokumenty zabavili.

Kavan se omluvil Zieleniecovi

Obvinění z uplácení novinářů, jež před půl rokem na adresu exministra zahraničí Josefa Zieleniece vznesl premiér Miloš Zeman, byla od samého počátku lživá. Vicepremiér a současný ministr zahraničí Jan Kavan, který byl Zemanovým zdrojem informací, se svému předchůdci omluvil, protože proti Zieleniecovi neexistuje jediný důkaz. "Vnitro ministerská kontrola přímé důkazy o zneužití smluv a vědeckých projektů k osobní prezentaci bývalého ministra Josefa Zieleniece nenalezla. Proto se panu Zieleniecovi omlouvám," prohlásil Kavan na zvláštní tiskové konferenci. Vzápětí však upřímnost své omluvy zpochybnil: "Osobně si však ponechávám své pochybnosti o korektnosti vztahů Josefa Zieleniece s některými novináři." O den později se Zieleniecovi omluvil i premiér Miloš Zeman. I on k omluvě doplnil dovětek o nestandardních vztazích Zieleniece k novinářům, které budí minimálně nedůvěru.

"Je mi líto, že pan Kavan nenašel v sobě dost odvahy na to, aby se zdržel dalších neopodstatněných nařčení. Nicméně jsem rád, že ministr Kavan se omluvil za křivá obvinění," prohlásil Zieleniec krátce po Kavanově omluvě.

Afěru Zieleniec odstartoval před půl rokem premiér Zeman svým televizním rozhovorem, ve kterém prohlásil, že Zieleniec uzavřel s novináři a mediálními agenturami na šedesát smluv, které měly Zieleniecovi zajistit pozitivní image v médiích. Zieleniec tehdy okamžitě vyzval Zemana, aby se omluvil. Tento krok odkládal predseda vlády a ministr zahraničí několik měsíců, nakonec však museli přiznat, že přestřelili.

Komunista Hoffmann půjde možná před soud

Někdejšího ředitele Ústřední správy spojů Karla Hoffmanna obvinil Úřad pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu ze sabotáže. Té se Hoffmann měl dopustit v době okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy v srpnu 1968. Hoffmann totiž v noci, kdy státní hranice tehdejšího Československa překročila vojska pěti armád, dal pokyn k zastavení televizního a rozhlasového vysílání. Chtěl tak zabránit šíření stanovisek tehdejších legálních orgánů, odsuzujících intervenci. Současně nařídil, aby bylo odvysíláno stanovisko těch politických představitelů, kteří se snažili okupaci před obyvateli ospravedlnit.

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

úředních listin, dokladů ... a tlumočení
Mag. Zdena Sklenar, Stüwerstrasse 8/21,
1020 Vídeň, tel./fax 7268562
Mobiltel. 0664/2803787
Privat tel/fax: 02674/89302.
E-mail: sklenar@eunet.at

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů aj. Dr. Dietmar Koller,
Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf, Práce:
Riemerg. 7, 1010 Vídeň, tel.02235/44637,
mobil 0676/37 62 117, práce 01/515 28-
444, e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

Mag. Lenka Kovarik, 1210 Vídeň, Felix-
Slavik-Str. 3/1/10. Tel./fax: 2908809

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů, smluv, úřed. listin a
tlumočení. Dr. Milan Košíček, 1030
Vídeň, Salesianerg. 17. Tel./fax: 714 07
27, 0664/2537951. E-mail: m.kosicek
@magnet.at

MÁTE PROBLÉM?

Platíte hodně? Rád vám poradím ve všech
otázkách pojištění a financování. Rychle-
spolehlivě-seriózně. Marek Jedlička, 985
9070/24, priv. 259 37 29, Rennbahnweg
46/2/8, 1220 Vídeň.

PRŮVODCOVSKÉ SLUŽBY:

Vídeň a okolí-Tematické procházky /
okružní jízdy / návštěvy muzeí a výstav/
studijní programy / speciální témata na
přání. PhDr. Zdeňka Dostálová, 1210
Vídeň, Siegfriedg. 50, tel./fax: 25 95 888

UBYTOVÁNÍ V SOUKROMÍ

nabízí Pension Jelínek, tři dvoulůžkové
pokoje s příslušenstvím, parkování v
zahradě. Metro-trasa B. Jaroslav Jelínek,
Armády 864, Praha 5 - Stodůlky. Tel/fax:
004202/6514827.

ZÁJEMCI O VOLEJBAL,

muži i ženy se základními znalostmi -
hrajeme pro radost z pohybu - informace
N. Štěrbová, tel. 710 90 13.

PRAHA - KVALITNÍ UBYTOVÁNÍ

Vinohrady, metro Flora, výtah, celý byt 2
pokoje, kuchyň, koupelna, WC, max. 5
osob, centrum 5 minut. Garáž. Sleva pro
krajany. Tel/fax: 004202/72742433 nebo
tel/fax: 004202/9942395.

KOŘENÍ, ČAJE, SUŠENÉ OVOCE,

z celého světa nabízí Libuše Bártek,
Brunnenmarkt, Vídeň 16. tel. 43 97 18

SANO TOURS

Reisebüro Lopreis Zorika, Vídeň 3,
Rennweg 21, tel. 715 95 55, fax 715 95 56
Zařídí pro Vás cesty do celého světa
letadlem, autobusem, vlakem, lodí.
Sleva pro krajany. Mluvíme česky.

**DUCHOVNÍ SLUŽBA
České katolické misie**

Katholische Mission für Tschechen
1030 Hagenmüllergasse 31.
Tel. záznamník 0222/715 48 42.
Postfach 134, 1091 Wien

Římskokatolický kostel
„Nejsvětějšího Vykupitele“
Tschechische Erlöserkirche
1030 Wien, Rennweg 63

Mše svatá v sobotu v 18 hod., v neděli a zasvě-
cený svátek v 10.00, první pátek v měsíci ve
14.30.

Škola ministrantů:

první sobotu v měsíci od 17.00 hod.

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16-18, úterý
15-17, středa 13-14 hod.

“BÖHMISCHE MEHLSPEISEN”

Zemek v Mondsee (herzog-Odilostr.16) u
Salburku Vám nabízí pravé české zákusky,
dorty, čaj, pečivo, Budvar a Plzeň.....
Tel./Fax: 06232 - 4899, priv. 06232 4227

UBYTOVÁNÍ VE VÍDNI

M. Seďa, 1070 Vídeň, Westbahnstr. 18.
Tel. 524 38 73, 6172706

SPOLEHLIVÁ ČEŠKA

vypomůže rodině v hlídání 1 dítěte i
celodenně nebo jako pečovatelka o starší
nemocnou osobu + výpomoc v
domácnosti. Zn. bydlím ve Vídni, tel. 82
88 78

SŠ, 36-LETÁ, 15 let praxe, organizační
schopnosti, spolehlivá, se znalostí
němčiny, hledá uplatnění. Vlastní PC,
e-mail: Hoellm.walt.iva@1012 surfnet.at.
Možný i zkrácený pracovní úvazek. T.
01/2729359

PRAHA-HOSTIVÁŘ, pronajmu na delší
dobu nově zařízený 1+1, 43m² s
příslušenstvím, telefon. V dosahu MHD a
nákupního centra. Cena a délka pronájmu
dohodou. Volný od 3/2000. Seriózní
nabídky, Tel. 01/272 93 29.

**ČESKY A SLOVENSKY
MLUVÍCÍ LÉKAŘI
VE VÍDNI**

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss, odb.
ortopédka, též dětská. Vídeň 5,
Pilgramm-gasse 10, tel. 58 74 460.

MUDr. Vladislav Lipták, odb. lékař
pro vnitřní choroby, Vídeň 1, Ze-
linkagasse 12, tel. 533 58 34.

MUDr. Vít Doležal, zubní lékař,
ordinace Billrothstr. 20, Vídeň 19, tel.
319 25 73-

MUDr. Tomáš Čech, ortopéd a orto-
pedický chirurg, Vídeň 11, roh Simme-
ringer Hauptstr. - Kopalgasse 1/3/3. Tel
74 32 03, nebo 67 64 303.

Mag. Ladislav Nykl, psychoterapeut,
psychologické poradenství, zajímavé
pohovorové semináře, praxe Ledererg.
17/7, Vídeň 8, tel. 523 57 44 n.
0676/5194833.

E-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
http://members.aon.at/nykl

MUDr. Jiřina Bodnar, choroby kožní a
pohlavní, po.čt. 14-18.30, út. 8-13, pá 8-11,
Josefstädterstr. 3/4-5, Vídeň 8, tel.
406 99 41

MUDr. Kamila Hajek, soukromá
léčba homeopatií, Ada Christengasse
2/F/8, Vídeň 10, tel. 689 22 80

MUDr. Dorota Stefanovic, choroby
kožní, zástupkyně primářky v Allergie
Ambulatorium, Rennweg 28, Vídeň.
Ordinace: pátek, 14-19.00, Alte Poststr.
38-40/2/205, 2410 Hainburg. Tel/fax
02165/67888

**Římskokatolický kostel
„Panny Marie na nábreží“
Kirche Maria am Gestade**

1010 Vídeň, Salvatorgasse 12
Mše sv. každou neděli a zasvěcený svátek v 8.30 h

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o
nákup českých malířů. Zprostředkování
bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7,
Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81,
mobil 0664/3566676.

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici v redakci.

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň
17, Ottakringerstr.82, tel.486 42 12
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin;
předělávky, vlastní výroba (též z doneseného
materiálu).1100 Vídeň, Buchengasse 88,
tel. / fax 604 54 85

3. - 18.2. Výstava "Požehnaný prokletý básník Bohumil Hrabal". Pořádá České centrum, Herrengasse 17, 1010 Vídeň
05. 2. sobota, 21,00 hod. **Celomenšinový reprezentační ples.** Parkhotel SCHÖNBRUNN, objednávky stolu: 257 31 38. Pořádá Menšinová rada
12. 2. sobota, 16,00 hod. **Fašink - Fašing** - veselé a rozpustilé odpoledne. Slovanská beseda. Pořádá Sokol Vídeň III XI.
13. 2. neděle, 11.00 hod. projekce filmu "**Hoří má panenko!**" (r. 1967, M. Forman), "**M i n u l o s t**" (r. 1998, I. Trjakov). 20er Haus, Arsenalstr. 1, 1030 Vídeň
15. 2. úterý, 19,00 hod. film "**Požehnaný prokletý básník Bohumil Hrabal**", rež. Olga Sommerová, scénárista a přítel B.Hrabala Tomáš Mazal budou přítomni. Pořádá České centrum, Herrengasse 17, 1010 Vídeň
17. 2. čtvrtek, 10,00 hod. **Musik aus dem Goldenen Prag.** Auf Originalinstrumenten der Renaissance. Literarisches Quartier - Alte Schmiede, 1010 Wien, Schönlaterengasse 9, tel. 512 83 29
- do 19.2. 20.00 hod. **Trümmer Girls von Franz Severin Berger.** Di - Sa, 20 Uhr, divadlo Brett tel: 587 0663, 1060 Wien, Mürzwardeingasse 2
19. 2. sobota, 20,00 **Masopustní zábava,** muzika ze Zlína, Schützengasse 30, 1030 Wien, pořádá VII - odbor JSM
- do 20.2. výstava **Eden Zion Utopia,** Jüdisches Museum Wien, Dorotheerg. 11, So.-Fr. 10-18, Do 10-20 Uhr
20. 2. neděle, 15,00 hod. **Dětský maškarní ples,** tělocvična Vídeň 17, Steingasse 7, pořádá Sokolská župa Rakouská
22. 2. - 17. 3. Výstava "**Střední Evropa v obrazech Jana Šafránka**". Vernisáž 22.2 v 17,00 ve Slovenském Institutu (Wipplinger Str. 24), v 18,30 v Českém centru, Herrengasse 17, 1010 Vídeň.
23. 2. středa, 19,30 hod. písničkář **Wabi Daněk.** Pořádá Kulturní klub v hosp. "Zur Böhmischen Kuchl", Schlüsselgasse 18, 1080 Vídeň.
29. 2. úterý, 19,00 hod. - Valná hromada Kulturního klubu v hosp. "Zur Böhmischen Kuchl", Schlüsselgasse 18, 1080 Vídeň.
07. 3. úterý, 14,00 hod. U příležitosti 150 let narození T.G. Masaryka: slavnostní položení věnce u desky T.G.Masaryka, roh Petersplatz - Jungfergasse. Pořádá Kulturní klub 19,30 společně s Českým centrem slavnostní koncert **K v a r t e t o Martinů** Lubomír Hlavák/housle, Petr Mateják/housle, Jan Jíša/viola, Jitka Vlašánková/violoncello. Program: Leoš Janáček - Smyčcový kvartet č.1 "Kreutzerova Sonáta", Bedřich Smetana - Smyčcový kvartet č.1 e moll "Z mého života"
08. 3. středa, 18,00 hod. **Setkání s poslanci Parlamentu ČR** - Stálá komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí. Pořádá České centrum, Herrengasse 17, 1010 Vídeň
10. 3. 18,00 hod. **Oslava 150 výročí narození TGM.** Slovanská beseda. Pořádá menšinová rada
11. 3. sobota, 16,00 hod. opereta **Mamsell Nitouche,** česká škola Komenský, Sebastianpl. 3.,1030 Wien. Pořádá Vlastenecká omladina
14. 3. úterý, 19,00 hod. opereta **Mamsell Nitouche,** česká škola Komenský, Sebastianpl. 3.,1030 Wien pořádá Vlastenecká omladina
17. 3. 19,30 **F.R. Čech: Dívčí válka - komedie,** česká škola Komenský, Sebastianpl. 3.,1030. Pořádá Kulturní klub

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy:

KULTURNÍ KLUB. Informační bulletin. Majitel, nakladatel, vydavatel, tisk Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, 1080 Wien, Schlüsselgasse 18, tel./fax 402 32 99. Vychází měsíčně. Bankovní spojení Bank Austria, č. účtu 683 035 901.

KULTURNÍ KLUB. Informationsbulletin. Medieninhaber, Verleger, Hersteller und Herausgeber Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich, 1080 Wien, Schlüsselgasse 18, Tel./Fax 402 32 99. Erscheint monatlich. Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung. Bankverbindung: Bank Austria, Kontonummer 683 035 901.